

Uvodnik

Andrej Bratuž

Moč kulture

V uvodnem razmišljanju se tokrat samo okvirno dotikamo aktualnega dogajanja in z njim povezanih polemik, ki jih je sprožil razvpiti film Srce v breznu in ki so dale pobudo za številne članke v našem slovenskem in italijanskem tisku, pa tudi v Sloveniji (glej npr. sobotno Delo, najnovejšo številko Družine, revijo Mag itd.). Francoski pisatelj in politik André Malraux je napisal, da je kultura skupek vseh oblik umetnosti, ljubezni in misli, ki so človeku omogočile, da je manj suženj. Naše razmišljanje se sicer ne tiče suženjstva v pravem pomenu besede, temveč človekovih stisk na splošno. Moč kulture je tudi v tem, da se z njo nanje odzivamo, da odgovarjamo na pritiske in ustrahovanja, ki nam jih prinaša življenje, ter da utrjujemo v nas pogum in samozavest. Tu mislimo zlasti na nekatera obdobja, kot je bilo obdobje fašistične strahovlade. Dogajanja v našem času seveda ni mogoče primerjati s tistimi zdaj že daljnimi časi, čeprav lahko ugotavljamo neko analogijo.

Že v dvajsetih letih prejšnjega stoletja, v času prvih poskusov raznarodovanja in prvih uničevalnih akcij je npr. Alojzij Res ob 600-letnici Dantejeve smrti izdal zbornik v slovenščini in italijanščini, v katerem je zbral prispevke uglednih slovenskih in italijanskih osebnosti. Približno v istih letih je Andrej Budal objavil svoj slovenski prevod Manzoničevega romana I promessi sposi (Zaročenca). S takimi in drugačnimi kulturnimi dejanji so se slovenski ljudje upirali diktaturi, ki je bila na pohodu. V prvih dveh mesecih letošnjega leta se v mrzličnem tempu vrstijo prireditve v zvezi s praznikom slovenske kulture: od dveh osrednjih proslav do manjših, a prav tako pomembnih. Skoraj v vsakem kraju, v vsakem društvu so se s primernim programom spomnili slovenskega praznika. Sem spadajo tudi podelitve nagrad in priznanj v Trstu in Gorici, predstavitev novih publikacij, npr. Trinkovega koledarja v Čedadu, razstave itd. V italijanskem prevodu je izšlo še eno delo Borisa Pahorja (Zibelka sveta / Il petalo giallo), pred dnevi pa je pisatelju v Trziču tamkajšnji župan na posebni slovesnosti podelil lepo priznanje za njegovo delo, in sicer mestni pečat. Alojz Rebuta je na povabilo goriškega Inštituta za družbeno in versko zgodovino tudi italijanski publiki govoril o svojem delu in o zgodovinskih motivih v njem. Pisateljevo življenje in delo je prikazano v dokumentarnem filmu, ki smo ga lahko gledali pred dnevi na slovenskem programu Italijanske radiotelevizije. Bogata kulturna bera je nedvomno dokaz naše neuničljive volje, da kljub nam nenaklonjenim časom in okoliščinam vztrajamo in se potrjujemo v svojem jeziku in kulturi. Kot odgovor na izkrivljena prikazovanja zgodovine, od zamolčevanja naše preteklosti do sodobnih neutemeljenih obtožb in ustvarjanja napetosti se iz naših kulturnih domov oglasa Prešernova kitica, ki je postala slovenska himna in ki govori o miru, svobodi in sožitju med narodi. Kako plemenito sporočilo nam samim in drugim narodom, zlasti tistim, s katerimi nam je usojeno deliti prostor v tem delu Evrope.

"Slovenija vam bo tudi v prihodnje trdno stala ob strani!"

Dvodnevni obisk državnega sekretarja RS Franca Pukšiča pri nas

Foto JMP

Po obisku

Visoki obisk iz Slovenije je bil potreben in koristen. Krovni organizaciji sta državnega sekretarja Pukšiča z Urada pri predsedniku vlade hoteli seznaniti z bogato razčlenjenostjo manjšinskega kulturnega in športnega življenja ter s problemi, ki spremljajo delovanje naših ustanov. Program obiska pa je omogočil le delno izpolnitev zastavljenega cilja, saj je slovenska delegacija imela več srečanj s predstavniki krajevnih oblasti ter je obiskala tudi Rezijo in Benečijo. Zaradi tega ni bilo mogoče pokazati, kaj vse dela in razvija manjšina na različnih področjih na Tržaškem, Goriškem ter v Kanalski dolini. Zato bi taki obiski morali biti mnogo bolj redni in sistematični, kar bi gotovo izboljšalo informiranost in poznanje situacije na terenu, ki sama po sebi veliko več pove kot pa suhoparna poročila o delovanju. Izboljšalo bi se tudi poznanje problemov, s katerimi se ukvarjajo naše ustanove in društva tako z rednim delom kot z vzdrževanjem struktur. Manjšina bi rada tudi opozorila na potrebo po strategiji, ki naj jo nasledujejo slovenske institucije za krepitev manjšine in utrjevanje njenih ustanov.

Pičlo odmerjeni čas za srečanje z vodstvi krovnih organizacij je v

glavem služil za obrazložitev novih kriterijev razpisa za uporabo finančnih sredstev, ki jih manjšini namenja Slovenija. Krovni organizaciji sta naglasili, da so dosednji kriteriji preizkušeni in preverjeni in da bi bilo zato napačno v tem trenutku spreminjati način financiranja, kajti najavljeni razpis že sam zamuja in bo to gotovo povzročilo nadaljnji zastoj pri izplačevanju prispevkov našim ustanovam in društvom, prispevkov, na katere naša društva resno računajo za nemoteno delovanje. V primeru, da bo do te spremembe zares prišlo, bo to gotovo spremenilo vlogo krovnih organizacij pri razporeditvah in razdeljevanju finančnih sredstev. Dosednji kriteriji, ki sta jih krovni organizaciji imeli, ko sta porazdeljevali sredstva, so se pokazali za dovolj učinkovite, pa čeprav lahko mirno zapišemo tudi to, da bi prav vsaka naša ustanova in vsako društvo rado dobilo več sredstev. Bojimo se, da bi s podeljevanjem finančne pomoči preko novega razpisa prišlo do težav, ki jih naša narodna manjšina v tem trenutku ne potrebuje, še posebej pa ne potrebuje "vojne med ubogi-mi", do katere bi tudi lahko prišlo. Prav zato bi morali resno razmisliti o umestnosti takega razpisa v letošnjem letu.

Boris Pahor prejel mestni pečat Tržiča

Foto DPD

Tržiški župan Gianfranco Pizzolitto je v četrtek, 17. februarja, na Prešernovi proslavi v občinskem gledališču podelil Borisu Pahorju pečat mesta Trzič kot priznanje za njegovo delo in pričevanje.

Intervju

Na sončni Floridi je zrasla Slovenska palma. Zasadila sta jo Silvester Subotnjiki in Mojca Klaves.

3

Zadnja priča fatimskih prikazovanj

Pretrgala se je življenjska nit s. Lucije iz Fatime, najbolj znane pastirice in redovnice v 20. stoletju.

5

Življenjski jubilej

70 let je dopolnil kulturnik, pesnik, gledališčnik in javni delavec dr. Filibert Benedetič.

9

Aktualno

Odprto pismo evropskim poslancem

Spoštovani evropski poslanci: Alojz Peterle, Borut Pahor, dr. Mihael Brejc, dr. Romana Jordan - Cizelj, Jelko Kacin, Ljudmila Novak, mag. Mojca Drčar - Murko. Kmalu bo leto dni, odkar smo del zveze evropskih držav. Polnopravno, v duhu evropske ustave, sodelujemo pri upravljanju evropskih razmer. Skupaj z ostalimi evropskimi državami in narodi lahko načrtujemo pota v prihodnost. Toda ta ima svoje korenine in izhodišča v preteklosti, in kot pravi evropska ustava v svoji preambuli, so narodi Evrope, "čeprav ponosni na svojo nacionalno identiteto in zgodovino, odločeni preseči starodavne delitve in v vedno tesnejši povezanosti oblikovati skupno usodo." V zvezi s pravkar povedanimi Vam dovoljujemo postaviti tri vprašanja.

1. Se Vam zdijo aktivnosti italijanske vlade in dela italijanske javnosti ob letošnjem "dnevu spomina" (10. februar) dejanja in dogajanja, ki presegajo staro-

datne delitve in vodijo k vedno tesnejši povezanosti med evropskimi narodi? Nehno obžalovanje in zlasti oporekanje določilom pariške mirovne konference (1947) ima zagotovo svoj namen.

2. Ste morda opazili na dokumentarnih posnetkih, ki so jih predvajali ob nedavni šestdeseti obletnici - spomin je obhajal ves demokratični svet - osvoboditve internirancev v Auschwitzu, ki so jih nosili vojaški armade, osvoboditeljice taborišča? Evropski nekonvencionalni poslanci, po večini iz nekdanjih socialističnih držav, so se namenili uzakoniti prepoved javnega prikazovanja ne le nacističnih simbolov, marveč tudi znaka s srpom in kladivom pa tudi rdečo zvezdo? Pomislite, da so prav rdečo zvezdo na svojih bojnih oblečilih in na orožju nosili partizanski borci, prav tisti, ki so v odločilni meri prispevali, da se je Primorska mogla priključiti k matični domovini.

3. Ali sodite, da je sedanja slovenska vlada "ponosna na svojo nacionalno identiteto

in zgodovino", kot beremo v evropski ustavi? To vprašanje velja tudi za primer, ko avstrijski politik odreja Sloveniji pravico, da je naslednica bivše Jugoslavije.

V evropskem parlamentu, ki je glas Evrope, "ponovno združene po bridkih izkušnjah", pričakujemo vašo odločno besedo in ukrepanje. Predlagamo, da v evropskem parlamentu postavite interpelacijo o vse močnejšem oživljanju fašizma in nestrpnosti do drugih narodov v nekaterih državah Evropske zveze (Italija, Avstrija). Pričakujemo tudi Vaš poseg v domače, slovenske razmere.

Območni odbor ZB NOB Nova Gorica, Društvo za negovanje tradicij TIGR Primorske, Območno združenje društva izgnancev Slovenije - Nova Gorica, OZVVS VETERAN Nova Gorica, Društvo Sever Primorske Društvo civilnih invalidov vojn Primorske, Društvo vojaških vojn invalidov SPR Nova Gorica, župani občin Brda, Kanal, Miren - Kostanjevica, Šempeter - Vrtojba in Mestne občine Nova Gorica, župani občin Ajdovščina, Idrija, Tolmin, Cerklje in Bovec

Dan spomina na medvojne dogodke

Nekaj paberkov ob njegovem praznovanju

Kot je bilo predvidevati, je prvo uradno praznovanje dneva spomina na množično izselitev italijanskega prebivalstva iz Istre, z Reke in iz Dalmacije (pri tem je treba povedati, da so tudi številni Hrvati in Slovenci zapustili svoje kraje) potekalo v vzdušju enostranskega obravnavanja medvojnih in povojnih dogodkov. Na proslavi v Trstu, kjer so se zbrali tudi predstavniki begunskih skupnosti iz raznih delov sveta, kamor so se zatekli po vojni, so glavno besedo imeli politični predstavniki Nacionalnega zavezništva, od zunanjega ministra Finija do ministrov Gasparrija (ki je pobudnik znanega televizijskega filma o fojbah Srce v breznu) in ministra za Italijane po svetu Mirka Tremaglia. Zlasti slednji ni prik-

rival svojih političnih nazorov in preteklosti. Po kapitulaciji Italije leta 1943 se je kot mlad vojak zavestno pridružil Mussolinijevi Salojski republiki pod Hitlerjevimi pokroviteljstvom in je to svojo izbiro še danes zagovarjal. Kljub pristanku Levih demokratov na uvedbo praznika spomina je Tremaglia od tajnika Fassina zahteval, da javno obsodi zadržanje Palmira Togliattija ob prihodu jugoslovanskih partizanov v Trst leta 1945.

Veliko pričakovanje je vladalo za nastop Finija, zunanjega ministra in vsedržavnega tajnika Nacionalnega zavezništva. Treba je priznati, da tokrat prvič po številnih obiskih v Trstu ni izpostavil svojih strankarskih stališč, temveč je govoril predvsem v vlogi državniške funkcije, ki

jo ima v sedanji vladi. To očitno ni bilo pogodu nacionalistično nastrojenim prisotnim beguncem v Verdijevi dvorani, ki so ga ob omembi Slovenije in Hrvaške v zvezi z Evropsko unijo izžvižgali, kar je nemalo presegeto tržaško politično javnost. Trdo jedro tržaške desnice namreč ne sprejema misli na pomirjenje ob meji in sodelovanje s sosedi.

Bolj umirjeno oziroma normalno je potekala druga večja proslava spomina v Turinu, kjer so se zbrali pripadniki bolj zmernih begunskih združenj. Tudi tu je spregovoril zunanji minister Fini, ki je prišel sem naravnost iz "vročega" Trsta. Tu je nastopil tudi načelnik poslanske skupine Levih demokratov Violante, ki se je med drugim zavzel, da bi se država končno resno lotila izplačevanja odškodnine za zapuščenca premnoženja beguncev.

Tudi v senatu in poslanski zbornici so se 10. februarja spomnili usode istrskih izseljencev in žrtev medvojnih pobojev. V zadnje razpravo sta med drugimi posegla minister za odnose s parlamentom senator Carlo Giovanardi in načelnik poslanske skupine Marjetice Willer Bordon, ki ga poznamo tudi kot bivšega župana iz vrst KPI v Miljah. Senator Giovanardi je bil v svojem posegu dokaj uravnotežen glede zgodovinske preteklosti Istre. Seveda ni pozabil poudariti tisočletne prisotnosti italijanske kulture. Omenil je tudi odgovornost fašizma, ki je hotel izbrisati slovensko in hrvaško identiteto na omenjenem območju, a obenem označil za "etnično čiščenje", kar se je tam dogajalo med letoma 1945 in 1947. Zavzel se je za okrepitev kulturne, gospodarske in jezikovne prisotnosti v Istri. Tudi poslanec Bordon je omenil veliko nesrečo, v katero je Italijo pahnil fašizem z osvajalnimi vojnami, zlasti napad na Jugoslavijo leta 1941.

/ stran 12
Alojz Tul

Živahno politično delovanje

Romano Prodi o svoji "zvezi"

Pol milijona ljudi se je v soboto, 19. t.m., udeležilo povorke po ulicah italijanske prestolnice in zahtevalo takojšnjo osvoboditev častnikarke Giuliane Sgreni (na sliki). Ta je dopisnica komunističnega dnevnika "Manifesto" in so jo "neznanci" ugrabili 4. februarja, potem ko je v predmestju Bagdada posnela nekaj pogovorov z ubežniki iz skoraj porušene Faluže. Za njeno osvoboditev in vrnitev v domovino so se izrekle vse politične stranke in skupine, v povorki pa so bili le pristaši levosredinskih strank in mirovniki, ker so somišljeniki desne sredine bili mnenja, da se ne morejo družiti s tistimi, ki zahtevajo takojšen umik italijanskih vojakov iz Iraka. Po rimskih ulicah so v prvi vrsti bili Giulianini starši in ožji sorodniki, videti pa je bilo tudi Romana Prodi in mnogo vodilnih predstavnikov levosredinskih strank in skupin. Manifestacija je potekala v najlepšem redu in je bila zares množična. Samo po sebi se razume, da je bila povorka tudi osrednji politični dogodek, ki je za nekaj dni zasenčil ostalo notranjepolitično dogajanje. Ne glede na to pa je treba vsekakor zabeležiti, da se je do-

mači politiki začel intenzivno posvečati prof. Romano Prodi, ki je, kot vemo, kandidat leve sredine za mesto predsednika vlade na državnozborskih volitvah prihodnje leto. Tako se je pred dnevi v Neaplju udeležil drugega kongresa politične skupine UDEUR, v kateri so organizirani bivši krščanski demokrati. Njihov voditelj je poslanec Clemente Mastella. "Stranke so nenadomestljiv instrument demokracije in jih nihče izmed nas ne sme zamenjati ali jih postaviti na stranski tir", je s povzdignjenim glasom dejal Romano Prodi. S tem je tudi širši javnosti dal razumeti, kako je trdno odločen tudi osebno prispevati k odpravi nespornostim in nesoglasij v vrstah levosredinskega zavezništva, ki naj bi se po njegovem predlogu imenovalo "Zveza". Ta naj bi bila osnovana federalno, kar pomeni, da bi vsaka komponenta ohranila svoje specifičnosti. Šlo naj bi torej za stvarno izvedbo znanega načela "enotnost v različnosti", kot ga med drugim poznamo iz zgodovine nastajanja naše "Slovenske skupnosti", edine politične organizacije Slovencev v Italiji.

Prof. Prodi je v Neaplju zagotovil, da bodo osnutek programa Zveze izoblikovali v prostorih nekdanje tovarne v Bologni, odobriti pa ga bodo morale

prav vse stranke in skupine, združene v Zvezi. S tem programom se bo Zveza predstavila volilnemu zboru in ga prosila, naj ji zaupa svoj glas. Potem ko je ošvrknil predsednika vlade Berlusconi, češ da Italija pod njegovim vodstvom nima v mednarodni politiki ustrezne teže, čeprav sam hodi po svetu z zapestno uro, vredno 800 milijonov lir.

Dejstvo je, je še dejal, da je zunanja politika sedanje vlade "brez vsebine" in se zadovoljuje "s trepljanjem po ramenih", posledica vsega tega pa je osamljenost Italije na mednarodnem prizorišču.

/ stran 12
Drago Legiša

Zahvala državnemu sekretarju

Deželni svetnik Slovenske skupnosti se zahvaljuje v imenu manjšinske stranke državnemu sekretarju RS za stike s Slovenci po svetu gospodu Francu Pukšiču za obisk, ki ga je opravil v teh dneh v zamejstvu v Italiji. S tem je sam, in z njim seveda vsa nova vlada premiera Janeza Janše, pokazala, da ji je pri srcu vse, kar se slovenskega dogaja tudi preko državnih meja. Predvsem je važno, da je obiskal ne samo kulturne organizacije, pač pa tudi slovenske deželne svetovallce in predsednika dežele Riccarda Illyja, ki so v prvi vrsti lahko soudeleženi pri zakonih, ki se tičejo manjšine, pa tudi pri vsakdanjih stikih, ki jih Slovenija mora navezati z deželo Furlanijo-

Julijsko krajino. Državni sekretar Pukšič se je na lastne oči lahko prepričal o vseh pomanjkljivostih in nedostatkih italijanske republike do slovenske manjšine in njenih organizacij, obenem pa to žalostno stanje lahko primerjal z naravnost zgledno urejenostjo razmer z italijansko manjšino v Sloveniji. Slovenska skupnost je prepričana, da bo prav sklicevanje na odlično ravnanje z Italijani in Madžari v Sloveniji dobra odskočna deska za državnega sekretarja v odnosu z italijansko diplomacijo. Smotnejša organiziranost slovenske narodne skupnosti v Italiji pa bo tudi slovenski vladi omogočila hitrejšo in podrobnejše ukrepanje v njeno korist.

Povejmo naglas

V stiski časa stiska vrednot

V postnem času, ki naj bi bil predvsem čas razbremenjujoče notranje poglobitve, kaj hitro dospemo do vprašanja, katere so tiste našnje preizkušnje, ki jih je mogoče prišteti vsem znanim. In ne nazadnje, kateri je lahko tisti naš varljiv gospodar, ki mu v svojo škodo služimo, ne da bi mnogokrat vedeli, da je temu tako. Iz bežnih vsakodnevnih pogovorov z mnogimi in tudi s samim seboj ni težko ugotoviti, da je to čas, ki ga živimo, čas, ki teče hitro in vse hitreje, ki nas vleče in preganja in ga je v tem smislu mogoče poimenovati kot osrednjo preizkušnjo velika dela človeštva v enaindvajsetem stoletju, čas, ki nam tako pogosto dela nemočne in šibke in se v nas zarija kot stres, kot tisto posebno stanje duševne odrevenelosti, ki je neverjetno razširjeno in ga praktično pozna vsakdo od nas. Mučno počutje, ki v nas poraja otipljiv občutek, da smo zaradi njega pomanjšani in zmanjšani, dobesedno pokopani pod preštevilnimi opravičili in dolžnostmi. In v tem tako značilnem in pogostoma prisotnem stanju, kot da bi bile usodno zmanjšane naše sposobnosti prav za uveljavljanje vrednot, ki so v bistvu vse vezane na človeka. Za tega človeka - razen za člane najožjega družinskega kroga - nimamo dovolj časa. Če pa ta čas že imamo, se vse preredko zgodi, da smo človeka veseli, veseli iz srca, veseli vsakogar, ki ga srečamo, toliko bolj tistih, ki jih poznamo. Saj ne, da bi nam bilo prav, ker nimamo časa, gotovo ni res, da bi bilo to po naši volji, toda dejstvo je, da mnogokrat nimamo moči, nimamo v sebi toliko ener-

gij, da bi se človeku zares posvetili. Za vrat nas drži čas, pritiska na nas, pritiska kot gora, ki nam je sedla na rame in mukoma se prebijamo skozi obveznosti dneva. In nekega dne se zavemo, kako nam je v breme, ko zagledamo znanca, ki nam prihaja naproti. Tedaj se lahko upravičeno globoko zamislimo, globoko zamislimo nad sabo, saj očitno ne zmoremo tega znanca zares veselo in iskreno pozdraviti in mu nameniti iskreno ter čutečo pozornost. Pa še sreča je, če se te svoje nemoči zavemo, ker šele v tem trenutku svoje stanje prepoznamo, izrečemo nad njim svojo oceno in ga tudi odklonimo.

S strani časa tako zmanjšani, da nam je človek odveč, seveda ne moremo pričakovati nič dobrega, saj smo tudi mi odveč drugim. To pa pomeni, da so v tem stisnjem ozračju posledično utesnjene in pomanjšane tudi vrednote, ki so uresničene točno do tiste mere, do katere seže naše veselje nad bližnjim in bližnjimi. Iz te utesnitosti se zato lahko porodi le še večja utesnitost in iz nje celo nestrpnost, nasilje, borba človeka proti drugemu človeku, vojne v velikem in malem. Iz te utesnitosti se težko porodi ljubezen kot notranji vzgib srečnega sobivanja vseh. Ljubezen se lahko porodi le iz svobode in širine, iz širjav neba in srca in tedaj tudi oklep časa razpade, stiske sedanjosti izgubijo tla pod nogami. Ljubezen je namreč zadržano od vsega močnejša, seveda pa si jo moramo želeči in se zanj odločiti.

Janez Povše

Na dnu...

PO ŠTIRIH LETIH NEPLODNEGA ZAKONA IMAM HUDE TEŽAVE Z ZAŠČITNICO!

Intervju / Silvester Subotnjicki in Mojca Klaves

“Družita nas ljubezen do domovine in veselje do slovenske dediščine”

Naši rojaki po svetu so izvirni in vitalni. Tisti v Združenih državah Amerike se znajo na poseben način živeti v okolje, kjer živijo, v njem biti uspešni in s svojo ljubeznijo do vsega, kar “diši” po slovenskem, tudi “nalezljivi” za bližnje. Pred kratkim smo izvedeli, da je na jugu sončne Floride, velikega polotoka sanjskih plaž in naravnih lepote, nekaj mladih in zagnanih Slovencev ustanovilo nov klub, ki je v nekaj mesecih že postal živo žarišče naših rojakov. Izbrali so si ime, ki čudovito ponazarja njihovi dve duši: *Slovenska palma*. O vsem tem in ambicioznih načrtih kluba sta nam veliko zanimivega povedala Silvester in Mojca, ustanovitelja in “stebra” nove družine, za kar se jima srčno zahvaljujemo.

Lani poleti ste ustanovili in registrirali klub Slovenska palma. Kako je prišlo do te pobude? Kdo so ustanovitelji?

Slovenska palma je bila uradno registrirana avgusta 2004 na Floridi. Ustanovitelja sta Silvester Subotnjicki in Mojca Klaves, ki to neprofitno organizacijo tudi finančno podpirava z lastnimi sredstvi. Do te pobude je prišlo predvsem po Silvestrovem obisku Slovencev v Clevelandu. Tam se Slovenci redno srečujejo in imajo kar precej klubov. Silvester je bil navdušen nad idejo, da bi se Slovenci srečevali bolj organizirano tudi na Floridi, in to predstavil Mojci. Tudi ona si je že dolgo želela, da bi Slovenci na Floridi imeli svoj klub, saj pred enajstimi leti, ko se je preselila na Florido, ni poznala nobenega rojaka. Prav tako je pred petimi leti prišel na Florido Silvester in si želel stika z domovino. Tako je po vseh teh letih druženja in spoznavanja Slovencev na jugu Floride prišlo do ustanovitve našega kluba.

Koliko članov šteje vaš klub in odkod prihajajo?

Članstva za zdaj še ni, saj se nam lahko pridruži vsakdo, ki ga zanima Slovenija in slovenska kultura. Na vsa naša srečanja so vabljeni vsi, ne glede na narodnost, jezik, politično ali versko prepričanje. Družita nas ljubezen do domovine in veselje do slovenske dediščine. V kratkem sicer nameravamo uvesti članstvo, vendar bo večina dejavnosti še vedno odprta vsem, ki bi se nam radi pridružili.

Na vaši spletni strani (www.slovenskapalma.org) piše, da ste skupina mladih, ki so se vsi rodili v Sloveniji. Kako to? Ste se poznali že v matični domovini? Kako to, da ste se preselili na Florido?

Izvirno skupino, ki se je začela družiti pod Slovensko palmo, sestavljajo mladi Slovenci, rojeni v Sloveniji. Med sabo smo se spoznava in družili ter tako širili slovensko identiteto. Na Florido smo prišli z različnimi nameni. Nekateri smo se sem preselili zaradi službe ali studija, druge pa so sem pripeljala poznanstva.

Glavni namen kluba je predstavitev Slovenije, njene kulture, jezika, glasbe in naravnih lepote. Na kakšen način si prizadevate doseči te cilje?

Slovenski jezik bomo prvenstveno ohranjali na naših srečanjih. Preko spletne strani in z našimi novicami Pod Slovensko palmo bomo širili in ohranjali slovenščino tudi med rojaki na drugih celinah. Za naše člane bomo ustanovili potujočo knjižnico, kjer si bodo lahko izposojali knjige in učbenike. Glasbo in našo kulturo bomo širili predvsem na naših srečanjih. Naš namen je tudi, da v prihodnosti organiziramo gostovanja slovenskih kulturnih delavcev, igalskih skupin, glasbenikov itd. Slovenijo bomo najprej začeli predstavljati po univerzah predvsem s pomočjo študentov, ki bodo hodili na ekskurzije. Prva predstavitev bo sredi februarja, naslednja pa enkrat v aprilu.

Kakšna je slovenska stvarnost na Floridi? Obstajajo ali so obstajala tam tudi druga slovenska društva? Koliko Slovencev sploh živi na Floridi?

Na Floridi živi precej Slovencev; ko smo ustanovljali naš klub, zanje še nismo vedeli. Kasneje smo ugotovili, da ti klubi obstajajo že ogromno let, vendar so njihovi člani že pripadniki druge ali celo tretje generacije Slovencev. Večina teh oseb ne govori slovensko, vendar jih še vedno povezujejo slovenske korenine. Ena izmed največjih povezav v Ameriki je SNPJ (Slovenska narodna podpora jednota), ki izvira nekje iz Pennsilvanije. Te SNPJ-postojanke so skoraj v vsaki zvezni državi Amerike, kar štiri na Floridi. Omenjena organizacija je bila ustanovljena na začetku 19. stoletja. V mestu Boca Raton poznamo SNPJ 787. Z njenimi člani smo zelo dobro povezani, saj bodo prišli na naše drugo srečanje s skupino harmonikarjev. Težko je reči, koliko Slovencev živi na Floridi. Vsak dan nas kliče ali nam pošlje sporočilo

foto www.slovenskapalma.org

kakšen nov Slovenec. Na jugovzhodnem delu Floride, od Miami pa do West Palm Beach, nas je poznanih približno 100 ljudi; če pa štejemo še Slovence druge in tretje generacije, lahko dodamo še drugih 150 do 200 ljudi.

Gojite stike z drugimi slovenskimi društvi/klubi v

Naš namen je ustanoviti potujočo knjižnico, kjer bi si naši rojaki lahko izposojali knjige, tako knjižno literaturo kot otroške knjige in učbenike slovenščine, ter tudi na ta način obdržali in izpopolnjevali slovenski jezik. Knjige nam je podaril SVET KNJIGE, učbenike pa MINISTRSTVO ZA ŠOL-

“Naša Palma povezuje Slovence od Rusije do Argentine in od Kanade vse do Avstralije.”

STVO, za kar smo jima zelo hvaležni. Nekaj knjig so nam podarili naši rojaki v ZDA, prav tako smo dobili nekaj pošilk tudi iz Slovenije. Vsake knjige smo zelo veseli.

Ker ste mladi, odlično tudi

obvladate elektronske medije, kar vam je lahko v veliko oporo pri ohranjanju stikov s sorodnimi društvi po svetu in raznimi ustanovami matične domovine. Vam to pomaga pri ohranjanju narodne zavesti, kulture in jezika?

Pozdrave in čestitke dobivamo z vseh koncev sveta. Veseli smo, da naša Palma povezuje Slovence od Rusije pa do Argentine in od Kanade pa vse do Avstralije. Vse, ki bi se nam radi pridružili ali več izvedeli o naših pobudah, vabimo, naj nam pišejo na elektronski naslov: klub-slovencev@aol.com. Tako boste obveščeni o naših srečanjih, dogodkih in novicah približno vsaka dva tedna.

Vaš klub promovira tudi turistično in gospodarsko sodelovanje s Slovenijo. Kakšne cilje ste si zastavili? So že vidni kakšni sadovi teh prizadevanj?

Namen kluba je predstavitev in ohranjanje slovenske kulture med Slovenci v ZDA in predvsem na Floridi. Radi bi predstavili lepote naše domovine tudi našim prijateljem, sodelavcem in znanjem, ki ne govorijo slovensko. Na ta način bi promovirali slovensko kulturo in turizem ter omogočili in pospeševali gospodarsko sodelovanje s Slovenijo. Slovenijo in njeno kulturo ter naravne lepote bomo začeli javno predstavljati najprej na univerzah. Povezava bo do naši študentje, ki prihajajo sem na ekskurzije. Prva skupina štirinajstih študentov je že tu, naslednja pa bo prišla meseca aprila.

Nam lahko kaj več poveste o vašem prvem srečanju, pravi slovenski veselici, ki je bila novembra lani?

Prvo srečanje je mimo in veseli smo, da je bilo tako uspešno. Udeležilo se ga je čez 80 Slo-

vencev; zbrali smo se z vseh koncev Floride. Prijetno smo bili presenečeni, ker so se nam pridružili tudi člani ostalih slovenskih klubov. Kulturni program se je začel s slovensko himno in nadaljeval s predstavitvijo ciljev in namenov naše organizacije. V programu je sodeloval Phillip z Grenade; zai-gral je pesem V imenu ljubezni, ki jo je skomponiral sam in zapel besedilo v slovenščini. Nastopila je tudi operna pevka Veronika, ki prihaja iz Argentine in pripada že drugi generaciji Slovencev: predstavila nam je in zapela slovensko ljudsko pesem. Za njo je stopil na oder Matej (www.okolisveta.com), ki je na svoji odiseji po svetu. Prikorakal je na oder in z opisom svoje nenavadne pustolovščine spravljal navzoče v smeh. Nato je vzel v roke kitaro in razgrel publiko s svojim repertoarjem pesmi. Naša povezovalka Maja je na koncu tudi zapela in zaplesala kot Senorita Margarita. Sledila je prava slovenska večerja z golažem, joto in segedinom, ki so jo pripravile naše mame Damjana, Joži in Vesna. Posladkali smo se še z orehovo in pehtranovo potico, jabolčnim zavitkom in prekmursko gibanico, ki so bili spečeni v pečicah Kati, Erike, Paule in Marije. Vmes smo pili vino Traviata, ki nam ga je podarila Vinska Klet Goriška Brda (www.aviawines.com) po zaslugi Franceta in Martine, za kar se vsem srčno zahvaljujemo. Proti koncu večera smo imeli srečolov in seveda ples. Vmes nas je zabaval tudi Ervin. Res smo veseli, da je bilo prvo srečanje tako uspešno.

Naslednje srečanje boste imeli 5. marca. Kakšen je spored tega dne?

Srečanje bo potekalo nekako takole: ob šestih se bomo začeli zbirati. Sledil bo kulturni program, kjer bo po slovenski himni predsednik Silvester pozdravil goste in predstavil načrte našega kluba. V kulturnem programu bodo nastopali harmonikaši iz sosednjega kluba SNPJ, naši otroci ter ostali člani. Po pravi slovenski večerji (golaž, klobase, jota) in potici bomo imeli srečolov. Nagrade so podarila slovenska podjetja. Predstavili bomo tudi našo potujočo knjižnico. Vmes bomo zaplesali na domačo polko in valček, pa tudi kakšen slovenski pop in rock se bosta slišala.

Kakšne načrte še imate za letošnje leto? In za naprej?

Načrti so veliki, saj imamo precej zamisli in želja za našo Palmo. Radi bi ustanovili pouk slovenščine, saj je za to veliko povpraševanja. Problem je, ker živimo precej daleč drug od drugega in ker nimamo pravih prostorov, kjer bi se lahko redno srečevali in poučevali. Naslednji cilj je, da pripravimo gostovanje kulturnih skupin (gledališka igra ali literarni večer). Za vse to potrebujemo večja finančna sredstva in prostore. Več pa lahko izveste, če si ogledate našo spletno stran www.slovenskapalma.org.

Danijel Devetak

foto www.slovenskapalma.org

Za boljšo komunikacijo manjšinskih strank z Republiko Slovenijo

Damijan Terpin in Vladimir Smrtnik pri Janezu Krambergerju

Predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu mag. Janez Kramberger je 16. februarja sprejel predsednika stranke Enotne liste v Avstriji mag. Vladimira Smrtnika in deželnega tajnika politične stranke Slovenske skupnosti v Italiji Damijana Terpina. Pogovori so potekali v zvezi s

potrebno večjo vključitvijo osrednjih manjšinskih strank v komunikacijo med zamejstvom in Republiko

Slovenijo. V zadnjem mandatu so se po mnenju sogovornikov slovenski državni organi pogovarjali

izključno s krovnimi organizacijami SSO-SKGZ oz. NSKS-ZSO. Enotna lista in Slovenska

skupnost sta osrednji manjšinski politični stranki v Avstriji in Italiji in sta vidni tudi v političnem prostoru obeh sosednjih držav, zato sta lahko pomemben dejavnik pri vzpostavljanju predvsem političnega sodelovanja med Republiko Slovenijo in obema sosednjima državama. Stranki Slovenska skupnost

in Enotna lista med seboj dobro sodelujeta in sta že izoblikovali skupna stališča in predloge v zvezi z reševanjem nekaterih problemov slovenske narodne skupnosti v obeh sosednjih državah ter jih posredovali Komisiji DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Papež Janez Pavel II. prvič po vrnitvi iz bolnišnice sam nagovoril vernike

"Biti naslednik sv. Petra je prizadevanje za edinost Cerkve!"

Papež Janez Pavel II. je minulo nedeljo na Trgu svetega Petra v Vatikanu prvič sam nagovoril vernike, odkar je prišel iz bolnišnice, kamor so ga bili odpeljali zaradi hujšega vnetja grla in sapnika. Kot so poročale tiskovne agencije in Slovenska tiskovna agencija, je sveti oče celotno besedilo nagovora ob tradicionalni molitvi angleškega češčenja prebral sam.

S hripavim, a močnim in odločnim glasom je sveti oče skoraj neprekinjeno govoril približno tri minute. Ob tem je znova namignil, da bo kljub težavam z zdravjem še naprej vodil Cerkve, ko je dejal, da v svoji

duši še posebno živo čuti Jezusov poziv, naj "pazi na svoje ovčice".

Ob prvem javnem nastopu po tednu dni je papeža navdušeno

pozdravilo kakih deset tisoč vernikov, ki so se zbrali na Trgu sv. Petra.

84-letni papež je ob koncu molitve in nagovora s svojega okna še posebej pozdravil slovenske in italijanske vernike: "Pozdrav romarjem iz Murske Sobote in Stranic v Sloveniji! Bog z vami!" Slovenske romarje je sveti oče

pozdravil v slovenskem jeziku. Pred tednom dni je večino papeževga govora prebral njegov pomočnik.

Sveti oče Janez Pavel II. se mi-

nulo soboto prvič od začetka svojega papeževanja leta 1978 ni udeležil tradicionalne svete maše, ki zaznamuje začetek postnega časa pred največjim krščanskim praznikom, Veliko nočjo.

Papeža so 1. februarja letos zaradi težav z dihanjem sprejeli v rimsko bolnišnico, od koder so ga po desetih dnevih odpustili. Papeževa hospitalizacija je povzročila nemir med verniki po vsem svetu in sprožila vrsto smiselnih in tudi nesmiselnih ugibanj o prihodnosti njegovega načelovanja Cerkvi in tudi o tem, ali bi moral odstopiti s položaja Petrovega naslednika. Sveti oče Janez Pavel II. sicer že nekaj let boleha za Parkinsonovo boleznijo, ki ga je prikovala na invalidski voziček in zaradi katere vse težje govori.

Duhovni kotichek
p. Mirko Pelicon

Mladim, mojim prijateljem in znancem!

Zakaj ne bi bili zadovoljni, da smo kristjani? Kdor pušči, da ga Gospod v življenju doseže in stopi v njegovo srce, je skratka zadovoljen. Ne bodite preveč zaskrbljeni s stvarmi ali okoliščinami! Skrbite, da boste lahko našli pravilo vašega življenja, konkretna znamenja, s katerimi boste lahko z notranjimi očmi brali Gospodovo prisotnost.

Vzgajajte sami sebe k spreobrnjenju in k askezi, da boste znali premestiti nelagodje, da ste kot kristjani "mala čreda". Izražajte se mirno in gotovo, radostno, ker živite v svetu kot Kristusovi prijatelji in ker pričevanje ni neka površinska in uspešna propaganda, ampak je predvsem prepričanje v drži zahvale, da ste prejeli dar, blagostanje, ki ga je potrebno širiti, oziroma radost, ki jo je treba izkusiti.

Iščite Jezusa v vsakdanjem življenju: družina, učenje, delo, univerza so v prvi vrsti okoliščine življenja, v katerih lahko srečaš Gospoda.

Ostanite zvesti molitvi, vsakodnevni jutranji in večerni molitvi! Gradite srčne in radostne poteze vašega značaja, bodite odprti do srečanja in konkretne pomoči ljudem, oživite vašo inteligenco z živimi mislimi o stvareh in svetu, razpoložite vaše srce k ljubezni: ljubezen je Božji dar in je služenje vsem bratom in se-

stram. V teh stvareh si kristjani zaigrajo življenje. Vi, mladi, čutite in si zelo želite, da bi vaša vera pogнала v življenju bratstvo med verujočimi in neverujočimi. Vi čutite potrebo po bolj smiselnih odnosih z vsemi, ki so oddaljeni od cerkvenih skupnosti. Tudi izkušnja prostovoljnega dela je večkrat priložnost za pomenljiva srečanja, pristna telovadnica bivanjskih vprašanj, v kateri življenjska, temeljna vprašanja postajajo plodna priložnost za poklice, kakršni so lahko zakon, duhovništvo ali redovništvo.

Zakaj se z vsem ponašate, le ko je treba z naravno držo veselja priznati oziroma ne skrivati, da ste verni, vam to ustvarja težave? Zakaj raje ne pomislite, da je verjetno "problem" tisti, ki lahko ima do vas kakšen predodek ali kako posmehujočo držo ali nerazumevanje? Vera je sad velike ljubezni; brez nje je ideologija. Če je ljubezen prava ljubezen, potem terja konkretnost, terja delo. Zato je vera brez del lahko le lepa misel. Ljubezen in življenje izhajata iz nevidnega in noben človek ju ne bo razumsko posedoval. Zato ne bojte se izpovedovati svojih del iz vere in ljubezni do Gospoda. Bodi pogumen, mladi prijatelj!

Mnenje profesorice slovenskega jezika v Novi Gorici o romanu Alojza Rebule

Aktualnost romana Nokturno za Primorsko za sedanji čas

V zadnjih dveh številkah Oznanih, glasilo župnij na območju Nove Gorice, je bilo objavljeno tudi razmišljanje oz. mnenje o romanu Alojza Rebule z naslovom Nokturno za Primorsko, ki je lani izšel pri Mohorjevi družbi v Celju. Avtorica prispevka je prof. Mimi Jelen, upokojena profesorica slovenskega jezika na novogoriški gimnaziji. Uvodoma je zapisala, da je omenjeni Rebulov roman lepo brati iz dveh razlogov: ker smo Primorci in kristjani obenem. Pa tudi zato, ker naši sosedi onkraj meje gledajo zloglasni film Srce v breznu, ki sprevrta zgodovino, še vedno bolečo, prisotno v zavesti Primorcev. Prof. Mimi Jelen bralce spominja, da je tridelnost romana pogojena s tremi obdobji: s fašizmom, to je bil čas, ko so čez Vipavsko dolino vršili demoni in je Nanos čakal na kres v spomin na Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, na obdobje druge svetovne vojne, to je bil čas, ko je nemška turkmenistanska divizija prečesavala Trnovski gozd, in čas po vojni. To je bilo sredi onega čudovitega maja, ko je povratnik iz Dachaua padel na

kolena in poljubil most na reki Soči.

Glavna pripovedna oseba je Florijan Burnik, ki pride kaplanovat v Borovje, v zgornji Vipavski dolini. Bil je predvsem vnet za slovenstvo. Bil je pravi Martin Cedermač, torej zvest Bogu, svoji zemlji in jeziku. Zato mora v zapor v Koper, temu pa sledi sedemletna internacija v Campo Bassu. Pozneje je izbral boj za narodno osvoboditev, obenem pa zavračal komunistično revolucijo za nov družbeni red. Očitek komunista Ferda, tudi lika v romanu, da je primorska duhovščina nacionalistična, Florijan zavrne z utemeljitvijo: domoljubna je. Kako jasno razlikovanje dveh pojmov, prvega z negativnim predznakom in drugega nesporno pozitivnega. Mimi Jelen se sprašuje, zakaj celo primorski zgodovinarji nočejo razlikovati obeh

pojmov, tudi na terminološki ravni ne. Avtorica opozarja, da so imena glavne sporočilne

Foto JMP

osebe Florijana in nekaterih drugih sicer le fiktivna, vendar to romanu ne jemlje zgodovinske sporočilnosti. Bralci romana pa vseeno prepoznavamo v izmišljenih imenih prava. V Florijanu Burniku mnogi vidimo duhovnika Filipa Terčelja, ki so ga preganjali fašisti, ustrelili pa komunisti 7. januarja 1946, in sicer nad Davčo na Gorenjskem in ne na Primorskem. Vendar je veliko

drugih istovetnih podrobnosti. Tako gre po vsej verjetnosti zgolj za prototip literarne osebe. V Florijanovem sodelavcu Ivanu, ki je bil v romanu pri košnji ustreljen, in to pred očmi dveh mladoletnih otrok, prepoznavamo Iva Brica, ki je doživel v Dornberku 2. junija 1943 enako tragično smrt kot romaneskni Ivan. Prvi duhovnik in pisatelj, drugi kmet in prosvetni delavec, oba z dušo in srcem zapisana Bogu in narodu. Katoliška Cerkve ju uvršča med pričevalce za vero. Profesorica slovenščine in slavistka Mimi Jelen, svoja prispevka o romanu Nokturno za Primorsko, objavljenega v glasilo župnij na območju Nove Gorice, zaključuje z naslednjimi mislimi: "V času, ko Italijani praznujejo svoj dan spomina, je z nami Alojz Rebul z Nokturnom za

Primorsko. Razkriva nam usodo slovenskega naroda in človeške usode, ki se giblje v vseprisotnem občutju absolutnega. Zaradi prepričljivosti umetniške pripovedi vemo, da zgodovine ne gre poenostavljati in iztrgati iz celote. Predvsem pa je ne svojevoljno razlagati na škodo sosedov, če hočemo v novem stoletju pozabiti stare rane in živeti v sožitju".

M.

Evangelij
Viljem Žerjcl

3. POSTNA NEDELJA

2 Mz 17,3-7; Ps 95; Rim 1-2,5-8; Jn 4,5-42

Postni čas ni samo pokora, ampak tudi najprej krstni katehumenat ali spomin oziroma priprava na krst.

Danes beremo evangelij o Samarijanki, ki jo je srečanje z Jezusom tako prevzelo, da je stekla v vas oznanjat vse, kar ji je Jezus povedal (Jn 4,28-29).

Na četrto postno nedeljo se bomo poglobili v premišljevanje čudovitega ozdravljenja slepega človeka, na peto postno nedeljo pa bomo strmeli nad največjim čudežem, nad obuditvijo namreč Lazarja od mrtvih.

Kar naši mladi pri nedeljskem bogoslužju, pri sv. maši herejo, nas prevzame zato, ker po njih govori sam Bog. In zato nas Božja beseda more spreobrniti, prevzeti, na novo roditi (Jn 4,41-42; 3,3-4 nss).

Apostol in evangelist Janez uporablja več izrazov ali besed, ki pomenijo globoke resnice. Tako tudi, ko govori o vodi pri vodnjaku v Samariji, misli na duhovno

pijačo, ki odžaja človekova najgloblja hrepenenja.

To nam seže do srca posebno danes, ko se je zdelo za ogromno število ljudi v jugovzhodni Aziji potresno bobnenje in šumenje razbesnelih voda kakor konec sveta in vesoljna sodba.

Tako je moralo biti tudi ob vesoljnem potopu (1 Mz 7,11). Ognjen in žveplen dež nad Sodomo in Gomoro je strašno in neusmiljeno pokončaval ljudi (1 Mz 19,24-29). Egipčanom ob izhodu Izraela je postalo Rdeče morje zares kruta smrt (2 Mz 14,24.28).

Nekateri se ob teh grozljivih dogodkih sprašujejo, kje da je Bog, ki ne poseže vmes, da bi rešil vsaj nedolžne.

Toda prav tako Bog molči pri milijonih splavljencev, ki vemo, da jih ljudje opravljajo, in ne Bog. In še, zakaj molči ob milijonskih pokolih po svetu, še posebej po Afriki?

Toda, zakaj se ne postavi v bran človek? Saj se vendar ponaša s svobodno voljo ter s tehniko, ki naj bi zmogla vse.

Bog je sicer dal v roke človeku vse stvarstvo (1 Mz 2,19-20). Toda človek zna svobodno

voljo tudi hudo zlorabljati. Čeprav je poklican, da z Bogom sodeluje, da naredi ta svet bolj človeški. Pa, glej, ljudje svet kvarimo, zastrupljamo, zlasti duhovno. Podobni smo bedaku, ki govori: "Ni Boga!" (Ps 10,4; 14,1; 116,11). Če pa Bog je, po njihovem ne vidi ali noče videti naše hudobije.

Človek je trdovratno zaljubljen vase. Če se sreča s pomanjkanjem, z žejo in lakoto, tedaj se zna z godrnjanjem spraviti ne le nad človeka, v prvem današnjem berilu nad Mojzesa (2 Mz 17,3 nss), marveč zdvomi tudi nad Gospodom. Je podoben otrokom, ki jih Jezus navaja v evangeliju in ki tožijo, češ da piskajo in pojejo, ne da bi želi pozornosti s strani drugih (Lk 7,32).

Toda Bog pričakuje od nas vsaj kozarec hvaležnosti. Saj se nas je usmilil, ko smo bili še slabotni, brezbožni in grešniki, po drugem današnjem berilu (Rim 5,6.8). In daje vodo, ki teče v večno življenje, ne samo grešni Samarijanki, ampak tudi nam in vsem grešnikom. Saj Bog noče smrti krivčnika, marveč da se spreobrne in živi (Ezk 33,11). Od navadne vode Jezus preide k živi vodi. Vztraja pri tem daru večnega življenja, kljub temu in prav zaradi tega, ker smo ljudje uje-

ti le v vidno, v blagostanje, v človeško.

Jezus pozabi na svojo žejo in utrujenost, ker bi nas rad osvobodil za izpolnjevanje Božje volje, za življenje po Duhu, za svet Očeta, za svet resnice. Zato potrpežljivo in vztrajno odkriva Očetovo skrivnost, delo, ki ga mora dokončati. Sv. Pavel bo zapisal v listu Rimljanom, da vse stvarstvo skupno zdihuje in tpi porodne bolečine; mi pa željno pričakujemo posinovljenje, odrešenje svojega telesa (Rim 8,22-23).

Samarijanka in Samarijani ter apostoli se sprašujejo, kaj pomeni jed in pijača, o kateri govori Jezus. To jim bo polagoma razodeto. Ker samo Bog ve, kaj je v človeku in kaj človek v notranjosti sprašuje (Jn 2,24). Gotovo pa je, da Bog vsakega človeka ljubi in ga nam na nedoumljiv način nagovarja.

Vsekakor tudi Samarijanka postane apostol, poslanec rešenja, četudi še ne razume vsega. Samarijani pa vsi srečni zadržijo Jezusa pri sebi kar dva dni. Tako jim govori on sam, ne več Samarijanka, in njegova živa beseda. Ta jih je osvojila (Jn 4,5-42).

Jezusova beseda lahko tudi pri nas osvoji mladega človeka za duhovništvo, za službo Besedi.

Dne 13. februarja je v 97. letu starosti izdihnila Lucija de Jesus dos Santos

Umrla tretja pastirica iz Fatime, ki je hranila tretjo fatimsko skrivnost

Skoraj sto let je učakala s. Lucija, zadnja od treh pastirčkov iz Fatime, ki se je prejšnjo nedeljo proti večeru končno spet znašla v objemu "naše gospe v belem".

POGREB

Na Portugalsko je legla tišina, vse se je ustavilo; zaradi javnega žalovanja so zamrznili politično volilno kampanjo, množice ljudi so se trle po cerkvah, po televiziji so črtali neresne oddaje. Kaj lahko povzroči čar skrivnosti, nadnaravnega, smrt "malega" človeka, ki se ga je dotaknila Božja roka! Poleg več kot 40 škofov, predstavnikov oblasti, ministrov in generalov ter nešteto časnikarjev in snemalcev iz vsega sveta se je v torek, 15. t.m., po ulicah portugalskega mesta Coimbra (150 km severno od Lizbone), kjer je s. Lucija živel, zgrudilo nekaj tisoč ljudi z rožnimi vencami v rokah, ki se niso utegnili niti približati cerkvi, kjer je popoldne potekal pogreb. Po vsem mestu so odmevale Marijine pesmi in plapolali beli robčki v slovo najbolj znani redovnici 20. stoletja. Že sedaj so se mnogi - kljub varnostnikom, ki niso imeli lahkega dela - skušali dotakniti krste ali nanjo pripeti sliko bolnega sorodnika, saj je v očeh ljudi tudi zadnja fatimska pastirica že svetnica. Obred je vodil genovski nadškof, kard. Tarcisio Bertone, ki je prinesel pokojnici sporočilo njenega velikega prijatelja, sv. očeta Janeza Pavla II. Že od meseca decembra je bila redovnica hudo bolna, je povedal njen zdravnik, zadnje tedne vse šibkejša, dokler ni ugasnila "kot plamenček na sveči". Zadnje dneve je odvrčala hrano in sama priznala, da to svojo žrtev posveča papeževi ozdravitvi. Njen obraz na parah je bil umirjen in skoraj pomlajen, prava ikona blaženosti; težko je bilo misliti, da gre za 97 let staro osebo. Kard. Bertone je povedal, da se je sv. oče čutil močno povezanega z njo; zlasti se je zavedal, da ga je njena molitev podpirala v trenutkih največjih preizkušenj in trpljenja. Bila je "ponižna in pobožna karmeličanka, ... ki je vse svoje življenje ostala zvesta svojemu edinstvenemu poslanstvu". Pokopali so jo na samostan-

skem pokopališču, naslednje leto pa naj bi jo prenesli v fatimsko svetišče.

BIOGRAFIJA

Lucia de Jesus dos Santos se je rodila v revni kmečki družini v vasi Aljustrel 20. marca 1907. Bila je preprosta deklica, ki je gledala na svet z očmi vere. Komaj 14-letna je stopila v samostan Vilar v Portu. Oktobra 1928 je naredila prve zaobljube, leta 1949 pa trajne. Leta 1948 je stopila v karmeličanski samostan sv. Terezije v Coimbru, kjer je z imenom Maria Lucia de Jesus e do Coracao Imaculado ostala do smrti. Pravijo, da je v samostanu prejela ogromno pism iz vsega sveta; za ljudi, ki se se zatekali k njej, je molila. Do zadnjega je imela odličen spomin, rada je pisala, in to tudi na računalnik.

FATIMSKA PRIKAZOVANJA

Dne 13. maja 1917, sredi prve svetovne vojne, se je začela njena velika "pustolovščina", ko se ji je v Fatimi skupaj z bratrančkoma Jacinto (1910-1920) in Franciškom Martom (1908-1919) med pašo prvič prikazala "gospa v belem". Prikazovanja so se nadaljevala vsak mesec do 13. oktobra istega leta, ko je 70 tisoč prisotnih videlo čudežna znamenja na nebu: sonce je postalo velika srebrna plošča in se je začelo vrteti. Bili so hudi časi, ki so otrokom prinesli tudi veliko gorja; Lucijo, ki je edina tudi slišala Marijine besede, so med drugim tudi priprli. "Naša

gospa" je Jacinti in Francišku napovedala, da bosta kmalu v nebesih, Luciji pa, da bo živel dalje. Trem preprostim otrokom je razkrila tri skrivnosti; prva dva dela (objavljena sta bila leta 1937) - po interpretaciji Sv. sedeža - imata opraviti s strahovito vizijo pekla, s pobožnostjo Brezmadežnemu Marijine sru, z drugo svetovno vojno in z vizijo ogromne škode, ki naj bi jo povzročila Rusija človeštvu s tem, da je odvrnila krščanstvo in se oklenila komunističnega totalitarizma. Leta

1917 - še poudarjajo uradni vatikanski viri - bi si nihče ne mogel predstavljati vsega tega!

TRETTJA SKRIVNOST

Dne 3. januarja 1944 je s. Lucija - na prigovarjanje cerkvenih vrhov - končno le zapisala tudi tretjo skrivnost, ki je dolgo ostala najbolj sporna, sploh pa ena najbolj znanih in tudi med strokovnjaki zanimanje vzbujajočih. Njeno besedilo je bilo leta 1957 poslano Janezu XXIII., prebrali so ga vsi papeži in redki sodelavci, objavil pa ga je - ne brez resnih pridržkov

rimske kurije - Janez Pavel II.: v njegovem imenu ga je 26. junija 2000 v mondoviziji prebral kard. Angelo Sodano. Tretja skrivnost govori o angelu z ognjenim mečem, o "škofu, oblečenem v belo," škofih, duhovnikih, redovnikih in redovnicah, ki hodijo na visoko goro, na vrhu katere je stal križ. Škof v belem je na poti hodil "sredi polporušenega mesta z negotovim korakom, pod težo trpljenja in bolečin," in molil za umrle ljudi okrog sebe. Na vrhu gore je pokleknil in "skupina vojakov" ga je umorila "s strelom v puščicami"; za njim so tako umrli še škofje, duhovniki in redovniki ter preprosti ljudje, "pripadniki različnih družbenih slojev". Ob križu sta stala "dva angela s kristalnima zalivalkama v rokah, s katerima sta pobirala kri mučencev in z njo zalivala duše, ki so se približevale Bogu."

Gre za apokaliptično vizijo, izraženo s simboli in je zato ni mogoče brati na razumarski ravni. Kot prerokbo jo je mogoče interpretirati samo potem, ko se je zgodilo, kar je napovedovala.

S. LUCIJA IN PAPEŽI

Pet papežev je imelo opravka s s. Lucijo, ki je v klavzuri preživel 84 let. Pij XII. in Janez Pavel II. sta večkrat posvetila človeštvu Marijinemu Brezmadežnemu sru, kot je Ona sama želela. Pavel VI. je redovnico srečal v Fatimi leta 1967, Wojty-

la pa jo je srečal trikrat: leta 1982, ko se je v Fatimi zahvalil Mariji, ker je posegla in mu v atentatu rešila življenje, leta 1991, ob 10-letnici strelav na Trgu sv. Petra, in junija 2000, ko je razglasil za blažena Jacinto in Franciška. Sedanji papež je namreč videl v "belem škofu" sebe, ki ga je 13. maja (istega dne se je Marija prvič prikazala v Fatimi!) 1981 ustrelil "sivi volk" Ali Agca. Ne Pij XII. ne Janez XXIII. ne Pavel VI. niso hoteli objaviti tretje skrivnosti. Janez Pavel II. jo je hotel prebrati v bolnišnici Gemelli kmalu po atentatu, leta 2000 pa je bil mnenja, da so časi zreli za njeno objavo, saj se je prerokba uresničila, preganjanja totalitarnih režimov pa so se končala.

S. Lucija je umrla 13. dan v mesecu. Isti dan je Marija izbrala za prvo prikazanje, isti dan je izbral Ali Agca za atentat. Naključje? Z razliko od lurskih prikazovanj, pravijo strokovnjaki, ohranja Fatima še veliko skrivnostnih plati. Marsikdo se sprašuje, zakaj je Marija izbrala edino mesto na Zahodu, ki nosi ime po najljubši Mohamedovi hčerki, liku, ki ima v islamskem svetu - zlasti med šiiti - podobno vlogo kot Marija. Kljub enigmatičnim vprašanjem je težko trditi, da se ne bi na Portugalskem leta 1917 zgodilo nekaj velikega. Še najbolj zakrnjeni "svobodomisleci" so se spreobrnili ob pogledu na plešoče sonce oktobra 1917. Fatima vsekakor ostaja eden izmed temeljnih krajev Marijinih prikazovanj, ki jih je Cerkev doslej uradno priznala: l. 1830 v Parizu ob padcu Burbonov in koncu t.i. Ancien Regime, l. 1858 v Lurdu ob zmagovalni ateističnega pozitivizma, l. 1917 v Fatimi tik pred sovjetsko revolucijo, l. 1933 v Belgiji ob Hitlerjevem prevzemu oblasti. Nekako se zdi, kot bi Gospodar zgodovine v ključnih zgodovinskih trenutkih želel na poseben način spregovoriti človeštvu. Konec koncev ali ni največja fatimska skrivnost in obenem čudež ta, da je v skoraj 90 letih ta kraj obiskalo na milijone ljudi, tam molilo in notranje prenovljeno poneslo nekaj milosti v svoje vsakdanje življenje?

Danijel Devetak

Ukmarjev pogled nad zvezde (2)

Na smrtni postelji vpraša: Koliko je ura?

Kakršno življenje, takšna smrt, pravi znani pregovor. V veliko primerih to zares drži. Zagotovo v primeru Jakoba Ukmarja. Navedel bom pričevanje pisatelja Alojza Rebule iz knjige Jakob Ukmar, apostol sožitja (Trst 2000). Profesor Rebula je bil v zadnjih letih še posebej blizu Jakobu Ukmarju, korigiral je njegovo predzadnjo in zadnjo knjigo, Mariologijo in Eshatologijo. O trenutku odhoda s tega sveta Rebula piše: "V prvih oktobrskih dneh leta 1971 zaključil svojo knjigo o poslednjih rečeh. Čez mesec dni, 30. oktobra, zazna avtor prvo teh poslednjih reči: med poslušanjem večernih radijskih poročil ga obide slabost. Spravi se v posteljo in 2. novembra izdihne. Tudi njegove zadnje besede bi ne mogle biti bolj ukmarjanske: Koliko je ura?"

Čas je skrivnost, v kateri nam je dano živeti. Sv. Avgustin je dejal: če me vprašaš, kaj je čas,

ne vem; če me ne vprašaš, vem. Jakob Ukmar se je vse življenje dobro zavedal te skrivnosti. Kot ljubitelj in dober poznavalec astronomije je meril "vesoljski čas", čas planetov in zvezd. Zanimali so ga predvsem Jupiter, Saturn, Venera. V astronomskem observatoriju je skupaj z nekim astronomom izračunaval točnost predvidenega mrka ene izmed Jupitrovih lun, meril in izračunaval je Venerine mene, leta 1937 je opazoval "kozmični požar" in pet večerov zapored eksplozijo prej nevidne zvezde Nove. Ukmar je bil tudi sicer obdarjen z darom časa. Že kot otrok je z rodni Opčin po "Scali santi" (svetih stopnicah) hodil v Trst v šolo tako točno, da so se kraske mlekarice in žene z jerbasi na glavi, ki so hodile prodajat v mesto, ravnale po njem kot po uri. Vsak trenutek dneva je bil v njegovem delovniku točno določen in ovrednoten. Tudi smrt, ki jo je v tistih oktobrskih dneh leta 1971 že pričakoval, je prišla skoraj napovedana. Ni

čudno, da je, preden se je poslovil, vprašal: Koliko je ura? V knjigi Eshatologija, ki jo želim predstaviti, je dober del posvečen prav skrivnosti smrti. Preden je knjiga izšla, jo je pregledal ljubljanski teolog, profesor dogmatike, dr. Anton Strle. Njegova ocena, ki je objavljena kot kratek predgovor, nosi datum: 10. novembra 1971, torej osem dni po smrti Jakoba Ukmarja in tri dni po njegovem veličastnem pogrebu, ki je priklical toliko ljudi kot jih je Trst malokdaj videl. Žal je dogmatik Strle iz knjige odstranil nekatere tipično ukmarjanske uvide v skrivnostni eshaton, zlasti kar zadeva neskončno in nepredvidljivo Božje usmiljenje in dobrotu. Ti naj bi bili na robu herezije, krijeva nauka. Na to se bomo še večkrat vrnili. V svoji oceni pa je še posebej izpostavil vrednost in enkratnost Ukmarjevega pisanja o smrti. "Posebno lepo poglavje", piše Strle, "se mi zdi o smrti (nad 70 strani rokopisa), kjer je še posebno mnogo zdrave in evangelijske presijane življenjske modrosti" (Eshato-

logija, str. 7). Teološki strokovnjak Strle se nato začudi in zapiše: "Naravnost občudovanja je vredno, da je mogel ta mož v tako visoki starosti (čez 93 let, op. ZŠ) napisati tako dobro, sveže in koristno delo... dobri mož, vneti spovednik in iskani duhovni vodnik je hotel pomagati k resničnejšemu in vse globljemu krščanskemu mišljenju in življenju premnogih današnjih strth ljudi." Lepe in pomenljive besede dogmatsko natančnega in velikega teologa. Tudi če ga bomo v prihodnje srečevali "s škarjami v rokah", kot cenzorja Ukmarjevega spisa, mu ne gre odrekati iskrenega in spoštljivega občudovanja svetniškega "dobrega moža, vnetega spovednika in iskanega duhovnega vodnika", Jakoba Ukmarja. Tudi teolog Strle, ki je vzgojil in teološko izobrazil cele generacije slovenskih bogoslovcev, je proti koncu svojega življenja postal čedalje bolj podoben Ukmarju: v preprostosti, v vztrajni natančnosti, v globoki in skoraj mistični duhovnosti. Kdo ve, če ni Jakob Ukmar postal celo njegov vzornik, iz "eshatona" pa najverjetneje tudi priprošnjik?

Zvone Štrubelj

Apostolsko pismo "Hitri napredek"

V ponedeljek, 21. t.m., so v Vatikanu predstavili zadnje apostolsko pismo Janeza Pavla II. z naslovom Hitri napredek. "Ne bojte se novih tehnologij! To so čudoviti pripomočki, ki nam jih je Bog dal na razpolago, da odkrivamo, uporabljamo in spoznavamo resnico," pravi papež v pismu, ki je v prvi vrsti namenjeno "delavcem pri sredstvih družbenega obveščanja in zlasti vernikom, ki delujejo na tem pomembnem družbenem področju". Sveti oče, ki tudi sam uporablja internet, je še enkrat poudaril velik pomen tega sredstva, saj medmrežje "ne le omogoča dostop do virov za boljše informiranje, ampak tudi navaja ljudi k interaktivnemu komuniciranju." Tudi Cerkev, navaja papež, uporablja na ustvarjalen način to sredstvo v evangelizaciji, vzgoji, notranji komunikaciji in upravljanju. Katoliški tisk, radio in televizija vsekakor ohranjajo svoj nepogrešljivi pomen v širšem kontekstu cerkvenih občil. Sredstva družbenega obveščanja so "dobrina, namenjena vsemu človeštvu," še poudarja sv. oče. Zato je treba stalno iskati nove oblike, da bi - tudi z zakonskimi določili - jamčili pluralizem in omogočili soudeležnost vseh pri njihovem upravljanju. Sredstva družbenega obveščanja pa so lahko v današnjem svetu tudi glavno vodilo in vir navdiha za osebno obnašanje. To je ena izmed nevarnosti t.i. "globalizirane kulture". V apostolskem pismu Janez Pavel II. tudi spodbuja, da bi vsi mediji ostali - kolikor je le mogoče - svobodni političnih in gospodarskih pritiskov. V 19 strani dolgem pismu papež kar trikrat ponovi: "Ne bojte se!" Ne smemo se bati novih tehnologij, pa niti tega, da se nam svet postavlja proti. Na koncu pa nas še svari: "Ne bojte se niti svoje šibkosti in nesposobnosti! Božji Učitelj je rekel: 'Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.'"

Kratke

Slovenska občinska konzulta: za po(pre)imenovanje ulic

Na goriški občini se je 17. t.m. sestala slovenska konzulta, ki je posvetila pozornost trem temam: slovenski toponomastiki in poimenovanjem ulic, trgu pred severno železniško postajo in pobratenju Gorica-Nova Gorica. Glede toponomastike konzulta poziva rajonske svete in društva, naj izdelajo predloge in jih posredujejo konzulti in pristojni občinski komisiji za toponomastiko. To velja predvsem za slovenske predele goriške občine: Štmaver, Oslavje, Pevmo, Podgoro, Štandrež in druge, v katerih preveč imen spominja na prvo svetovno vojno in ki v današnjem evropskem prostoru nimajo smisla. Ulice naj se poimenujejo ali preimenujejo po zaslužnih slovenskih ljudeh. Že na sestanku je prišlo do nekaterih predlogov: v ulici sv. Ivana naj se prostor pred istoimensko cerkvijo poimenuje po dr. Francetu Močniku, v Štandrežu pa po Franu Erjavcu, Andreju Marušiču, Josipu Kosovelu in Andreju Budalu. Konzulta predlaga, da bi poimenovali tudi slovenske vrtce v občini in slovenski šolski center po nadškofu F.B. Sedeju. Glede trga pred severno železniško postajo je konzulta mnenja, da mora ta prostor dobiti ime, ki naj bo skupno. Konzulta tudi poziva občinsko upravo, naj začne postopek za pobratenje Gorice z Novo Gorico. Naslednja seja konzulte bo v začetku marca in bo posvečena kulturni politiki občine. Prisoten bo odbornik Claudio Cressati. Občinska konzulta se bo sestala tudi s slovensko pokrajinsko konzulto.

SD Sončnica: tretje predavanje

V sredo, 2. marca, bo ob 20.30 v domu Franc Močnik ob cerkvi sv. Ivana v Gorici govoril Simon Spazzapan na temo **Kaditi? Ne, hvala. Tudi malo kajenja zelo škoduje**. Gost niza predavanj, ki jih prireja Skupnost družin Sončnica, je goriški rojak, ki pa živi v Pordenonu, saj je zaposlen na državnem inštitutu za rakasta obolenja (CRO) v Avianu, obenem je tudi direktor hospica Via di Natale. Je avtor številnih člankov v uglednih evropskih in ameriških revijah in organizator mednarodnih medicinskih simpozijev.

Na gorici drevo raste

Na Valentinovo, 14. t.m., so v Kulturnem domu v Gorici predstavili dokumentarni film, ki je nastal v koprodukciji Rumitskega jusa (ki je bil uradno ustanovljen na isti dan lani) in Vitela, z naslovom **Na gorici drevo raste**. Zrežirala ga je Vesna Humar, ki je tudi avtorica besedila. Film vsebuje posnetke dvigovanja mlajev s treh dosedanjih natečajev Naj goriški mlaj in prizore, ki so jih posneli lani jeseni v bližini Čepovana, kjer so Rumitarji s pomočjo domačinov in znancev iz Dragovice oživili stari običaj zaznamovanega drevesa. O omenjeni navadi je spregovoril Pavel Medvešček. Gre torej za lepo pobudo, ki ohranja spomin in vrednoti lep slovenski običaj.

Gostovanje v Šmartnem pri Paki: Stara garda spet odlična

Spisek uspešnih gostovanj na odrih v večjih ali manjših krajih Slovenije se za dramski odsek PD Štandrež neustavljivo daljša iz tedna v teden. V soboto, 19. t.m., so bili Marko Brajnik, Božidar Tabaj in Majda Zavadlav v gosteh v Šmartnem pri Paki blizu Velenja. Tja jih je v staro, a zelo akustično občinsko dvorano povabilo Kulturno društvo Šmartno, ki letos slavi stoletnico obstoja. V njem poleg pevskega zbora, baletne in folklorne skupine ter pihalnega orkestra že 30 let plodno ustvarja tudi dramska skupina Gledališče pod kozolcem, ki je v domačem kulturnem hramu organizirala abonmajsko sezono petih predstav ljubiteljskih gledališč in vanjo vključila tudi štandreški dramski odsek po njegovi bleščeči uveljavitvi na 43. izvedbi Linhartovega srečanja z odrsko postavitevjo dela Alda Nicolaja Stara garda v prodorni režiji Janeza Starine. Predstava, ki je na premieri in ponovitvah segla do dna duše vsakega gledalca in orosila marsikatero oko, je povsem osvojila tudi sto deset abonementov in mnogo drugih priložnostnih gledalcev, ki so napolnili dvorano v Šmartnem ter ob burnem ploskanju večkrat priklicali na oder naše tri vrhunske ljubiteljske igralce. Le-te je kot vselej spremljala vsa zakulisna ekipa, brez katere bi se gostovanja ne mogla uresničevati. Med prevzeto publiko je bil tudi režiser Jože Kranjc, ki je pred časom gostoval v Štandrežu z dramsko skupino iz Vrbja. Po ogledu predstave je štandreškim izvajalcem zaupal, da je njihova Stara garda mnogo boljša, kot si jo je predstavljaj po opisu tistih, ki so si jo ogledali na Linhartovem srečanju. Ta nastop je dramskemu odseku PD Štandrež omogočil obetajočo navezo z novim kulturnim društvom in gledališko skupino iz matične domovine, ki bo prej ali slej prav gotovo prišla v goste v Štandrež, in upati je, da se bo novi umetniški stik prelevil v trajno kulturno izmenjavo in prijateljsko povezovanje med sorodnima društvoma. IK

Dan slovenske kulture v Trzinu

Pisatelj Boris Pahor prejel mestni pečat Trziča

Poklon "velikemu kulturniku in človeku"

"Boris Pahor je velik kulturnik in velik človek," je v četrtek, 17. februarja, uvedel svoj pozdrav na Prešernovem dnevu v občinskem gledališču trziški župan Gianfranco Pizzolitto, ki je tržaškemu pisatelju poklonil zgodovinski mestni pečat. Na proslavi ob dnevu slovenske kulture, ki jo je priredilo društvo Tržič v sodelovanju z občinsko upravo, je bilo mogoče "dihati" res prijetno vzdušje ne le spoštovanja različnih jezikov in kultur, ampak tudi tvornega sožitja in sodelovanja. V prvi vrsti so poleg župana med drugimi sedeli pokrajinski odbornik Marko Marinčič, predsednik trziškega občinskega sveta Fabio Del Bello in občinski odbornik Stefano Piredda, podžupan občine Doberdob Nordio Gergolet in odbornica za kulturo Daniela Klančič.

Po uvodnem pozdravu članice društva Tržič Barbare Uršič je Pizzolitto povedal, da z veseljem daje Pahorju prestižno priznanje, saj gre za človeka, ki je z veliko državljansko zavzetostjo znal opisati grozovito izkušnjo vojne in lagerja ter obenem dostojanstvo vsake osebe, zaradi česar je treba njegovo življenjsko sporočilo "ohranjati in širiti". Delati moramo za sožitje: "V to verjamemo," je pribil. Tržič sicer ni mesto ob meji, toda prihod pripadnikov različnih narodnosti v zadnjih letih "ve-

Foto DPD

ga postavljati nove meje v nas. In danes smo tu, da bi se učili jih presegati." Pisatelj se je županu iskreno zahvalil za odlikovanje "tako simpatičnega in pomembnega mesta"; pomembnega zato, ker je odprto do Slovencev, tudi ko se skušata netiti mržnja in sovraštvo med narodoma, ki želita ostati prijatelja. "Ko bi vsi gledali v prihodnost tako, kot to delate vi, bi Evropa res postala to, kar upamo, da bo postala." S slovenskim petjem je večer oplemenitil zbor Vox 13 iz Kamnika. Pod vodstvom Sebastjana Vrhovnika, enega najmlajših in najbolj obetavnih slovenskih dirigentov, so odlični pevci poklonili navzočim domiselni repertoar s slovensko himno, dvema samospelvoma, ljudskimi in umetnimi pesmimi.

Prof. Tatjana Rojc je o tržaškem pisatelju povedala, da je izjemen pričevalec našega časa. Njegov opus se osredotoča na življenje tržaškega slovenskega mestnega človeka, ki je ostal trdno zavezan slovenstvu. "Njegova beseda je jasna in čista." Dela so bila pri prestižnih založnikih prevedena v nemščino, francoščino, angleščino, katalonščino in italijanščino, o njem so pisali najprestižnejši evropski časopisi. Upravičeno ga lahko imamo za enega najvišjih izrazov slovenske književnosti in obenem za klasika evropske literature. Njegovo življenje je človeško in intelektualno pričevanje o zlu, ki so ga v 20. stol. prizadeli trije totalitarizmi. Diktature ga niso strelje; z življenjsko močjo in mečem besede se jim je upiral. Beseda namreč lahko vrne življenje in dostojanstvo sen-

DD

Dan slovenske kulture v Rupih**Zavedanje lastnih korenin**

Prosvetno društvo Rupa-Peč je priredilo 16. t.m. v društvenih prostorih prijetno proslavo ob dnevu slovenske kulture. Večer je uvedlo petje mešanega zbora Rupa-Peč, ki ga vodi Zdravko Klanjšček.

Slavnostni govornik je bil letos časnikar Vlado Klemše. Praznik kulture je priložnost, da premislimo našo polpreteklo zgodovino, da pretehtamo sedanje stanje in spregovorimo o tem, kar nas povezuje in združuje, je rekel. Čez dobra dva meseca bo minilo 60 let od konca druge vojne, ki je prinesla veliko na-

silja, gorja in trpljenja. Kako daleč v času in kako blizu v naši zavesti so ti dogodki, se je vprašal Klemše: kako so povezani z današnjim življenjem? "Kultura je osnovni element naše biti, ... kultura je način življenja, ... zavedanje lastnih korenin." Dogodki zadnjih mesecev silijo v razmišljanje o bistvu dojemanja kulture tudi v naši mali skupnosti. Zaskrbujočih razlogov je veliko, saj se stopnjujejo pritiski na pripadnike slovenske narodnostne skupnosti. Prepogosto tudi sami - "zaradi lagodnosti, egoizma, otopelosti ali drugih razlogov" - ne znamo na najboljši način odgovoriti na vprašanje, ali želimo biti in ostati to, kar

Foto Bumbaca

smo. Klemše se je spomnil svetlega lika Stanka Vuka, ki je "z neverjetno močjo izpovedal svoje hotenje, svoje dojemanje in svojo iskreno ljubezen in na-

vezanost na ta prostor, na te ljudi, na to kulturo," in pa na Edvarda Kocbeka, "ki se mu po desetletjih pozabe vrača mesto v kulturni in politični zgodovini slovenskega naroda". Tudi danes moramo za kulturo kot vrednoto kaj žrtvovati. Kot skupnost "potrebujemo enotnost, pokončnost, dostojanstvo in samospoštovanje."

Večer, ki ga je povezovala Majda Klemše, se je nadaljeval z recitalom mladih članov društva o liku Edvarda Kocbeka ob 100-letnici njegovega rojstva. Recitali so Lučka Tomsič, Manuel Kovic, Tanja Kovic, Nataša Ožbot, Martina Quaggiato in Katja Batistič. Recital je s svojo kitaro obogatila Martina Geleon, večer pa sta sklenila godalni kvartet Weber in solist-klarinetist.

Dan slovenske kulture v Doberdobu**Glasba in verzi o kraški gmajni**

Februar je za Slovence v prvi vrsti mesec, posvečen naši kulturi, ki jo pooseblja njen največji pesnik France Prešeren. V tem obdobju se navadno v vsaki še tako majhni vasi spomnijo tega posebnega dogodka s skupnim trenutkom, ki v krajevni kulturni center privabi številne vaščane. Doberdobsi so praznik slovenske kulture letos skupno praznovali v petek, 18. februarja, v župnijski dvorani v Doberdobu. Prireditelj sta organizirala Godba na pihala Kras in SKD Hrast, sodelovala pa so vaška društva, ki že desetletja tkejo kulturno življenje na

zahodnih obronkih Krasa. Večer je bil posvečen predvsem matični vasi in kraškimi planotam, ki jo obkrožajo. Posamezne glasbene točke so se namreč prepletale z verzi domačina Cristian Lavrenčiča, ki so opevali domačo apnenčasto pokrajino, in mislimi o doberdobski kraški gmajni. Verze je občinstvu podala Mateja Černic. Koncert ob dnevu slovenske kulture so odprli otroci Začetniškega otroškega zborčka iz Doberdoba pod vodstvom Mateje Černic. Starše, sorodnike in vse poslušalce so razveselili z otroškima prireditbama. Čar instrumentalne glasbe sta občinstvu razkrili Alenka Adamič na saksofonu in Katja Lavrenčič na klavirju.

Foto AC

Občinstvu sta predstavili slovenske in tuje avtorje. Gostje večera so tokrat bile Irina Perosa, Zinajda Kodrič, Sara Bembi in Meta Starc, članice kvarteta flaut z Glasbene matice z dvema sklopoma francoskih skladb. Vokalno glasbeno podlago večera sta ustvarila dva vaška zbora. MoPZ Jezero je pod vodstvom Marija Pavlice izvajal Venturi-

nijevo Kam, Vodopivčevo Kraška jesen ter Šnikašičevo Mlinar. Večer je sklenil MePZ Hrast pod taktirko Hilarija Lavrenčiča. V slovo so doberdobski pevci in pevke zapeli Vrabčevo Kresno jutro in Lebičevo Vem, da je prišla pomlad. Po sklepnih zahvalah so doberdobski pevci in pevke kot zadnji pozdrav občinstvu zapeli Vrabčevo Zdravljico. Praznik slovenske kulture je tudi v doberdobsko župnijsko dvorano privabil številne poslušalce kot dokaz o splošni občutljivosti ljudi na pomembne kulturne dogodke v matični vasi.

AC

Vsak dan
preberite sveži
slovenski tisk v

Kavarni
Vittoria

Prvo predavanje Skupnosti družin Sončnica

Meje pomagajo rasti

O enem najtežjih delov vzgoje, postavljanju meja, je 16. tm. spregovorila mag. Marinka Pahole, ki se ukvarja v Ljubljani s psihodramo mladostnikov in odraslih. V uvodu je poudarila, da je postavljanje meja danes pravzaprav problem staršev. Ti jih tako težko postavljajo, ker imajo občutek, da s tem nimajo radi svojih otrok. Vendar otrok potrebuje mejo, ker se le ob njej lahko odloča in je meja neka ločnica med njegovo svobodo in svobodo drugega.

Psihoterapevka je obravnavala tri vrste vzgoje: avtoritarno, permissivno in vzgojo za odgovornost.

Zelo ostro postavljena meja pri avtoritarni vzgoji ne daje otroku možnosti, da bi se učil sam odločati. Ko bo pritisk nad njim prenehal, se bo pokazala šibka stran take vzgoje: otrok ne zna preudarno izbirati. Fasciniran bo od tega sveta in življenje bo zajemal z veliko žlico, ker življenje ne vidi "v notranjost". Imel bo velike težave.

Permissivna vzgoja, ki ima v ozadiju filozofijo "naj imajo otroci to, česar mi nismo imeli", je v resnici mehka oblika agresivne vzgoje in prav tako škodljiva kot prva. Razvajan otrok, ki dobi vse, ne da bi se potrudil, bo kmalu doživel, da v svetu tako ne gre. Zato se bo v družbi čutil izključenega, nesposobnega in nesamozavestnega. Predati take otroke svetu je agresija in kaže na nesposobnost in neodgovornost staršev. Poleg tega imajo taki otroci občutek, da niso ljubljani in da

Foto Bumbaca

so zapuščeni, zatekli se bodo v droge in druge lažne potrebe, kjer se jim bo pač zdelo, da so sprejeti.

Meja naredi odnos obvladljiv. Prostor svobode, ki je za otroka majhen, se bo z leti postopno večal do mere, kolikor jo bo znal odgovorno živeti. Starše naj ne bo strah postavljati meja, naj bodo pa argumentirane in logične. Hkrati naj otroka seznanijo s posledicami. Postavljena meja je treba potem tudi neizprosno braniti, ko ob prestopu otrok-mladostnik moleduje. Naj pa le-ta vedno zazna, da ga kljub neodobravanju starši imajo radi.

Vzgoja z mejami je torej vzgoja za odgovornost. Pri taki vzgoji si starši ne lastijo otrokovega problema, ampak se z otrokom usedejo in pogovorijo o njegovi rešitvi, povedo svoje vidike in možne izhode, a odločitev naj bo otrokova, ker je problem njegov in ga vidi s svojega stališča. Dopustiti je treba, da otrok naredi napake in doživi neprijetne posledice. Naj se uči

na stvareh, ki niso tako pomembne.

Ob meji se otrok nauči kritičnosti. Nauči se sprejeti določene omejitve in omejenosti (bolezen, razveza staršev, druge težave) in živeti znotraj nekega okvira svobode, ki ima mejo. Če gremo skupno z otrokom skozi nek problem, gradimo odnos z njim in njegovo zaupanje v nas. Naučil se bo, da ga bomo podprli, ko bo potreboval.

Sokrat je vzgojo ponazoril z odprto dlanjo, ki obdrži pesek. Vzgoja je torej kot odprta dlan, v kateri je prostor za svobodo in hkrati meja, ki daje varnost in oporo.

Harjet Dornik

Občni zbor sekcije SSK za Števerjan

Sekcija pred novimi preizkušnjami in izzivi

V četrtek, 17. februarja 2005, je v Sedejevem domu potekal občni zbor števerjanske sekcije stranke Slovenske skupnosti. Poleg številnih članov so se seje udeležili tudi prijatelji in somišljeniki iz drugih krajev na Goriškem.

Vodstvo občnega zbora je po soglasni izvolitvi prevzel dolgoletni član sekcije Simon Komjanc. Uvodnim besedam predsednika so sledili različni pozdravi. Kot prvi je spregovoril predsednik števerjanske sekcije SSK Branko Terčič, ki je toplotno pozdravil vse prisotne. Sledil je pozdrav župana Hadrijana Corsija, ki je pohvalil vse člane stranke, ki se redno sestajajo in poštvalno spremljajo delovanje občine; svoj poseg je osredotočil na nekatere pereče probleme današnje globalizirane družbe, npr. zdrahe okrog družbe Iris, ki se brez dvoma neposredno dotikajo tudi števerjanske skupnosti. Svoj pozdrav so prinesli tudi deželni predsednik SSK Drago Štoka, za goriško pokrajinsko tajništvo SSK pokrajinski svetovalec David Grinovero, predsednik sovedenjske sekcije SSK Julijan Čaudek. Štoka je podčrtal pokončnost stranke SSK, ki ne kloni nobenim političnim in drugim interesom ter ima za cilj ohranitev in ojačitev obzorij edine slovenske stranke v Italiji. Grinovero je podčrtal pomen trdnega jedra števerjanske sekcije: neprekinjena aktivnost sekcije je vidna in naj bo vsem ostalim organizacijam za zgled.

Čaudek je izpostavil dejstvo ohranitve narodne identitete in pa teritorialnosti, kar je za celotno skupnost izjemne važnosti. Predsednik občnega zbora je prebral telegrama, ki sta ga poslala deželni svetovalec Mirko Špacapan in pokrajinski predsednik SSK za Goriško Ivan Černic. Nato je prepuštil besedo tajniku števerjanske sekcije, Ivanu Vogriču, ki je s svojim posegom osvetlil celotno delovanje sekcije od zadnjega občnega zbora, ki je potekal 11. novembra 2001, vse do danes. Sekcijo čakajo torej nove preizkušnje in izzivi. Besedo je nato prevzel odbornik na goriški občini ter deželni tajnik SSK, Damijan Terpin, ki je pohvalil celotno sekcijo, ker je znala privabiti mlade ter tako pripomogla k razvoju političnega delovanja v Števerjanu. Dotaknil se je tudi širših tem, med temi spodbudno naklonjenost novonastale vlade RS do stranke SSK. Soglasno je bil izvoljen tudi novi odbor, ki ga sestavljajo Rinaldo Dorni, Boris Hladnik, Alojz Ivan in Jurij Hlede, Gabrijel Komjanc, Ivan Maraž, Darko Miklus, Ivan Mužič, Mirko Mužina, Izidor Princič, Edi Skok, Branko Terčič, Janez Terpin, statutarni člani odbora so kandidati lipove vejice na zadnjih občinskih volitvah, v nadzorni odbor pa so bili potrjeni Roman Di Battista, Marino Humar, Simon Komjanc. Srečanje se je zaključilo z enominutnim molkom v spomin na pokojno Anko Černic.

MD

Razpis 5. srečanja Zlata grla

Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela razpisuje 5. Srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov Zlata grla 2005. Revijalni del srečanja bo v soboto, 9. aprila 2005, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah, tekmovalni del pa v Kulturnem centru Lojze Bratuž v nedeljo, 10. aprila, ob 16.30. Na srečanju lahko nastopijo naslednje zasedbe: - otroški zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni v letih 1994-1998 (osnovnošolci); v zboru lahko 15% pevcev presega starostno omejitev; - mladinski zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni l. 1991 in mlajši (srednješolci). Zbori morajo pred nastopom predložiti seznam pevcev z rojstnim datumom. V zboru lahko 15% pevcev presega starostno omejitev.

Srečanje bo potekalo v kategoriji A (tekmovalni del) in B (revijalni del). V revijalnem delu lahko nastopa vsak zbor. Program naj obsega dve pesmi slovenskih skladateljev po lastni izbiri. Spremljiva po želji.

Program za tekmovalni del: obvezna pesem za otroški in obvezna za mladinski zbor. Poleg tega naj pevovodje izberejo še dve pesmi slovenskih skladateljev po lastni izbiri; izvajanje je možno "a cappella" ali s klavirsko spremljavo. Posebna komisija bo ocenila zборе, ki tekmujejo, in dodelila nagrade. Podeljena bodo tudi priznanja.

Vpisni rok: najkasneje do 5. marca 2005. Pisna prijava mora vsebovati: uradno ime pevskega zbora, vrsto zasedbe, poštni naslov, predvideno število sodelujočih, opredelitev, v katero kategorijo se zbor prijavlja (A ali B), program nastopa. Prijave pošljite po faksu (0481 882488). Za dodatne informacije se lahko obrnete na tel. 333 1706760 (ga. Nerina).

Obvestila

Širši odbor ZSKP se bo sestel v četrtek, 24. t.m., ob 20.30 na sedežu v Gorici.

SKRD Jadro skupaj z Večnamenskimi tržiškimi središčem in občinsko odborništvo za kulturo organizirata večer, posvečen Srečku Kosovelu. Petek, 25. t.m., ob 20.30 v občinski palači v Ronkah.

Naslednja otroška urica v Feiglvi knjižnici bo v pon., 28. t.m., ob 17.30. Dijakinje liceja Gregorčič bodo izvajale delo: Prijatelj in pol.

Društvo slov. upokojencev za Goriško sporoča, da je za izlet v Gornars, vilo Manin in Pordenon 8. marca še nekaj prostih mest. Vpis na tel. 0481 882024.

Novi glas vabi na potovanje po sledeh sv. bratov Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško z avtobusom od 17. do 24. maja 2005. Pri vpisu akontacija 200,00 evrov. Na upravi (0481 533177) informacije in programi potovanja. Pohitite!

Darovi

Za Novi glas: Anica Pirc 22,00; ob nabirki za katoliški tisk: župnija Šempolaj 215; župnija Zgonik 120,00 evrov.

Za mistijone: N.N. za lačne otroke v misijonu naše škofije na Slonokoščeni obali 100,00 evrov.

Za misijon p. Dina v Dehlju 50,00 evrov.

Za revne otroke: nabrali na pustni torek Petra Mosetti, Sara Devetak in Samuel Devetak 286,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: Ivica Rožič Koncut v spomin na Angelo Pahor 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči - za cvetje: Oliva

Štrukelj Kovic 20,00; Vida 15,00 evrov.

Ostali darovi prihodnjic.

Čestitke

Praporščak dela Irena Bednarich je uspešno zaključila univerzitetni študij na pariški grande école Sciences Po Paris (IEP). Dr. Ireni prirčno čestitamo in ji želimo, da bi njena delovna kariera bila plodovita in polna zadoščenja. Mama Sonja, tata Slavko in sestra Kristina.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 25.2. do 3.3.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 25. februarja (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 28. februarja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 1. marca (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 2. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Narod in narodna zavest. - Izbor melodij.

Četrtek, 3. marca: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

V duhovniji sv. Ivana v Gorici

25. in 26. februarja bo duhovno obnovo vodil msgr. Alojz Uran, 27. februarja pa bo srečanje s Francetom Cukjatijem

Petek, 25. februarja: ob 19.30 maša in nagovor; ob 20.30 srečanje s starši, starimi starši, vzgojitelji, kateheti (krščanski pristop vzgoje).

Sobota, 26. februarja: ob 8.30 do 12. ure obisk bolnikov; ob 15. do 16.45 srečanje z goriškimi skavti (volčiči, izvidniki), birmanci, prvoobhajanci; ob 17. uri srečanje s kulturnimi delavci; ob 18.30 kateheza mladih - predstavitev

Svetovnega dneva mladih v Kölnu; ob 19.30 maša - nagovor; po maši družabnost.

Nedelja, 27. februarja: pri maši ob 10. uri bo prisoten France Cukjati, predsednik državnega zbora Republike Slovenije; ob 11. uri srečanje na temo: Kaj lahko pričakuje kristjan od politike in politika od kristjana?

P.S.: večerni maši v petek, 25., in soboto, 26., bosta ob 19.30, tako da se ju bodo lahko udeležili tudi trgovci. Oproščamo se starejšim osebam, ki jim kasnejša ura manj ustreza. Prosimo za razumevanje za skupno dobro in blagor. Prirčno vabljeni!

V imenu mestne duhovnije p. Mirko

SLOVENSKO
STALNO GLEDALIŠČE

Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega

Reko Lundim **VEDNO SE KDO IZGUBI**

Režija: ZVONE ŠEDLBAUER

Sodobno finsko besedilo o iskanju poti v življenju, na kateri se "vedno kdo izgubi"

Ponedeljek, 28. februarja 2005, ob 20.30 Red A, B in T

Kulturni center L. Bratuž (Drevored 20. Septembra 85)

OBVEŠČAMO CENJENE ABONENTE, DA BO ZARADI ZRUŽENIH

ABONMAJEV IZBIRA SEDEŽEV PROSTA!

Avtobus vozi po običajnem voznem redu.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vabi na odprtje
prodajne razstave

UMETNIKI
ZA
KARITAS

Avtorje in dela, ki so nastala na 10. likovni delavnici na Sinjem Vrh, bo predstavila Anamarija Stibilj Šajn. Na razstavi bodo tudi dela, ki so jih poklonili slovenski goriški umetniki.

Kulturni center Lojze Bratuž

četrtek, 3. marca 2005, ob 18. uri

PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA

vabi na

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

POSEBNI GOST: Miroslav Košuta

SODELOVALI BODO: recitatorji domače dramske skupine, MePZ Podgora, moška skupina Akord in otroški pevski zbor.

Župnijska dvorana v Podgori,

petek, 25. februarja, ob 19.30 uri

Toplo vabljeni!

SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA

Predavanja 2005

Simon Spazzapan

**KADITI? NE, HVALA. TUDI MALO
KAJENJA ZELO ŠKODUJE**

Sreda, 2. marca, ob 20.30

Dom Franc Močnik, Gorica, ul. San Giovanni 9

SKPD FRANČIŠEK B. SEDEJ

vabi ob dnevu slovenske kulture na proslavo

PESEM JE NAŠE VESELJE

Ob 30. obletnici rednega delovanja

Otroškega in Mladinskega zbora F. B. Sedej

nedelja, 6. marca 2005, ob 16. uri

v Sedejevem domu v Števerjanu.

Ob priložnosti bo na voljo jubilejna brošura

POD POKROVITELSTVOM ZDRUŽENJA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV IZ GORICE

Predsednika krovnih organizacij pisala zunanjemu ministru

“Pričakujemo, da nam boste priznali trpljenje, ki nam ga je povzročil fašizem!”

Spošt. Gianfranco Fini, zunanji minister Republike Italije! Slovenska kulturno - gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij sta najbolj reprezentativni organizaciji slovenske civilne družbe v Italiji in povezujejo nekaj nad 300 organizacij, društev in institucij manjšinske kulturne, športne in gospodarske organiziranosti iz tržaške, goriške in videmske pokrajine. Pričujoče pismo pa naslavljam na Vas v času, ko se pripravljate, da uradno obiščete Slovenijo.

Kot italijanski državljani slovenske narodnosti pozdravljamo Vašo odločitev, da obiščete sosednjo Slovenijo, kjer prebiva večinski del slovenskega naroda. Menimo, da bo lahko to dejanje uspešno, kot so bili Vaši obiski v Izraelu, na Kitajskem in drugje. Ko ste sedaj namenjeni v Slovenijo, pa bi Vam želeli predložiti nekaj problematik, s katerimi ste gotovo seznanjeni. Od Vas s stvarnim upanjem pričakujemo, da boste tudi napram Slovencem v Italiji in slovenskega naroda

nasploh izpolnili tisto pot očiščenja, ki ste jo opravili do židovskega naroda in Izraela. Italijanski Parlament je določil Dan spomina in priznal trpečim zasluženost pozornost. Zato pričakujemo, da nam boste, v prizadevanju odpravljanja grozot zgodovinske polpreteklosti, priznali trpljenje, ki nam ga je kot ljudem in narodu povzročil fašizem. Pri tem tudi mi opravljamo in bomo opravili potrebne in času primerne korake. Nadalje Vam moramo iskreno povedati, da nikakor ne

moremo biti zadovoljni z izvajanjem zaščitnega zakona za Slovence št. 38 iz leta 2001. V bistvu nam je konkretno podpravljal le slovensko dvojezično šolo v Špetru Slovenov v videmski pokrajini in nam zagotavlja določena sredstva za kulturo, ki pa so v bistvu vsako leto nižja. Z vsem ostalim ni nič, kajti določeni ljudje in skupine načrtno zavirajo proces pravic in pozitivne medsebojne integracije, ki bi moral biti danes povsem normalen in neproblemski. To ne bi smelo več biti področje, ki opre-

deljuje ljudi za to ali ono politično opcijo, biti bi moralo splošno priznano dejstvo, a žal še ni. Zato upamo, da boste aktivno posegli pri premoščanju težav v zvezi z zakonom, ki konec koncev pogojuje tudi odnose med dvema narodoma in država-ma, česar manjšine nečemo, saj se stalno prizadevamo za dobrososedske in v luči evropskega duha konstruktivne odnose. Obenem bi Vas radi seznanili, da podpiramo prizadevanja italijanske manjšine v Istri in zagovarjamo tezo, da

je treba ustvarjati pogoje za splošno rast italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem. Sicer pa vedno tesneje sodelujemo z italijansko manjšino v Istri in si od tega sodelovanja obetamo veliko dobrega. Spoštovani g. zunanji minister, ker je določene stvari težje povedati v pismu kot v medosebnem stiku in razgovoru, Vam izražam željo, da bi se z Vami srečala, preden obiščete Slovenijo, ter si izmenjali mnenja in stališča o nakazanih in drugih temah. V upanju, da boste ugodili tej najini želji, se Vam vnaprej zahvaljujem in Vam voščim uspešno delo v visoki funkciji, ki jo opravljate za Italijo in njene državljane ter za Evropo.

Rudi Pavšič,
Predsednik SKGZ
Sergij Pahor,
Predsednik SSO

Ob filmu Srce v brezu

Za objektivno zgodovino (2)

Fojbe so delo tistih, ki so se šolali v moskovski partijski šoli in delali po direktivah kominterne in Stalina. Revolucija, ki je v zadnjih dneh odpora nemškega okupatorja pljusnila tudi pred naše sedanje državne meje, je potekala pod vodstvom jugoslovanskih komunistov v sodelovanju z italijanskimi. Gre torej za zločin pod vodstvom kominterne. Gre torej za ideološko in ne za nacionalno obračunavanje. Zgodovinarji in vladajoči politiki, tako italijanski kot slovenski, poznajo Komunistični manifest ter cilje in metodologijo razrednega boja. Čudno, da Italija hoče to zlo dejanje obravnavati kot problem odnosov med Slovenci in Italijani. To pa verjetno zato, ker je komunizem kot teorija in praksa propadel in krivec za fojbe ni več nevaren. Slovenci pa smo še tu, na svoji zemlji, v svoji državi, večna napota osvobodnim načrtom proti vzhodu. Drugo vprašanje pa je, zakaj naši vladajoči politiki ne predstavijo pravih krivcev pobojev, saj se točno ve, kdo je vodil vse vojaške in civilne operacije v tistih dneh osvoboditve Trsta in Gorice. Zakaj naši politiki do-

puščajo, da pada črni madež na Slovence, da nas predstavljajo kot barbare mučitelje, vampirje, ljudi najslabše vrste? Zakaj ne znamo odpraviti te

težke zgodovinske more, kot so to opravili Nemci, pri katerih so krivci za zločine nacisti? Zakaj naša oblast noče povedati, da so za fojbe krivi komunisti ali "prejšnja oblast", v glavnem isti, ki so zakrivali povelje pobojev na slovenskih tleh? Ali

je morda našim vladajočim politikom pomembnejša zaščita ideologije preteklosti kot narodnih interesov? Torej je ideološko še vedno pred nacionalnim. Z zagovarjanjem in opravičevanjem zločinov dejanj svet ne more spremeniti drugorazrednega odnosa do nas, kakor ga predstavlja italijanska publiciteta. Vprašanje fojb in vseh poveljnih pobojev moramo razčistiti sami. Ne dovolimo, da nas bodo v to prisilili naši okupatorji in raznaročevalci, in to opravili po svoje, v dolgotrajno škodo našemu narodu in državi. Tudi italijanske oblasti še niso dokončno razčistile s fašistično preteklostjo, niso obsodile fašističnih zločinov. Nobenih procesov ni bilo proti krivcem. Nobene volje, da bi se popravile krivice in da bi se odpravile posledice genocidne fašistične zakonodaje. Obe državi bi morali objaviti

krivice, se soočiti z resnico in obsoditi vsaka svoj totalitarni režim in lastno zločinsko ravnanje. Senca krivic in hudodelstva bi tako zbledela in omogočala pravo sožitje. Zatiskanje oči in sprenevanje ne more koristiti sosedskim odnosom in je velik nesmisel. "Zemlja ničesar tako ne skriva, kar luč dneva, čas ne razkrije." (Horac) Vse navedeno kaže, da italijanska politika do Slovencev ni bila nikoli dobrohotna, odkrita in poštena, vedno se je do Slovencev vedla superiorno, podcenjevalno, z bolj ali manj prikrito težnjo po asimilaciji. Ta pojav se je popolnoma razgalil v obliki fašizma. Bolj prefinjeno in prikrito pa se je nadaljeval v povojnih letih in se spet okreplil, ko želijo Slovenci postati enakopraven in enakovreden evropski narod. Naši odnosi s sosedi bodo jasnejši, ko bo napisana objektivnejša zgodovina. Tedaj bomo znali bolje presojati in razumevati politiko naših mejašev, brez primesi utopičnega proletarskega internacionalizma, ki ga je s krvavimi dokazi ovrgla družbena praksa, vendar mu še vedno nasedajo nekateri vodilni slovenski politiki doma in v zamejstvu in ga posodablajo z iluzijami o multikulturalnosti.

Mira Cencič
/ konec

Ko se dotakneš osebe

Vročni delirij

Na srečo delirij ni le vročični, v spisku izkustev pa slednjega - pravega vročičnega delirija - še ni bilo. Do pred kratkim, ko sem se s svojo visoko vročino drsala od postelje do kopalnice ali kuhinje in mogoče naslanjača, a karkoli, tudi enostavno gledanje televizije ali branje je bilo prenaporno. Eno tistih noči sem kratkoma prebedela, pa čeprav z zaprtimi očmi, s stotinami različnih prebliskov, slikovnih predstav, obrazov pred očmi, besed, barv, v nekem nesmiselnem vrtincu, ki ga ne moreš ustaviti. Freud je analiziral sanje, a je možno analizirati pomen tudi vročičnih fantazijskih predstav? Najbolj absurdna med njimi je vizija sebe, ko me panirajo - točno tako: gora drobtin, mleko, jajce - vržejo me (kdo?kdo?) v ogromno ponev, kjer me nekajkrat obračajo in potem ogenj ugasnejo. In preden bi se lahko moje misli umirile (ali vsaj razumele, na čigav krožnik sem priromala...), se to fantazijsko kotaljenje nadaljuje po povsem drugačnem tiru. Tokrat sem s kosom (?) starinskega pisalnega stroja v rokah, lebdim neke v zraku, od tam pa ta železni kos zalucam v dobrega prijatelja, ki je bil vedno več kot dober do mene. In tako gre dalje, osebe, živali, različna prizorišča, včasih zelo hitro, včasih počasi, neverjetno, kako močan organ so naši možgani. Nemogoče je ukazati: nič več ne bom tega

mislil, ker je potem rezultat čisto obraten. Ne vem, če fantazijske predstave v vročičnem deliriju lahko kaj pomenijo, kot kaki signali, ki ti jih pošilja podzvest. Vedno bolj pa se zavedam, kako je človeška psiha ogromna in v mnogočem še neraziskana dežela. Če smo npr. "navajeni" na prisotnost psihično motenih oseb, so v naših predstavah te osebe vedno odrasle. Pred nekaj meseci sem v avtobusu doživela nekaj, kar me je zelo presunilo: pred mano je sedel fantek, mogoče enajst, dvanajstletni. Naenkrat si pritisne dlan na uho in bevske dokaj glasno: "Opozarjam te, si slišal? Opozarjam te!" Mislila sem na kako kavbojsko igrice v moderni preobleki, z mobiteli namesto pištol, a ko je že tretjič ali četrtič v petih minutah pritisnil dlan na uho in spet zrl v prazno, ko je izrekal svoj stavek, sem opazila, da v dlani nima nobenega aparata in da grožnjo izreka nekemu namišljenemu sovražniku, vedno znova, vedno na isti način. Kot smo "navajeni" videti pri psihično motenih odraslih. In, četudi racionalno vem, da se več psihičnih bolezni razvije v zelo zgodnji dobi, nikakor nisem mogla predvideti, kako bo name deloval ta enajstletni fantek, čisto lep, čisto "normalen", s svojim fantazijskim svetom, ki ga ne uspe razlikovati od realnosti in predvsem tako sam.

Misel o psihičnih motnjah me vleče več kot trinaest let nazaj, v Wales, ko sem živela skupno z drugimi petimi osebami. Med njimi Emyr. Lep tridesetletnik, diplomirani matematik, ki je prevajal učbenike iz angleščine v valižanščino, kadil kot Turek in ki je bil "le" malce sramežljiv in rezerviran. Za prijateljico, ki je rabila slike za glamour revijo, je poziral oblečen v volnene puloverje s keltskimi motivi. Ko danes gledam te slike, si ne morem kaj, da bi ne pomislila, kako so se stvari za Emyrja odvijale dalje. "Občutki preganjave, kronična nespečnost, radio stalno prižgan - ko pa potrkaja in vstopiš v njegovo sobo, doženeš, da Emyrja sploh ni in da radio zveni v prazno - pozablja odklapljati gospodinjske aparate - upihati ogenj! - kadil kot obseden, nasilne težnje, dan prej je normalno sproščen in prijazen, dan kasneje pa z mračnim pogledom na obrazu in strah te je, če ga samo srečaš na hišnih stopnicah" so mi pisale bivše sestanovke. In taki opisi so si sledili eden drugemu, Emyr, lepi Emyr-shizofren. V letih si je zapravljal nekaj službenih mest in predvsem živel kot kaka ranjena žival, samotarsko in izgubljeno. Danes je pod zdravniško kontrolo in si skuša ponovno ustvariti življenje z raznašanjem paketov. Kdo ve, mogoče je tudi enajstletni Emyr imel občasne izpade v javnosti kot tržaški deček, a jih seveda nihče ni opazil.

In memoriam

Aleš Bonutti

V soboto, 5. februarja 2005, je v večernih urah na domu v San Franciscu izdihnil Aleš Bonutti v 53. letu starosti. Cela družina, trije bratje in dve sestri, mama Herminka in oče Karlo, ki sta priletela iz Gorice, in številni nečaki so se stisnili ob njem za poslednji pozdrav. Pred zadnjim izdihom je oče Karlo naglas vodil slovensko molitev, da bi ga v domačem duhovnem ozračju pospremili do praga življenja. Aleš se je rodil 25. junija v Clevelandu kot prvi izmed šestih otrok. Brillanten, po lepem otroštvu, je uspel na najboljših šolah v Združenih državah Amerike in se uveljavil kot uspešen arhitekt v Ameriki ter dosegel predsedniško mesto združenja vseh arhitektov Kalifornije. Njegovi arhitektonski posegi po svetu, ureditev obale v samem San Franciscu in poslopje nadškofijskega kanclerstva bodo ostali trajen spomin na njegovo osebo in plodno delo. Pogreba se je udeležila zelo velika množica ljudi. Veliko število kolegov združenja arhitektov je občuteno pristopilo k poslednjemu slovesu. Pri maši sami sta spregovorila brat

Henrik Bonutti in arh. Roger Alan Swanson, predsednik podjetja arhitektov Anshen & Allen. "Aleš je bil v vseh smislih izjemen - je dejal Roger Swanson - imel je talente in zrelost celostnega človeka". Brat Henrik pa je na pogrebu na ganljiv način izpovedal svojo navezanost na najstarejšega brata: "Vem, da je Aleš pri Bogu. Zaspal je v notranjem miru". Henrik je rodni brat, ki je bil najbolj povezan z Alešem v mladostnih letih in mu je stal ob strani tudi v mesecih slabega počutja, trpljenja in umiranja. Vsem v družini Bonutti bo ostal vklesan Alešev solzni pogled ob očetovem vodenju molitve očenaš v materinem jeziku, v tistem pač, v katerem so ga starši učili odnosa z Bogom. Očetu in nekdanjemu veleposlaniku Republike Slovenije pri Svetem sedežu Karlu in mami Herminki najiskrenejšo sožalje v imenu slovenske duhovnije sv. Ivana, kamor občasno prijateljsko zahajata.

P. Mirko

Za naš jezik

Menjati ali spremeniti?

Pred meseci smo brali v dnevniku izzivalno sporočilo, ki je omenjalo našega "prijatelja" Menio v verčevsko-kobalovskem kabaretnem slogu: *Če Menia ne menja, menjamo mi?* Duhovita besedna igra! Žal je v stavku napaka, saj bi morali uporabiti glagol **spremeniti se** in ne **menjati**. A potem bi seveda ne bilo besedne igre! Šalo na stran: **menjujemo**, **menjamo** ali **zamenjamo** eno stvar za drugo, npr.: **zamenjamo veliko stanovanje za manjše**, **menjujemo evre za tolarje** ali obratno, **trener zamenja igralca sredi tekme** (kar pomeni, da pošlje igrat drugega na njegovo mesto). **Spreminjamo** ali **spremenimo** sami sebe, svojo zunanost ali karkoli drugega, npr.: **izkušnje spreminijo človeka**, **spremenimo besedilo**, **vretime se zelo hitro spreminja**. Če sem malo hudomušna, lahko rečem: **Rajši kot da menjam moža** (vzamem drugega), **bom skušala spreminiti sedanjega** (z njegovim sodelovanjem, seveda!).

Odmev

Še o filmu

Nekaj bi še dodal k filmu, ki ga je deset milijonov sodržavljancev pred kratkim gledalo po prvi državni televizijski mreži. Skrbi me mnenje, ki si ga je tako številni del Italijanov ustvarilo po predvajanju tv filma. Skrbi me predvsem sled, ki jo je Negrinov celovečerec zapustil v zavesti oz. psihi (naj me psihologi popravijo) naših sodržavljancev, saj gotovo ni v večini izmed njih spodbudilo zanimanja po poglobljeni in nepristranski zgodovinski radovednosti. Menda se bo v večini le-teh tak zgodovinski prikaz vsidral in zasidral globoko, zelo globoko, in to ne da bi naposled ne obrodil grenkih protislovanskih (saj smo za naše zahodne sosesde kratkomalo vsi 'Slovani' oziroma slavi) sadežev. Sprašujem torej izvedence stroke - po pravici povedano, ne vem katere -, ali ni nedopustno prepustiti tolikšnim in tovrstnim sodržavljancem zgodovino, kakor neumno je predati atomsko bombo v roke - vsaj tako poznanemu - najhujšemu sovražniku Berlusconijevega teksaškega prijatelja? Dodal bi še nasvet režiserju Negrinu: kaj ko bi duo Tremaglia - de' Vidovich igrala v njegovem novem westernu, v katerem bi v vlogi Indijancev nastopali taboriščniki, rablji z nacističnim simbolom, ki ga hočejo nekateri enačiti z drugim 'znakom', ki je sicer bistveno polnil vrste Zveznikov - daleč od tega, da ne bi tudi ta simbol skrival okostnjakov v omarah -, pa bi poosebljali slovite plavosrajčnike? Med slednjimi bi gotovo zaslovela prej omenjena dvojica. **Bralec**

Dve novi knjigi pri GMD

Pri Goriški Mohorjevi družbi sta v teh dneh izšli dve novi knjigi: antologija mladih tržaških ustvarjalcev s povednim naslovom BESEDE MLADIH SRC ZBORNIK PROZE IN POEZIJE MLADIH USTVARJALCEV ter zbirka pravljic Anamarije Volk Zlobec ter ilustratorke Magde Starec Tavčar O SREČNI HIŠICI IN DRUGE PRAVLJICE. Zbornik proze in poezije mladih ustvarjalcev BESEDE MLADIH SRC je izšel v sodelovanju s Skladom Nade Pertot iz Trsta in zajema najznačilnejša literarna besedila, s katerimi so dijaki tržaških višjih srednjih šol sodelovali na literarnih natečajih, ki jih ob Prešernovem dnevu razpisuje Sklad, posvečen spominu profesorice in ravnateljice, kulturne delavke in publicistke Nade Pertot. Ob letošnji šestdesetletnici obnovitve slovenskega šolstva na Tržaškem in Goriškem je zbornik obenem poklon vsem šolnikom, ki so s svojim neutrudnim delom vzgojili kar nekaj mladih generacij v zamejstvu. Gre za vrstno in vsebinsko raznolike tekste, ob krajših razmišljanjih, impresij, pesmi v prozi pa do soneta in črtice: mladi pisci v njih odkrivajo svet, tako svoj notranji svet čustev in vzgibov kot tudi svet odraslih, v katerega šele vstopajo na svoji poti (življenjskega in literarnega) dozorevanja. Utrip mladih src, iz katerih najpogosteje privrejo besede ljubezen, mir, pravičnost, strpnost, svoboda, je na platnico ujel in v toplih barvah oblikoval mladi goriški likovnik Ivan Žerjal. Besedila so izbrale in uredile profesorice Majda Artač, Majda Cibic in Slava Starc. Predstavitev bo v četrtek, 24. februarja 2005, ob 18. uri v Tržaški knjigarni, ul. sv. Franciška 20 v Trstu. S knjigo O SREČNI HIŠICI IN DRUGE PRAVLJICE se avtorica Anamarija Volk Zlobec, ki se je zamejskim mladim bralcem že večkrat predstavila s lepimi ilustriranimi slikanicami, tokrat predstavlja s šestnajstimi novimi pravljicami, ki jih je s spretno roko ilustrirala Magda Starec Tavčar. Avtorica v teh pravljicah razkriva vedrino otroškega sveta z vrsto malih junakov, pa naj so to otroci, živali ali čisto vsakdanji predmeti in poosebljeni naravni pojavi, ki pričarajo svet še nepokvarjenega otroštva, kjer se lahko še tako neprijeten spodrsilaj ali nepremišljenost sprevrže v dober konec. Predstavitev bo v nedeljo, 27. februarja 2005, ob 17. uri v na sedežu pevskih zborov v Devinu.

Življenjski jubilej
Filibert Benedetič 70-letnik

Znani goriški kulturnik, pesnik, predvsem pa kulturni organizator in človek gledališča dr. Filibert Benedetič je minuli teden dopolnil 70 let, za kar mu v imenu naših bralcev in v našem iskreno čestitamo in voščimo veliko dobrega, predvsem pa potrebnega zdravja, da bi se čimprej v polni moči vrnil med nas, v javno življenje, v katerem je bil eden glavnih protagonistov življenja slovenske narodne manjšine v Italiji in ne samo, saj je vedno znal najti sogovornike med večinskim narodom.

Rodil se je 17. februarja 1935 v Tržiču v delavski družini. Mama Zofija Kocina in oče Jožef, ki je delal v tržaški ladjedelnici, sta bila Brica, kar je po duši tudi naš slavjenec vse življenje ostal, saj je tudi življenjsko sopotnico, ženo Nadijo, poiskal v Gravnerjevi družini. Trdo življenje in revščina sta mnoge Brice pognala v svet s trebuhom za kruhom. Tako je bilo tudi z Benedetičevimi družino. V Tržiču je naš slavjenec hodil v italijansko osnovno šolo do petega razreda, ki ga je opravil v slovenski šoli, nakar je šel v nižjo srednjo šolo v Trst in kasneje v Gorico, kjer je med leti 1949-1953 obiskoval slovensko goriško učiteljsko in živl v Dijaškem domu, kjer se je tudi aktivno udeleževal v povojnem obnavljanju kulturnega življenja slovenske manjšine. Odsel je na študij v Benetke, na katere je ostal trajno navezan, predvsem pa je na Filozofski fakulteti, kjer je študiral gledališče in ruski jezik, spoznal vrsto italijanskih izobražencev, s katerimi je ostal v stiku tudi pozneje, ko je postal gledališčnik. Pravzaprav je v gledališču najprej delal kot ho-

Foto JMP

norarec, šele leta 1967 je postal ravnatelj Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, ki se mu je trajno zapisal. Leta 1973 je diplomiral na univerzi s tezo, ki ni mogla biti drugačna od gledališke, naslov je imela *Upri-zarjanje ruskih del v tržaškem slovenskem gledališču*. Zapisal sem, da je naš slavjenec pesnik in to je tudi vedno ostal, pa čeprav se je zapisal gledališču in za naše gledališče napisal več odmevnih del, med njimi omenimo samo tekst *Rižarna* in danes že legendarno predstavo *Krvava rihta*. Izdal je eno samo, odlično pesniško zbirko, ki nosi naslov *Razpoke* in je izšla že davnega leta 1966. V tej zbirki je zajel svoj in naš svet kot malokdo drug, razpet med lirizmom občutljivega pesnika in zemljo,

„mamico zemljo“, na katero je ostal vedno navezan z življenjsko popkovino izobraženca, ki se zaveda svoje umeščenosti v prostor in čas. Udeleževal se je tudi na političnem področju kot pripadnik socialistične stranke, zmerne in narodno vedno zavedne levice, brez katere si našega Filiberta Benedetiča niti ne moremo predstavljati: deloval je tudi v okviru SKGZ.

Iz slovenskega gledališča je za nekaj časa odšel na Radio Trst A, kjer je postal direktor programskega oddelka slovenskih oddaj. Prav njemu gre veliko zaslug za to, da imamo danes Slovenci na programih RAI slovensko televizijo, kot smo mu lahko prenekateri (takrat mladi) književniki še danes hvaležni, da je imel posluš za naša

prva pisanja in snovanja, ko nam je odpiral vrata in nas uvrščal v programe Radia Trst A, ki bi nam sicer ostala zaprta, če Filibert Benedetič ne bi sam poznal začetkov pisanja... Imel je posluš za mlade ustvarjalce, še posebej so mu lahko hvaležni gledališčniki, ki jim je dal delo, dušo in življenje. Kot direktor slovenskih programov Radia Trst A je slovensko manjšino imenitno predstavljal na vsedrjavni ravni s svojo briljantno italijanščino; užitek ga je bilo in ga je še danes poslušati, ko je govoril in govoril tako v italijanskem kot v slovenskem jeziku. Zadnjič nas je nagovoril pred Trgovskim domom v Gorici.

Veliko je prevajal, veliko pisal, zadnja večja Benedetičeva prireditel je trijezična pesniška uprizoritev ob 20-letnici Kulturnega doma, ko je mestu in nam pokazal, da je bogastvo, če smo zmožni govoriti v treh jezikih naše dežele.

Po upokojitvi na Radiu Trst A je prišel živeti v Gorico in ponovno se je ves posvetil našemu gledališču, brez katerega ne more niti danes. Postal je predsednik SSG-ja, trudil se je pridobiti sredstva za gledališče na vseh ravneh, bil je tudi prvi, ki je povsod govoril, da je treba za SSG najti politično rešitev. Bil je tudi najbolj zaslužen za to, da je SSG eno od državnih italijanskih gledališč in mu za to po zakonu pritiče denar.

Še bi lahko pisali predvsem o njegovih lepih pesniških nastopih in o njegovih pogostih in prijetnih obiskih v našem uredništvu, o kavi v kavarni Vittoria na Travniku, kjer se srečujemo in se bomo še srečevali.

Na mnoga leta, dragi Filibert!
JUP

Kup posebnih izdaj in celodnevna praznovanja po Sloveniji

Jubilej Mladinske knjige

V letošnjem letu praznuje svojo šestdesetletnico največja in najpomembnejša slovenska založba, ki je danes še veliko in marsikaj več kot zgolj založba. Skupina Mladinska knjiga je v slovenskih razmerjih močan poslovno-gospodarski subjekt, ki kljub široki paleti svojih dejavnosti ne pozablja svojega prvotnega poslanstva, spodbujanja ustvarjanja in izdajanja kakovostne otroške in mladinske književnosti - tako izvirne kot prevodne. Mladinska knjiga je bila ustanovljena kot založba knjig in časopisov za otroke in mladino. Začela je s šestimi naslovi na leto, medtem ko danes toliko naslovov v povprečju izide na teden. Skupno število knjižnih izdaj ter izdaj na drugih nosilcih (audio, video, CD-romi) je v letu 2004 doseglo število 430, njihova skupna naklada pa 1.822.262 izvodov (63 enot in 568.492 izvodov več kot leto prej, novih izdaj je bilo 25 več). V slovenskih družbah skupine je zaposlenih 1500 ljudi, ki so lani ustvarili čisti prihodek od prodaje v znesku 110 milijonov evrov. Po združitvi s Cankarjevo

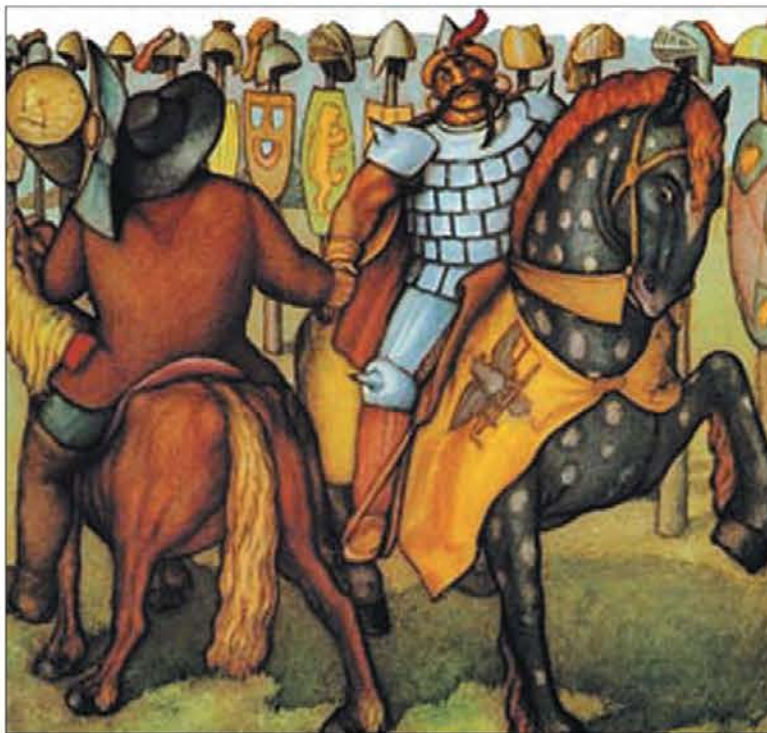
založbo je Mladinska knjiga z 38 knjigarnami v 19 slovenskih mestih postala največja knjigotrska veriga v državi. Največja med njimi je Knjigarna Konzorcij v Ljubljani. Prvi in najstarejši slovenski knjižni klub Svet knjige ima po državi že 20 klubskih centrov, polovico tega števila pa tudi na Hrvaškem. Cankarjeva založba je tudi po združitvi z MK ohranila svoje "blagovne znamke" oziroma zbirke,

Mladinska knjiga se je iz majhnega podjetja v šestih desetletjih razvila v skupino šestih slovenskih družb - poleg Založbe so v skupini še Trgovina, Logistika, Cankarjeva založba, Založba Lipa ter Izobraževalni center za tuje jezike - in 12 družb, ki delujejo v petih državah.

Knjige MK so lani osvojile štiri nagrade: Slavko Pregl je za knjigo Srebro iz modre špilje prejel nagrado večernica, Deso Muck in

njene zgodbe o Anici so bralci izbrali v okviru akcije Moja najljubša knjiga, poleg tega je založba prejela stanovsko nagrado za izvirno slikanico in nagrado za najlepšo

primer z Da Vincijevo šifro, svetovno uspešnico Dana Browna, ki je bila v slovenskem prevodu doslej prodana v 10.000 izvodih. Veliko prodajno uspešnost so

slovensko otroško oziroma mladinsko knjigo na knjižnem sejmu. Nagrade so priznanje za izvirnost ter vsebinsko in oblikovno kakovost knjig, kar spodbuja tudi njihovo prodajo, vseeno pa se ne morejo kosati na

doživeli še Slovenski veliki leksikon, Slovenski etnološki leksikon, Evropa - naša preteklost in sedanjost, Vinski leksikon in Ikarjev sen. Redno nastopanje MK na mednarodnih sejmih močno prispeva k uveljavljanju in

prepoznavnosti slovenske književnosti po svetu. Založba je samo v lanskem letu tujim založnikom prodala 57 avtorskih pravic. Največ zanimanja so pokazali za slikanice Lile Prap, Mojce Osojnik, Jelke Reichman in Maše Kozjek.

60-letnico svojega delovanja bo MK obeležila s tremi celodnevnimi prireditvami. Prva je bila prejšnji teden v Kopru, aprila bo v Mariboru, junija pa v Ljubljani. Skrbno so izbrali tudi posebne, jubileju posvečene knjižne izdaje, med katerimi so tudi: Vse najboljše, Ciciban, izbor več kot sto najboljših literarnih besedil, ki so v zadnjih letih izšle v reviji Ciciban, najstarejšem projektu MK, Album slovenskih ilustratorjev, ki v besedi in sliki predstavlja več kot 30 uspešnih slovenskih ilustratorjev in ilustratork, ter šest velikih slikanic uspešnic: od Mačka Murija do Zakaj? Lile Prap. Med jubilejne izdaje MK so se uvrstili še Vitezi slovenske poezije - zbirke Cirila Zlobca, Janeza Menarta in Toneta Pavčka, Španzel - monografija, Samopodoba

Rekorder Mladinske knjige je slikanica Martin Krpan Frana Levstika z ilustracijami Toneta Kralja. Doslej so jo trinajstkrat ponatisnili in prodali več kot 110.000 izvodov; skupna naklada Mladinske Krpana v slovensčini in devetih tujih jezikih presega 200.000 izvodov.

Kocjan Barle in Drago Bajt, je založba nadaljevala izdajanje zvezkov; letos naj bi izšel še zadnji z gesli od P do Ž. V doslej izdanih knjigah je zaradi navedenega vzroka kar precej napak, tako da uporabniki lahko upravičeno pričakujemo, da bodo izdali tudi zvezek s popravki. V jubilejnem letu bosta izšla tudi

Atlas Slovenije (1: 50.000) in Slovenska novejša zgodovina, skupinsko delo 20 priznanih zgodovinarjev. Šestdeseto obletnico konca druge svetovne vojne pa bo MK obeležila s fotokroniko Zdenka Čepiča z naslovom Podobe iz življenja Slovencev (1939-1945).

Poleg omenjenih knjig bo MK v svojem jubilejnem letu izdala tudi številne leposlovne novosti. O naštetih in drugih zanimivejših delih bomo sproti poročali tudi v Novem glasu.

Kratke

Poseg Mirka Špacapana pri vodstvu deželne civilne zaštite

Deželni svetnik Mirko Špacapan je posegel pri vodstvu deželne civilne zaštite glede globokega in mestoma odvečnega posega v naravo z namenom, da se očistijo ali popravijo poti za protipožarno obrambo na kraškem območju. Vodja dr. Berlasso je Špacapanu objasn timer, da je civilna zaštita imela kar nekaj dela in skrbi, ko je ogenj pred dvema letoma razsajal nad Jamljami in Brestovico. Takrat je poseg letal vrste Canadair omilil posledice, ki bi lahko bile katastrofalne na italijanski strani, medtem ko so na primer v Sloveniji vzorno urejeni dostopi in ceste, ki so same po sebi ognju v napoto, omogočili tamkajšnjim operaterjem boljše in učinkovitejše pogoje za gašenje požara. To je tudi pri nas povzročilo težnjo in prepričanje, da je treba teren bolje pripraviti za nujna poseganja. Slovenski svetnik je deželnemu direktorju civilne zaštite priporočil, naj pri vsakem posegu v kraški gozd ali gmajno upošteva posestvo jusov in srenj, ki od nekdanj skrbno pazijo na čistočo gozda, ga negujejo in odpravljajo podrast ali suho vejevje, ki je v končni fazi krivo za širjenje ognja in požarov. Po pravici povedano se je dr. Berlasso, kot že marsikdaj doslej, pokazal zelo pozornega in spoštljivega za potrebe narave in prebivalstva in se je obvezal, da se bo osebno zavzel za to, da posegi ne bodo šli preko dovoljenih in dostojnih meja ter da bodo tudi jusi in srenje obveščeni in soudeleženi pri delih, ki jih civilna zaštita izvaja na njihovem ozemlju.

Že štiri leta pogrešamo g. Živca

Dne 18. februarja smo obhajali 4. obetnico smrti g. Marijana Živca. Ljubelniv spomin nanj še danes gojijo vaščani iz Sočerge in tisti, ki so pred mnogo leti zapustili istrsko vasico, kjer je bil nepozabni g. Živc dolgo let dušni pastir, in se preselili v Trst. Pred časom so se domačini odločili, da bodo v čast in spomin na g. Živca popravili župnijske prostore v Sočergi, kar pa je zahtevalo visoko vsoto denarja, dela pa še niso popolnoma dokončana. Kdor bi rad prispeval kanček svoje radodarnosti, lahko stopi v stik z gospo Marijo Zanevro (040 575525) ali pa se lahko obrne na Nikota Rupnika, župnika v Sočergi. Vaščani se zahvaljujejo vsem, ki so

pripomogli k dosedanjim popravilom in vnaprej izražajo svojo hvaležnost tistim, ki bodo odslej pomagali, da bo župnišče na novo zablestelo.

Fotokrožek Foto Trst 80 / Jubilejno leto polno načrtov

Razvejano in pestro življenje naše manjšine se meri predvsem po številnih kulturnih pobudah, ki imajo za našo skupnost nenadomestljivo povezovalno vlogo. Med slednje sodi tudi delovanje fotografskega krožka Foto Trst 80, ki ravno letos proslavlja 25. obletnico delovanja. Ravno zato bodo vse letošnje pobude fotografskih amaterjev zaživele v luči tako pomembnega jubileja.

Prvi predsednik je bil Saša Ota, nepozabni video operater, žrtev bratomorne balkanske vojne. Delovanje krožka je bilo vedno razdeljeno na dvoje, če povemo drugače: dve duši pod enim samim okriljem, se pravi fotografija in video film. Slednji razdelek je boljše deloval kot fotografski (pred časom smo že poročali o nagradnem video natečaju Ota - Hrovatin).

Kaže pa, da se letos začenja dogajati nekaj novega tudi na fotografskem odseku, predvsem zaradi prizadevanja novega, pomlajenega članstva, iz katerega bi moral v kratkem nastati novi odbor. Mlajša generacija je že udejanjila določene projekte, kot na primer tečaj fotografije pod mentorstvom mojstra stroke Radovana Čoka. Na programu je tudi razstava, ki jo bodo namestili v Kulturnem domu ob novi premieri SSG, prvi petek v marcu ob 19. uri. Maja pa bo razstava romala v goriški Kulturni dom.

Na njej bo razstavljala skupina ljubiteljskih fotografov, ki so vezani na krožek. Vsak bo predstavil fotografije na svobodno izbrano temo.

Tekoče leto predstavlja za pomlajeni krožek pravo prelomnico, ki jo zaznamuje kar nekaj široko zasnovanih načrtov, med katere sodita gotovo sodelovanje na lonjerskem Artednu in izdaja brošure ob 25. obletnici delovanja, v kateri ne bo manjkalo kar nekaj 'zgodovinskih' fotografskih utrinkov dolgoletnega gojenja umetnosti, ki jo je Cartier-Bresson imel kar tako za sredstvo, s katerim ovekovečš trenutke.

Gostovanje Slovenskega okteta

Občina Dolina, ZSKD in Slovenska prosveta vabijo na dva koncerta Slovenskega okteta, ki bosta v petek, 25. februarja, ob 20. uri, v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu in v soboto, 26. februarja, ob 20. uri, v župnijski cerkvi v Rojanu.

Ob praznovanju Dneva slovenske kulture bo v boljunskem gledališču podal priložnostne misli pisatelj Alojz Rebula, slikarja Deziderij Švara in Boris Zuljan bosta pa prejela odličje prijateljstva. V soboto dopoldne bo Slovenski oktet imel didaktično uro zborovskega petja za dijake nižjih srednjih šol v Marijinem domu v ulici Risorta. Gostovanje Slovenskega okteta na Tržaškem so omogočili še Zadržna kraška banka, SKD France Prešeren-Boljunec, SKD Barkovlje, KSD Rojanski Krpan, Marijin dom v ul. Risorta, Nižja srednja šola Ivan Cankar, Nižja srednja šola Ciril in Metod, Društvena gostilna na Opčinah in Hotel Milano.

Vlak spomina in človekovih pravic

Romanje v najhujše zlo minulega stoletja

Na peronu št. 9 tržaške železniške postaje je minuli teden stal Vlak spomina in človekovih pravic, ki priča o trenutku, ko "je norost vstopila v zgodovino", kot je poudaril Nobelov nagradjenec Elie Wiesel.

Gre za odlično potujočo razstavo, ki se obenem preko glasa recitatorke Irene Zagrebel-sky razširi na pravi gledališki kons, namenjen predvsem dijakom nižjih in višjih srednjih šol, da bi postali tudi oni pričevalci največjega genocida minulega stoletja.

Pet hladnih, brezosebnih tovrnih vagonov je opremljenih s panoji, slikami, ki ponazarjajo grozodejstva nacifašistične deportacije otrok, žena, starih - skratka vseh, ki so bili tako ali dru-

Foto IG

gače različni od tistih, ki so se imeli za predstavnike vzvišene rase. Sleherni vagon je kraj, kjer se obiskovalci seznanijo s strahom in muko židov, jehovcev, partizanov, antifašistov, homoseksualcev, Romov, ki so s številnih ita-

lijanskih postaj ro-mali v objem smrti uničevalnih taborišč.

Zresnjeni obrazi dijakov občuteno pričajo, da je razstava zadela pravo struno čustvenega razpoloženja mladih, ki

se nato v neposrednem stiku z bivšimi deportiranci, s katerimi se zaustavijo pri pogovoru v bližnji konferenčni dvorani postaje, prevesi v radovednost z vprašanji: kako je sploh prišlo do tega?, kako so vas ujeli?, kako je potekalo poto-

vanje?, kakšno je bilo življenje v taborišču?, ali ste imeli stike s tistimi, ki so živeli v neposredni bližini lagerjev?

Marta Ascoli, Ljubomir Susič, Riccardo Goruppi s težkim srcem in ganjenim glasom, a vendar s prepričanjem, da so njihovi spomini koristni mladim generacijam, v kolikor pripomorejo k utrjevanju zavesti o minulih grozotah, razložijo to, kar tudi besede težko razodenejo.

Od Trsta je vlak odromal v Verono in od tod se bo podal dalje po svoji poti, ki je ni konca in je ne sme biti, predvsem danes, ko nekateri čedalje skušajo brisati skupni spomin na pravo odpornišvo, katere-mu so pripadali tudi tisti, ki so svoje dni končali v kaki hladni baraki sredi podeželja nacifašističnega zlodeja.

IG

Tako v Trstu kot v Rimu

Solidarnostna manifestacija za osvoboditev novinark Sgrena

Dolga človeška kača se je v soboto minulega tedna pod lučjo večernih žarometov mestne osvetljave vila po tržaških ulicah. V tišini je skupina 1.500 manifestantov mirno in tiho stopala, da bi izkazala svojo bližino novinarki dnevnika Il Manifesto, Giuliani Sgrena, ki so jo pred nedavnim ugrabili v Iraku. Obenem so shajajoči odločno nastopili tudi za umik italijanskih vojakov iz nekdanje Mezopotamije ter odklonili kakršnokoli obliko terorizma.

Tržaški shod je priredil Stalni

Foto Kroma

odbor za mir, sožitje in solidarnost; ob njem so stali tudi drugi dejavniki civilne in politične družbe, med katerimi

gre omeniti Sklad Lucchetta, Ota, D'Angelo, Hrovatin, novinarsko zbornico in druge mirovniške organizacije.

Povorka se je pričela na Borznem trgu in se po središču vila po Korzu do Trga Goldoni, zaključila pa se je na Trgu sv. Antona. Čeprav je bilo med udeleženci videti marsikatero politika, ni imela manifestacija političnega

pečata, edini simbol, ki je plapolal v surovem zimskem večeru, je bila mavrična zastava miru.

Prejeli smo

Odporno pismo kmečkim sindikalnim organizacijam

Spoštovani!

Pred dnevi sem podobno kot vi dobil v roke mnenje deželnih uradov, ki naj bi jih morala občinska uprava vnesti v kmetijsko varianto. Ker smatram, da je dokument nesprejemljiv, ker "de facto" uvaža ponovno delitev občinskega ozemlja z izoblikovanjem "starih indijanskih rezervatov" in ker menim, da se po drugi strani odpira možnost gradbenih spekulacij na preostalem ozemlju, bi rad, da bi sindikalne organizacije zavzele v zvezi s tem pisno, jasno in nedvoumno stališče. Prijateljski pozdrav

V. Tanze občinski svetovalec

P.S. Držnil bi Vam svetovati, da bi v zvezi s tem priredili informativni večer.

Kulturni klub Torkova predavanja

Amerika in demokracija

denec za muslimanski svet, je prišla do izraza dokaj grenka podoba 'obljubljene dežele' nove dobe, kjer "je omejenost obzorja posameznika posledično odvisna od tega, kolikor se vsakdo čuti Američana". Splošno vzeto, so torej ljudje zadovoljni, da v Ameriki živijo, naj si bodo ti avtohtoni prebi-

socialno ureditev, šolstvo, versko življenje in politiko Bele hiše.

"Niso!", je Mastnak odločno odvrnil, ko ga je novinar vprašal, ali so ZDA urejena socialna država. "Socialna varnost deluje na zelo specifičen način. V Ameriki je kar 40-50 milijonov ljudi brez zavarova-

Foto Kroma

valci ali prišleki. Dodati pa je treba, da je v tej masi odsotna kritična presoja do oblasti in njenega početja. "Gre namreč za tak patriotizem, ki je meni tuj; niso zmožni pogledati čez svoj plot", se je izrazil Mastnak in dodal, da je Evropejcu istovestjenje s simboli državnosti tuj pojem, kar pa je za Američane popolnoma naravno.

Iz besed Tomaža Mastnaka, ki je obenem zgodovinar in izve-

vanja", kar jim ne omogoča dostojnega zdravljenja. "Medicinski in farmacevtski kompleksi so kapitalsko sicer zelo zanimivi, vendar so omejeni na redke, ki si jih lahko privoščijo". Razširjena pa je uporaba zdravil, predvsem tistih, namenjenih psihološkim motnjam, ki jih dokaj radodarno razmnožujejo med otroško populacijo. Porodniškega dopusta skorajda ni, "saj ženske so zopet na

delu 14 oz. 30 dni po porodu". Zaradi službenih dolžnosti preživljajo starši vedno manj časa s svojimi otroki, dopusta imajo največ 10 dni na leto, nivo življenja je v primerjavi z evropskim nižji, univerze so namenjene le elitam, kvaliteta hrane je grozna. "Država skratka ne skrbi za blaginjo svojih državljanov", je grenko sklenil sociolog.

Kot zadnje sta sogovornika spregovorila o veri in ameriški družbi ter o vplivu, ki jo religija ima na vladajoče kroge Bele hiše. Brezigar je poudaril, kako je tudi versko udejstvovanje pod udarom socialne diskriminacije, "saj sem v San Franciscu zasledil, kako obstajajo cerkve za revne in cerkve za bogate". Obenem je Mastnak dodal, da družba presoja siromake kot ljudi, ki so sami krivi za svoj položaj, kar kaže na pomanjkanje osnovnih krščanskih vrednot. "V Ameriki se vera istoveti z modernim državo, a s programom, ki je srednjeveški", je dejal sociolog. Na taki podlagi deluje današnja administracija. "Vrednote v lanski volilni kampanji niso veljale, saj je Bush igral na karti strahu. Predsednik je Američanom podal vizijo in jo istovetil z ameriškim poslanstvom v svetu." S takim početjem Bush vendar ustvarja realnost! Iz tega pa sledi, da, kdor je najmočnejši, kroji usodo. "Novi ameriški desničarski krogi so tovrstno politiko celih 20 let potrpežljivo tkali in danes jo lahko udejanjajo."

Igor Gregori

Okrogla miza Predstavitev knjige

Zakon 482/99: pridobitev ali zagonetka?

V dvorani dolinskega občinskega sveta je v petek minulega tedna potekala okrogla miza, ki sta jo priredili krovni organizaciji SKGZ in SSO pod pokroviteljstvom občine Dolina, na kateri je bil govor o udejanjanju zaščitne zakonodaje. Priložnost je bila predstavitev knjige pravnik in univerzitetnega profesorja Danieleja Bonamorea Lingue minoritarie, lingue nazionali, lingue ufficiali nella legge 482/99 – Manjšinski, narodni in uradni jeziki v zakonu 482/99. Avtor namreč govori o zaščiti 12 zgodovinskih manjšin v Italiji. Omizje so poleg prof. Bonamorea sestavljali še županja občine Dolina, Fulvia Premolin, predsednika krovnih organizacij Sergio Pahor in Rudi Pavšič, izvedenec za manjšinska vprašanja prof. Sergio Salvi, odv. Rado Race, predsednik paritetnega odbora, Ivo Jevnikar, član istega odbora, Bojan Brezigar, predsednik Evropskega urada za manjšinske jezike. Povezovalno

vlogo med posameznimi posegi pa je imel prof. Emidij Susič. Po uvodnem pozdravu dolinske županje, ki je izrazila zaskrbljenost zaradi neizvajanja zaščitnega zakona in poudarila potrebo po drugačnem načinu razmišljanja in postopanja, je besedo prevzel Rudi Pavšič in glede pravih dejanj dejal, da bodo možna le v slučaju, ko bi predsednik republike Ciampi podpisal dekret o določitvi ozemlja zaščite. Sergio Pahor pa je poglobljeno pogledal v Bonamorejevo knjigo in jo označil za zanimiv priročnik, ki bralca popelje med zanke in pasti zakona 482/99, ki pa je po Salvijevem mnenju sad dvomnega odnosa italijanskih poli-

tikov do manjšinskega vprašanja. Odv. Race se je podal v razlago sestava in delovanja paritetnega odbora, ki pa je zaradi bojkota nekaterih članov desnih krogov večkrat nesklepen in ni tako v

Foto Kroma

stanju suvereno opravljati svoje naloge. Odv. Race se je tudi oprijel za bolj pragmatično politiko navezovanja stikov tudi s tistimi predstavniki desne sredine, ki se tako ali drugače za naše vprašanje zavzemajo. Brezigar je glede zakona 482/99 dejal, da ga ne gre zanemariti, saj se z njim

končno uveljavlja 6. člen italijanske ustave. Brezigar pa je obenem opomnil ravnodušnost, ko že ne nasprotovanje Italije do manjšinskih jezikov, ki jih ne upošteva kot sestavni del italijanske kulture. Ivo Jevnikar je glede paritetnega odbora poudaril, kako je organ pariteten le na papirju, saj manjšina lahko določi le sedem članov na dvajset.

Prof. Bonamorea je v svojem posegu jasno postavil, kako je bila Italija primorana sprejeti zakon 482/99, saj jo je k temu prisilil podpis evropske listine o pravicah manjšin. Piker pristop Bonamorea je razkril tudi številne pasti zakona, kot na primer normiranje učenja manjšinskih jezikov v šolah, ki pa se izkaže za pravi riziko. Knjigo bi po mnenju izvedenca morali vzeti v roke vsi, šolniki, starši in predvsem politiki, ker so jeziki enostavno bogastvo.

IG

Prešernova proslava DSI in SP

Jezik je naš najpomembnejši identifikacijski znak

Maganja je nato podala sliko zelo vitalne manjšine, ki dose-

“Prešeren ni le umetnik, ki je slovensko poezijo oplemenitil z najvišjimi evropskimi duhovnimi in literarnimi dosežki, temveč tudi človek, ki je ves čas svojega življenja hodil proti toku, zvest svojim idealom in prepričanju, in to na škodo udobnejšega, manj naporenega življenja. Prešeren je in ostane za vse generacije zgled premočrtnosti, posrednik neminljivih vrednot, iskalec absolutnega.” Poklon velikemu pesniku slavnostne govornice Nadije Maganja na Prešernovi proslavi (14.2.) Društva slovenskih izobražencev in Slovenske prosvete je bil izhodišče za razmišljanje o kulturi, mladih in o naši skupnosti. Prešernove proslave so predvsem priložnost, da se mlajšim posreduje slovenska kultura in umetnost, “kultura pa je tudi pomemben del našega zgodovinskega spomina, tisti del, ki ljudi veliko bolj združuje,

Foto Kroma

kot lahko to dosežejo prizadevanja na drugih področjih.” Nato je govornica podčrtala probleme mladih, katerim je treba dajati tudi odgovore na temeljna življenjska vprašanja. “Na zatožni klopi niso le družine, ki so popolnoma prepuščene same sebi, temveč tudi politika, šport, šola, Cerkev, naše kulturne ustanove, ki ne naredijo tega, kar bi morale.”

ga zavidljive rezultate na najrazličnejših področjih, “lahko le ugotovljamo, da je še dovolj življenjskosti in energije v nas, treba bi bilo le vsa ta prizadevanja bolj racionalno usmerjati.” Prav gotovo bomo torej kos izzivom novih časov. “Razumljivo je, da je naša primarna skrb slovenski jezik, ki nas utemeljuje, nas dela razpoznavne in je naš najpomemb-

nejši identifikacijski znak.” Na 33. literarni natečaj Mladike je dospelo 61 prispevkov v prozi in 68 ciklusov pesmi. “Poezija je refleksivna, izpostavlja temeljna razmišljanja o življenju, proza pa je letos manj zazrta v preteklost, manj je osebnih pričevanj in govori o odločilnih življenjskih trenutkih,” je dejala predsednica komisije Evelina Umek. Prvo nagrado za prozo je prejela Darka Zvonar Predan iz Maribora, drugo Tarcisia Galbiati, tretjo Milan Jazbec, oba iz Ljubljane. Pri poeziji je prvo nagrado prejela Marta Pavlovič iz Ljubljane, drugo Rok Komel iz Celja, tretje pa Anica Kolar Horvat iz Zgornje Radgone. Odlomke iz del sta podala člana Radijskega odra Alenka Hrovatin in Tomaž Susič. Na tradicionalnem natečaju Mladi oder pa so bili nagrajeni Šola Kosovel z Opčin, OZ Ladjičica iz Devina, Slovenski kulturni klub, igralska skupina Tamara Petaros z Opčin, Poletni gledališki tečaj 2004 v priredbi Slovenske prosvete in Radijskega odra ter društvo Jaka Štoka s Proseka-Kontovela. Večer sta popestrili gojenki Glasbene matice pianistka Mira Fabjan in čelistka Irena Ferro Casagrande.

telji so seznanili predstavnike podjetnikov z načrtovanimi javnimi deli za ureditev cestnih povezav, smerokazov in druge posege (namenjene predvsem Solam itd.). V okviru priprave novih variant regulacijskega načrta, ki zadevajo gospodarstvo, je bilo domnenjeno, da bodo včlanjeni tudi podjetniki in tako vključeni v posvetovalno fazo, pri kateri bodo lahko izrazili svoje predloge. Namen Občine je doseči čimvečje soglasje prizadetih kategorij glede popravkov. Kar se splošne gospodarske animacije tiče, so bile poudarjene možnosti sodelovanja tudi pri čezmejnih stikih in evropskih projektih. V tem duhu je bilo tudi skupaj dogovorjeno, da se bosta obe strani redno sestajali in posvetovali, tudi na ravni pristojnih uradov, za reševanje tekočih in specifičnih vprašanj.

Obvestila

Postni govori v Trstu. Potekali bodo v cerkvi sv. Jakoba: ob 16. uri križev pot, ob 16.30 postni govor. 3. postna nedelja: Voda in kruh. “Gospod, daj mi te vode, da ne bom žejna in ne bom hodila sem zajemat.” (Jan 4, 15) (p. Danilo Holc). 4. postna nedelja: Oči in kruh. “Dokler sem na svetu, sem luč sveta.” (Jan 9, 5) (p. Gavdencij Skledar). 5. postna nedelja: Duh in kruh – spokorno bogoslužje v cerkvi Novega sv. Antona ob 16. uri. “Vi pa ne živite po mesu, ampak po duhu, če le prebiva v vas Božji Duh.” (Rim 8, 9) (p. Danilo Holc). 6. cvetna nedelja: Pot in kruh. “Blagoslovljen, ki prihaja v gospodovem imenu!” (Mt 21, 9b) (p. Mirko Veršič). Vabljeni! **Novi glas** vabi na osemdnevno potovanje z avtobusom od 17. do vključno 24. maja 2005. Pot nas bo vodila po sledah sv. bratov Cirila in Metoda na

Češko, Moravsko in Slovaško. Odhod iz Trsta in Gorice preko Gradca do Bratislave. Obiskali bomo glavno slovaško mesto Bratislavo, nato Brno, Velehrad, Mikulčice in Staro mesto. Pot nas bo vodila tudi do glavnega moravskega mesta Brna, nato Olomouca in drugih znamenitosti. Končno bomo obiskali tudi Prago, kateri smo namenili dva dni našega obiska. Na poti domov bomo obiskali tudi Solnograd-Salzburg. Pri vpisu akontacija 200,00 evrov. Na upravi so na razpolago programi celotnega potovanja. Za potovanje zadostuje veljavna osebna izkaznica za tujino. Z vpisom, prosimo, pohitite!

Darovi

Ob krstu malega Oliverja daruje nona Lida 100,00 evrov za misijon patra Ernesta Saksida v Braziliji.

Produkcija Tečaja lepe govorice za otroke

Tri lepe Vide na španskem dvoru

Pri Radijskem odru si že vrsto let prizadevajo, da bi v naši skupnosti razširili občutljivost za lepo slovensko izreko. Vsako sezono zato prirejajo Tečaje lepe govorice, ki so namenjeni odraslim, a tudi mlajšim udeležencem. V okviru slednjih je prof. Lučka Susič postavila na oder Tri lepe Vide na španskem dvoru, ki so pravzaprav priredba otroške radijske igre Draga Petkovška z naslovom Lepa Vida. Izvirno besedilo je šlo v eter po valovih tržaškega radia v petdesetih letih, mentorica pa ga je predelala, da bi vsak od 16 tečajnikov, starih od 9 do 14 let, lahko prišel do besede in pokazal svoje igralske ter govorne sposobnosti. Skupina se je prvič sestala že lansko pomlad in pred poletnimi počitnicami predstavila nekaj prizorov, ki jih ji je uspelo do tedaj pripraviti. Da bi igra zaživela v celoti, pa je bilo potrebnih dodatnih vaj v jesenskem in zimskem času. V četrtek, 17. t.m., so tako člani mladega ansambla končno stopili na deske in v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah pokazali, česa so se naučili v minulih mesecih. Večerna premiera pred zbranim občinstvom pa je bila skoraj generalna, saj jih je naslednjega dne čakala težja preizkušnja, nastop pred sovrst-

niki oz. pred dijaki in profesorji nižje srednje šole Srečko Kosovel, ki so si predstavo ogledali v okviru Prešernove proslave. Veronika Sgubin (lepa Vida), Marinka Devetak (lastovička), Ambrož Vidoni (brat Janko), Samatha Gruden (rumeni metuljček), Urška Čebren (rdeči metuljček), Ivo Radovič (zamorec Bob), Andrej Pelikan (Bobov sin Jim), Veronika Pelikan (španska kraljica), Jan Danu (španski kralj), Sanja Mikac (španska kraljična), Johana Pečar (spletična Vida), Jordan Trečar (dvorni norček), Kim Furlan (služabnica Vida), Emil Mikac (paž princa iz devete dežele) in Rok Čebren (princ iz devete dežele) so si obkraljili priložnost, ki ga ne bi doživeli brez vztrajnosti in potrpežljivosti izkušene režiserke Lučke Susič. Glasbeno kuliso je podpisal Aljoša Saksida, plesne točke pa si je zamislila Jelka Bogatec. Ker se v Treh Vidah na španskem dvoru stika staro in mlado (slovenski mit in današnji otroci), domače in tuje (primorska obala in španska pokrajina) je postavitev zanimiva in primerna za šoloobvezno mladino, ki si bo ponovitev lahko ogledala v naslednjih tednih.

AL

Predsedstvo SDGZ na srečanju z devinsko-nabrežinsko občinsko upravo

Nadaljevati s politiko sodelovanja

Delegacija Slovenskega gospodarskega združenja je bila minuli četrtek v gosteh občinske uprave Občine Devin-Nabrežina v okviru rednega sodelovanja in soočanja s problematikami gospodarstva, ki zadevajo samo občino. Župan Giorgio Ret, odbornik za proizvodne dejavnosti Maurizio Lenarduzzi in odbornica Tjaša Švara, ki skrbi za bilanco in šolstvo, so prisluhnili pogledom in potrebam, ki so jih v imenu krajevne članstva izrazili predstavniki Združenja. Predsednik Edi Kraus je poudaril željo novega vodstva organizacije, da bi nadaljevali s politiko sodelovanja in da bi

bili čimbolj konkretni pri obravnavi specifičnih vprašanj. Podpredsednik Boris Siega in predsednik nadzornega odbora Marino Pečenik, ki sta v predsedstvu zadolžena, da sledita stikom z javnimi upravami in politiki, sta se dotaknila glavnih izhodišč, od potrebe po vključitvi strokovnjakov in lokalnih članov v predvidene občinske in druge organe, do gospodarskih tem, pri čemer sta izrazila vidike in potrebe članstva. Lokalni gostinec Lino Doljak, predsednik gostincev Niko Tenze in tajnik SDGZ Davorin Devetak so opozorili na specifične probleme, npr. na vprašanje cestnih povezav

in prometnih smerokazov, ki so bistvenega pomena za razvoj turizma. Župan Ret je s svojo ekipo orisal glavne proračunske postavke. Poudaril je pomen, ki ga zadobiva v občini gospodarstvo, zlasti turizem s pričakovanim vzletom Sesljskega zaliva. Pri tem je bila omenjena nedavna uspešna predstavitev, ki je na pobudo Občine potekala na mednarodni turistični borzi v Milanu, na kateri so orisali ves potencial teritorija, h kateremu sodi tudi enogastronomska ponudba. Pri tej je neposredno sodelovalo tudi SDGZ s ponudbo turističnih paketov Okusi Trsta in okolice. Nabrežinski upravi-

OPZ LADJICA, ŽPZ DEVIN in FANTJE IZPOD GRMADE

vabijo na praznovanje

DNEVA SLOVENSKE KULTURE

s predstavitev zbirke pravljic Anamarie Volk Zlobec
O SREČNI HIŠICI z ilustracijami Magde Starec Tavčar
 v nedeljo, 27. februarja 2005, ob 17. uri
 na sedežu devinskih zborov.

SKLAD NADE PERTOT IN GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita

na predstavitev knjige

BESEDE MLADIH SRC

Zbornik proze in poezije mladih ustvarjalcev

Na predstavitvi bodo sodelovali dijaki
 tržaških višjih srednjih šol.

Četrtek, 24. februarja 2005, ob 18. uri
 Tržaška knjigarna, ul. sv. Frančiška 20 v Trstu

Polemika

Atomski odpadki pod Peco ali mnogo hrupa za nič?

Novica, ki jo je objavila celovška *Kleine Zeitung* (tudi po naslovu gre za koroško inačico "Piccola"), da Slovenija namerava pod Peco skladiščiti jedrske odpadke iz krške nuklearke, je sprožila ostro reakcijo koroške javnosti. V Pliberku, to je v kraju, ki naj bi bil v sami neposredni bližini načrtovanega odlagališča, so kmalu organizirali pobudo proti odlagališču. Med glavnimi pobudniki slednje je mdr. tudi predsednik t.i. tretje krovne organizacije Bernard Sadovnik. Koroški mediji so novico, da Slovenija namerava postaviti jedrske odpadke pod Peco, objavili

kot dokončno izbiro Slovenije. O istem dogodku pa smo v teh dneh v slovenskih medijih lahko brali povsem različno zgodbo. Lokacija Pece je bila sicer v izboru, vendar ni prišlo do soglasja glede tega v občinah. Niti prisotnost županov okoliških občin iz Slovenije ter poslanca Mira Petka (*na sliki*) na shodu v Pliberku niso dokončno prepričali t.i. pliberški odbor o dejanskem stanju glede jedrskega odlagališča pod Peco. Razlog za to gre pripisati ne nazadnje splošnemu "prastrahu" pred jedrskimi centralami, ki se nahajajo v sosednjih državah srednje-vzhodne Evrope. Prote-

sti proti češkim in slovaškim nuklearkam ter ne nazadnje proti sami krški nuklearki spadajo v ciklične pojave pritiskov avstrijske politike do sosed Avstrije. Dejstvo, da si večina Avstrijcev prizadeva, in sicer mimo vsake strankarske pripadnosti, za denuklearizirano območje v lastni neposredni bližini, je eden izmed razlogov, da so najodmevnejši pritiski na sosede prav tisti, ki povlečejo na dan atomsko paniko. V času razprave o odpravi Beneševih dekretov kot predpogoj članstva Češke oziroma Slovaške v EU je prišlo tudi do protijedr-

skih protestov s strani sodbodnjakov, ki se drugače manj pogosto ukvarjajo z naravovarstvenimi temami.

V protestno gibanje, ki se je uprlo domnevni lokaciji jedrskih odpadkov pod Peco, se je vključilo tudi veliko Slovencev iz Podjune. V sedanjem času, ko je veliko odprtih vprašanj tako na ravni med manjšino in avstrijsko vlado oziroma na osi med Slovenijo in Avstrijo, si velja zastaviti vprašanje, komu vse to koristi. Upati je, da ne gre tokrat za noven poskus ločevanja Slovencev na obeh straneh Karavank. V preteklih letih je prav na osi med krajevnimi stvarnostmi Podjune in Mežiške doline zavladalo novo vzdušje medsebojnega sodelovanja in zaupanja. Dejstvo, da je županom iz Mežiške doline le delno uspelo prepričati sogovornike iz Podjune, pa je nedvomno zaskrbljujoče.

Peter Rustja

Z 2. strani

Romano Prodi...

Prodi meni, da je treba resno in trdo delati tudi na mednarodni ravni. Omenil je tako svoj zadnji obisk pri francoskem predsedniku Chiracu, v kratkem pa namerava obiskati španskega ministrskega predsednika Zapatera. Zelo pozorno spremlja tudi obisk ameriškega predsednika Busha v Evropi in svoje levsredinske prijatelje ob tej priložnosti vabi, naj bodo pozorni na prizadevanja za reformo Atlantske zveze, predvsem za njeno prilagajanje novim časom.

Prodi očita sedanji vladi in njeni parlamentarni večini, da njuna slovita "devolucija" dejansko pomeni "ločitev Juga od ostalega državnega ozemlja", prav enak rezultat pa naj bi imela njena ustavna reforma. Leva sredina pa bo Jug - je dejal Prodi - posvečala največjo pozornost, predvsem pa odpravila, kar je bilo zamujeno. Berlusconi je vlada je pripravila - je pristavil ogromna denarna sredstva za faraonske načrte, dogaja pa se, da je Jug že po prvem snežnem metežu povsem izoliran od ostalega državnega ozemlja. Italijansko gospodarstvo je vrh vsega na robu "krize, ki je, kot kaže, nepovratna". V sklopu priprav na deželne in upravne volitve, ki bodo na začetku aprila, je treba omeniti, da oba politična tabora nadaljujeta s pogovori z radikalc,

ki se ponujajo tistemu, ki največ nudi. Obema taboroma bi sicer prijali glasovi radikalne stranke, ki po nekaterih ocenah predstavljajo 2% celotnega volilnega zbora, a morata tudi računati na osip svojih glasov, ki bi gotovo nastal zaradi volilnih povezav z radikalc. V središču pozornosti je tudi referendum o zakonu, ki ureja zdravstveno vodeno zanositev. Naj omenimo, da je bil v tej zvezi pred kratkim ustanovljen odbor, katerega razglas je podpisalo 112 uglednih ljudi različnih svetovnih naziranj. Njegova glavna naloga je "preprečiti poslabšanje zakona štev. 40 o zdravstveno vodeni zanositvi". Glavno odborovo geslo je: "ne bomo šli na volišča". "Kdor se ne bo udeležil referendumu, je dejal predstavnik Konfederacije družinskih posvetovalnic Grassani, naj se zaveda, da je to njegova dolžnost, saj je pravica do življenja nedotakljiva in nerazpoložljiva, ker je ustavno zaščiten". Med podpisniki tega poziva ni sicer nobenega cerkvenega dostojastvenika, vendar je proglasil povsem v skladu z izvajanjem predsednika Italijanske škofovske konference, kardinala Ruinija. Ta je namreč ne seji z dne 17. januarja letos v svojem govoru zavzel stališče do referendumu in se jasno opredelil za neudeležbo na omenjenem ljudskem glasovanju ali referendumu.

Primorska Na dvorcu Zemono

Priznanja najuspešnejšim gospodarstvenikom

Na dvorcu Zemono so minuli četrtek (17.2.) podelili priznanja najuspešnejšim gospodarstvenikom Primorske v letu 2004. Akcija sta v sodelovanju s tremi območnimi gospodarskimi zbornicami na območju Primorske že deveto leto zapored pripravila časopis Primorske novice in Radio Koper. Priznanja so prejeli direktor Vinske kleti Goriška Brda Silvan Peršolja, generalni direktor družbe Ydria Motors iz Podkrajnika Jošt Rupnik in direktor podjetja AGB Lab iz Portoroža Vladimir Polič. Nagrado za poseben dosežek v minulem letu pa je prejel Mladen Trampuž, direktor podjetja Meblo Vata iz Mirna, ki je uspel z uspešnimi in inovativnimi poslovnimi prijemi preprečiti zlom podjetja po katastrofalnem požaru, ki je v začetku lanskega poletja uničil proizvodne prostore. Komisija, ki je izmed osmih kandidatov, uvrščenih v ožji izbor za prestižno nagrado, tik

pred zdajci izbrala tri najboljše, je pri odločitvi upoštevala rast prihodka družbe, ki je moral biti vsaj 10-odstoten, pogoj pa je bila tudi 10-odstotna rast dodane vrednosti. Pri tehtanju predlogov so člani komisije upoštevali tudi uspešnost pri osvajanju novih trgov in uveljavljanju standardov kakovosti ter prispevek k uveljavljanju gospodarske družbe v domačem okolju. Na proglasitvi rezultatov sta zbrane uvodoma pozdravila minister za gospodarstvo Andrej Vizjak in predsednik GZS (Gospodarske zbornice Slovenije) Joško Čuk, v nadaljevanju pa so predstavniki časopisne hiše Primorske novice in Radia Koper podelili priznanja najzaslužnejšim. Na območju notranjsko-kraške območne GZS s sedežem v Postojni je bil za "naj" gospodarstvenika v minulem letu izbran Jošt Rupnik, generalni direktor podjetja Ydria Motors iz Podkrajnika. Gre za podjetje, ki izdeluje motorje in črpalke za belo

tehniko. Po selitvi iz Spodnje Idrije in menjavi lastništva je družba doživela pravi razcvet. V zadnjih dveh letih so na novo zaposlili 320 delavcev in podvojili obseg proizvodnje, za naložbe pa so namenili 7 milijonov evrov. Večji del izdelkov prodajo v tujino, letos pa pričakujejo 15 odstotno rast. V obalno-kraški regiji je nagrado za najuspešnejšega gospodarstvenika prejel Vladimir Polič, ustanovitelj in solastnik razvojnega tehnološkega podjetja AGB Lab iz Portoroža, ki je glavni nosilec razvoja in izdelave merilnikov gledanosti televizije. V dveh letih je podjetje AGB Lab razvilo že peto generacijo merilnikov. V razvoj so vložili 160 milijonov tolarjev, z novim merilnikom pa nameravajo podvojiti promet. Svoje izdelke načrtujejo prodajati v dvajsetih državah, že letos tudi v ZDA, na Kitajskem in Tajskem. Za najboljšega primorskega gospodarstvenika v letu 2004 na območju novogoriške območne GZS za severno Primorsko je bil izbran Silvan Peršolja, ki je že šest let za krmilom največje slovenske zadržne vinske kle-

ti na Dobrovem v Goriških Brdih. Pod njegovo taktirko so v združni organizaciji s 685 člani in z lastniki kleti utrdili medsebojne odnose. Vinsko klet pa so posodobili in jo prilagodili novim razmeram v Evropski uniji. Klet je po količini in vrednosti prodanega vina vodilna v Sloveniji. Kar tretjino vina prodajo v tujino, kjer je klet Goriška Brda s svojimi vini vse bolj prepoznavna. Še posebej v bližnjih italijanskih pokrajinah, v Avstriji in Nemčiji. Priznanje za posebne dosežke v gospodarstvu je letos prejel Mladen Trampuž, direktor podjetja Meblo Vata iz Mirna, ki je po lanskem požaru v mirnem obratu s pomočjo sodelavcev dosegel svojevrstni rekord, saj so s hitro izgradnjo nove hale in namestitvijo sodobne proizvodnje linije v Opatjem selu začeli že dobra dva meseca po požaru dobavljati blago kupcem. Proizvodnja na novi liniji v Opatjem selu je okolju prijazna in ima trikrat večjo zmogljivost kot prejšnja v Mirnu. Zasluge za to gre do predvsem Trampužu, ki si je nagrado zaslužil tudi zato, ker je v preteklosti podjetje in kolektiv že nekajkrat rešil iz hudih težav.

Nace Novak

Z 2. strani

Nekaj paberkov...

Tudi on je rutinsko ponovil stališče, da je potem šlo za "etnično čiščenje" na račun Italijanov, nekritično ponovil številko o 350 tisočih beguncev in 15 tisočih žrtev fojb. Tudi on se je zavzel za politiko krepitve italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem. Povzeli smo posega pri prej omenjenih parlamentarcih, iz katerih je dovolj razvidno, v kakšnih vnaprej začrtanih okvi-

rih je potekalo spominjanje na medvojne dogodke. Pri nikomer pa nismo zasledili kakega globljega zgodovinskega in političnega razmišljanja, kako je moglo priti do tako tragičnih dogodkov. Vsakdo ima pravico do svojega spomina, a odgovorni politiki pri tem ne smejo prezreti celotnega sklopa okoliščin, ki so privedle do obsodbe vrednih dejanj. Tako je dan spomina izvenel tudi kot dan pozabe na vzroke zanih dogodkov.

Fotografska razstava v Reziji

Velika vloga domačih društev

Rezijanski kulturni center Rozajanski Dum je minulo nedeljo predstavil v prostorih Beneške palače v Naborjetu fotografsko razstavo slik Lorenzine Di Biasio ter knjigi Raccontami una favola in Ta mala dujačesa, ki sta jo uredila Luigia Del Negro ter prof. Roberto Dapit. Kot je uvodoma povedala Luigia Del Negro, je fotografska razstava dragocen dokument, v katerem slikani obrazi rezijanskih ljudi pričajo njihova čustva, istočasno pa zbrane pripovedi ostanejo dragocen dokument kulturnega izročila današnjim in bodočim generacijam. Prof. Dapit, poznavalec in strokovnjak za rezijansko kulturo in jezik, se je društvu in avtorici slik zahvalil za opravljeno delo. Avtorica je znala na mojstrski način, a hkrati z ne-lahkim delom, ujeti s fotografskim objektivom predvsem obraze ljudi, ki živijo pod Kaniom. Župan občine Naborjet-Ovčja

vas Aleksander Oman se je zahvalil organizatorjem, da so izbrali Beneško palačo za prikaz razstave, ter poudaril pomen medsebojnega spoznavanja in sodelovanja; tako v Reziji, kjer

Planika si prizadeva za ohranjanje slovenske kulture. Odbornik za kulturo pri Goriški skupnosti Fuccaro je poudaril, da so jezikovne skupnosti bogastvo tega teritorija, kjer se srečuje več kultur in jezikov. Na lepo pripravljeni in povsem uspeli prireditvi je sodelovala tudi mlada domačinka Theresia Oman, ki je zbrani publikli deklamirala dve pesmi iz ukovskega ljudskega izročila. Razstava je odprta vsak dan od

je prebivalstvo dvojezično in Rozajanski Dum opravlja svoje poslanstvo, in v Kanalski dolini, ki je večjezična in središče

10,30 do 12,30 in od 15. do 18. ure, razen ob ponedeljkih, do konca meseca februarja.

Rudi Bartaloth

Za ovrednotenje obeh področij

Občini Trbiž in Bovec za tesnejše sodelovanje

Podžupan občine Bovec Trampuž ter trbiški župan Baritussio sta se v preteklih dneh srečala na Trbižu, da bi ocenila dozdajšnje sodelovanje občin ter da bi skupno načrtovala bodoče sodelovanje. Strinjala sta se, da je sodelovanje sosedskih občin dobro, da pa je treba to sodelovanje še okrepiti in izboljšati. Predvsem naj bi šlo za pretok informacij, saj obe občini imata skupne interese predvsem na turističnem področju. Prav turistična panoga naj bi bila v bodoče vodilna veja gospodarskega razvoja obeh območij, naj omenimo pri tem razvoj Kanina na slovenski strani in Rabelj ter Nevejsko sedlo na italijanski. Posebno pozornost pa sta sogovornika osredotočila na občinski praznik občine Bovec, ki bo 3. julija 2005. Praznovanje se bosta pridružila še občina Trbiž in rabeljsko društvo bivših rudarjev. V ta namen bo lokalna skup-

nost Log pod Mangartom obnovila vhod, portal, ki je povezoval Log pod Mangartom in rudnik v Rablju preko podzemnega rova.

V ta namen bo komisarska uprava rabeljskega rudnika podarila Bovecu staro lokomotivo in vagon, ki so ga svojčas uporabljali v rabeljskem rudniku. Praznovanja se bodo začela v

jutranjih urah v Rablju pred rudnikom, kjer bodo odprli podzemni muzej, nato pa se bodo gostje preselili v Log pod Mangartom, kjer bosta na sporedu maša v spomin na umrle rudarje ter kulturni program.

Uradu za jezikovne skupnosti in mednarodne odnose pri občini Trbiž pa je bila poverjena naloga, da koordinira institucio-

nalni del praznika v Rablju, saj bodo na prireditvi vabili tudi delegacije pobratenih rudnikov, ki so v Sloveniji ter Avstriji.

RB

Napovedani usmeritev in ukrepi za povečanje rodnosti

Za premostitev zapletov z Italijo in Avstrijo

V Sloveniji je proslavljanje 10. februarja, dneva spomina na žrtve kraških brezen (fojb) in izgnance iz Istre, z Reke in iz Dalmacije, skupaj s predvajanjem filma Srce v breznu, s čimer se še zmerom ukvarja italijanska politika, povzročilo razlage, odmeve in razčlenjevanja pretekle zgodovine, kar je spodbudilo tudi razprave na ravni parlamenta in vlade. Javnost je ogorčena sprčo političnih teženj v Italiji, da fašizmu odvzamejo naravo in pridih totalitarnega režima in ga s tem oprostijo zgodovinske krivde in odgovornosti tudi za žrtve, trpljenje in raznarodovanje primorskih Slovencev. Toda ob soglasju o fašizmu in nujnosti odpora zoper zločine in zlo, ki jih je povzročal, je pri ocenjevanju preteklosti v Sloveniji prišlo do sporov in polemik o temnih plati prejšnjega režima, ki zdaj slabijo moč in sposobnost države, da bi lažje in enotneje nasprotovala pritiskom iz tujine.

V vrhu borčevske organizacije, v LDS in ZLSD, največjih opozicijskih strankah, pa v raznih neformalnih okoljih, ki so ohranila politični vpliv v Sloveniji, namreč nočejo priznati širših razsežnosti t.i. fojb. V teh kraških brezni, denimo, v Istri in na Trnovsko-banjski planoti so poleg Italijanov umrli tudi Slovenci, celo narodno zavedni, ki novemu revolucionarnemu režimu, vzpostavljenemu po drugi svetovni vojni, niso bili vsečini oz. niso uživali zaupanja. V Gorici so imena nekaterih

naših rojakov, ki so umrli v fojbah, vklesana na spominskem obeležju v osrednjem mestnem parku.

Pisatelj Drago Jančar je v komentarju z naslovom Resnica in spomin, ki je bil objavljen v sobotni prilogi osrednjega slovenskega časnika DELO 19. t.m., zelo stvaren, kritičen in aktualen. Zapisal je, "da s povojnimi poboji nimajo nič, denimo, Janko Premrl-Vojko, pogumen upornik zoper fašistično nasilje, da z njimi nimajo nič tigrovci, za poboje pa tudi ne more biti odgovorna tista večina mladih ljudi, ki so šli v odpor v pričanju, da gre v resnici za to, kar se je gibanje, ki so se mu pridružili, imenovalo: Osvobodilna fronta. Še najmanj pa so zanje odgovorni današnja demokratična Slovenija in njeni državljani, ki jo protestniki zoper izkrivljanje zgodovine kličejo k politični mobilizaciji in poistovetenju z vsem, kar se je zgodilo. Za zločine so odgovorni tisti, ki so izdajali ukaze, tisti, ki so jih izvajali in o tem molčijo, in tudi tisti, ki poboje še danes opravičujejo. Če bi nam bilo vsaj to jasno, se nam pač ne bi bilo treba sedaj obnašati, kakor se obnaša velik del italijanske javnosti, ki ni sposoben oceniti svoje lastne zgodovine. Spričo tragičnih pričevanj ljudi, ki so preživeli medvojna in povojna nasilja v Sloveniji, bi morali umolkneti politiki in politikanti, ki si na račun

žrtev kujejo aktualni politični kapital na domačih prizorščih."

Sedanje stanje odnosov s sosednjo Italijo je dr. Janez Podobnik, predsednik SLS, povzel z izjavo, "da ni nobenega dvoma o tem, da je bil fašizem začetnik silnega gorja, povzročene Slo-

Drago Jančar (foto JMP)

vencem, še posebej tistim na Primorskem. Povzročene zla se ne da z ničimer opravičiti. Slovenska ljudska stranka tudi meni, da ni mogoče vseh partizanov povezovati s povojnimi poboji in revolucijo, kakor tudi ni mogoče vseh domobrancev obtoževati za izdajstvo slovenskega naroda."

Morda kmalu razglasitev novega praznika, dneva slovenske enotnosti

Slovenska vlada se sprva ni odzvala na zapise v javnih občilih, odmeve strank in raznih gibanj na film z naslovom Srce v brez-

nu in številne zahteve, naj pojasni stališča do zapletov v odnosih z Italijo in Avstrijo. Premier Janez Janša je sicer izjavil, da odnosi Slovenije s sosednjima državama "strateško" ostajajo nespremenjeni in zato je vsaka panika odveč." Naposled pa je vlada 17. t.m. objavila stališča do obravnavanih zapletov, ki so po vsebini in obliki pomirjevalna, vendar pa jasna in konkretna. Vlada je zapisala, da gre v sedanjih dogodkih "za očitno politično motivirano kampanjo z

javnim mnenjem, pri čemer se v ta namen izkoriščajo resnično tragične življenjske usode pripadnikov dveh sosednjih narodov. Italija naj pri spominjanju tragičnih povojnih dogodkov ne pozabi na trpljenje, ki ga je fašizem povzročil drugim narodom. Vlada se tudi zaveda svoje zaščitniške vloge do slovenskih manjšin v sosednjih državah in jo želi izvajati v partnerskem in evropskem duhu."

Vlada je bila v prejšnjih dneh sicer zelo zaposlena z domačimi in mednarodnimi zadevami. Sprejela je program delovanja v tem letu na družbenogospodarskem področju. Med temeljnimi cilji, ki si jih je zastavila, je tudi povečanje rodnosti, za kar bo potrebna sprememba mnogih zakonov in izvršilnih predpisov. V Sloveniji bodo kmalu razglasili nov državni praznik, ki bi se imenoval Dan slovenske enotnosti. Bil naj bi v mesecu maju, saj je v preteklosti v tem mesecu potekalo veliko dogodkov, pomembnih za slovenski narod in državo. S praznikom naj bi zlasti ovrednotili Primorsko ter njene žrtve in trpljenje v zgodovini.

Marijan Drobež

so se v nedeljo, 20. t.m., novogoriški gledališčniki poklonili žrtvam nacističnega terorja s predstavo Medtem v režiji Januza Kice, ki jo je po romanu Prima Levija Premirje sestavil Srečko Fišer in je s svojimi ganljivimi, mrakobnimi, pa tudi svetlejšimi trenutki pronicljivo segla v duše gledalcev, ki so na premieri in mnogih ponovitvah doživeto spremljali njeno prodorno vsebino. Nedeljsko predstavo so si ogledali tudi predstavniki gledališč, vključenih v Evropsko gledališko konvencijo, h kateri se je leta 2001 priključilo tudi Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, takrat še z imenom Primorsko dramsko gledališče.

Iva Koršič

občine sprejel tudi novogoriški župan Mirko Brulc, ki jih je na kratko seznanil z življenjem ob meji po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Spregovoril je tudi o plodnem čezmejnem sodelovanju na številnih področjih in izrazil pričanje, da je temu tako zato, ker so z ljudmi, ki vodijo občino na italijanski strani meje, res dobri prijatelji.

V nadaljevanju je etnologinja Goriškega muzeja Inga Brezigar gostujoče študente podrobneje seznanila z zgodovino goriškega območja, sprejemu pa je sledil še ogled kulturno-zgodovinskih znamenitosti v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici nad Novo Gorico.

Nace Novak

Kratke

V okviru Politehnike v Novi Gorici tudi šola za vinogradništvo in vinarstvo

Visokošolski izobraževalni in znanstvenoraziskovalni zavod Politehnika v Novi Gorici v novem akademskem letu bodisi že izvaja ali pa je razpisal nekaj novih študijskih programov. Med slednjimi je tudi področje vinogradništva in vinarstva, ki predstavlja eno izmed najbolj intenzivnih kmetijskih panog na Primorskem. Zaradi tega je Politehnika ustanovila Visoko šolo za vinogradništvo in vinarstvo, ki že vpisuje v študijski program z naslovom Vinogradništvo in vinarstvo.

Program združuje znanja agronomije, živilske tehnologije in trženja. Nova študijska smer predvideva 40 vpisnih mest za redni študij in 20 za izredni študij. Po uspešno zaključenem študiju bodo diplomanti pridobili naziv diplomirani inženir oz. inženirka vinogradništva in vinarstva.

Dve novi razstavi v Goriškem muzeju

Goriški muzej v gradu Kromberk je vsestransko dejaven, tako tudi pri prirejanju razstav z raznih področij. Pred dnevi so odprli dve novi razstavi. Prva ima naslov Kamnolomstvo in kamnoseštvo na

Krasu ter prikazuje tradicionalni dejavnosti, ki imata na Krasu dolgo zgodovino in tradicijo. Pripravo razstave je omogočila Občina Sežana, njen avtor je magister Davor Kernel, oblikovalec pa Boris Blažko.

Zanimanje obiskovalcev vzbuja tudi razstava z naslovom Čarobni svet mineralov. Gre za primerke iz zbirke znanega zbiralca mineralov in drugih ostalin iz narave Stanislava Bačarja iz Ajdovščine. Pri ureditvi razstave sta pomagala strokovna sodelavca dr. Vasja Mikuž in magister Renato Vidrih, oblikoval pa jo je Boris Blažko.

Razstavi si je moč ogledati ob delavnikih, ob običajnem urniku, ki velja v Goriškem muzeju.

Nadaljevanje muzejskih večerov v Idriji / O vojnah kot celovitem in množičnem pojavu v zgodovini

Mestni muzej v Idriji svojo dejavnost ponazarja tudi s prirejanjem t.i. muzejskih večerov, na katerih razpravljajo o raznih zgodovinskih ali drugače aktualnih temah. Letos poteka že enaindvajseta sezona takih večerov. Zadnje po vrsti je bilo predavanje zgodovinarja dr. Damijana Guština, 15. t.m., ki je obravnaval temo z naslovom Vojne - različni pogledi in stališča. Razčlenil je vojne, "ki so celovit in hkrati množičen pojav v človeški zgodovini. Različne vede ga preučujejo z zelo različnih strani, zaradi svoje intenzivnosti pa so vojne nenehna tema samospraševanja (spomini) in književnosti. Vojaška zgodovina obravnava vojne kot posebno, a konkretno, v zgodovinsko dogajanje vpeta stanja, ki se kažejo v vojskovanju, gospodarstvu, politiki, kulturi, pravu in v raznih posledicah."

Predavatelj je natančno obravnaval tudi vojne v dvajsetem stoletju, pa tudi zadnje vojne spopade, denimo tistega v Iraku. Poudaril je, "da smo Slovenci v vojnah sodelovali v različnih oblikah, vendar še najmanj kot vojaki lastne nacionalne države. Toda udeležbo Slovencev v vseh vojnah moramo obravnavati kot del nacionalne vojaške zgodovine." Ob tem je dr. Damijan Guštin opozoril na pomembnost in izpostavljenost strateške lege Slovenije, zaradi česar so intenzivne vojne na slovenskem ozemlju potekale zlasti v obdobju med 16. in koncem 20. stoletja.

Laura Pausini aprila v Kopru

V sklopu evropske turnee ob izidu nove plošče "Resta In Ascolto" bo po poročanju STA 7. aprila v koprski dvorani Bonifika nastopila popularna italijanska pevka Laura Pausini, ki sledi priljubljenosti italijanskih izvajalcev, kot sta Eros Ramazzotti in Zucchero, izven meja Italije. Njeno prvo gostovanje v Sloveniji pripravlja koncertna agencija Lipa Music. Evropski turneji, na kateri ima doslej potrjenih 36 koncertov, bodo sledile turnee v Avstraliji in na Japonskem ter nato še na ameriškem kontinentu.

Pevka na živem nastopu ponuja impresivno scensko predstavo. Na turneji jo spremljajo skupina, spremljevalni vokalisti ter dovršena tehnična oprema. Za zvočni, video in svetlobni sistem so na voljo 25 ton opreme, velika konstrukcija odra (14 x 16 m), štirje video ekrani ter najmodernejši zvočni sistem, vse z namenom, da bi obiskovalcem koncerta ponudili vrhunski glasbeni užitek ter dobro zabavo. Na zadnji turneji pred štirimi leti, ki je bila popolnoma razprodana, je na Azteca stadionu v Mexico Cityju nastopila pred 150 tisoč obiskovalci. To je zanimiv podatek iz njene kariere, ki po zmaji na festivalu v San Remu leta 1993 v kategoriji "nove zvezde" ter 3. mestu leto dni kasneje, s pesmijo "Strani Amori", vztrajno raste, so zapisali v Lipa Music.

SNG / Nova Gorica

Gostovanje Opere in baleta SNG Maribor v goriškem gledališču Verdi

Viden sad čezmejnega sodelovanja slovenskih in italijanskih kulturnih hramov ter ustanov iz Gorice in Nove Gorice bo gostovanje ansambla Opere in baleta Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora, ki se bo s plesno uprizoritvijo Grk Zorba Mikisa Theodorakisa predstavil v goriškem gledališču Verdi v sredo, 23. t.m., za italijanske abonente, v četrtek, 24. t.m., ob 20.45 pa za slovenske gledalce, abonente abonmaja Plus SNG Nova Gorica. Četrtekova repriza bo še posebno slovesna, saj se

je bodo udeležili trije obmejni župani, goriški župan Vittorio Brancati, župan Mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc in župan občine Šempeter-Vrtojba Dragan Valenčič. Ognjevitvi balet Grk Zorba uvrščajo poznavalci tovrstnega umetniškega izražanja v sam vrh baletnih uspešnic dvajsetega stoletja. Porodil se je iz istoimenske hollywoodske uspešnice, za katero je glasbo napisal Mikis Theodorakis in v njej spojil ljudske glasbene prvine in klasične oblike, kar je značilno za snovanje tega u-

veljavljenega grškega glasbenika.

Vsebinska zgodba o mladeniču Zorbi, polnem energije in vere v svobodo, ki se v vasi na Kreti spoprijatelji z Američanom Johnom, temelji na delu grškega pisca Nikosa Kazantzakisa. Uspešno predstavo sta na mariboski oder postavila ameriški koreograf Lorca Masine in italijanski dirigent Giorgio Croci.

Ob 60. obletnici osvoboditve preživelih deportirancev v zloglasnem taborišču Auschwitz

V Gorici in Novi Gorici

Na obisku študenti podiplomskega programa Euroculture

Gorico in Novo Gorico je minuli torek obiskala skupina 80 študentov Evropskega podiplomskega programa Euroculture, ki se izvaja na Univerzi v Vidmu. Gre za študente, ki prihajajo iz osmih evropskih univerz, na študijski obisk pa so prišli z namenom, da poglobijo svoje znanje na temo "Ovire ali mostovi? Meje razširjene Evropske unije".

Po dopoldanskem obisku Gorice je študente Evropskega podiplomskega programa Euroculture in njihove profesorje v veliki dvorani novogoriške

V novogoriški občini

Številne aktivnosti na področju urejanja prostora

Na področju priprave strateških in izvedbenih prostorskih aktov bo letošnje leto v novogoriški občini zelo intenzivno. Kot je na novinarski konferenci minuli četrtek povedal načelnik Oddelka za okolje in prostor na Mestni občini Nova Gorica Niko Jurca, se zahtevna in dolgotrajna procedura za pripravo strategije prostorskega razvoja občine vendarle bliža koncu. Strokovne podlage za poselitev za celotno območje občine so že izdelane.

Zaključena je tudi prva faza oblikovanja prometnega sistema. Urbanistična zasnova mesta pa prihaja v fazo, ko bodo mogoča soočenja in preverjanja ključnih vsebin. Po besedah načelnika Oddelka za okolje in prostor bo novogoriški mestni svet pobudo za pripravo strategije prostorskega razvoja občine obravnaval na seji v marcu. V marcu bodo potekale tudi interne strokovne presoje variantnih rešitev zasnove prometnega omrežja in delavnice za strokovno in zainteresirano javnost. V mesecu aprilu bodo sledile razprave o poslovnih conah, šolstvu, turizmu, športu in rekreaciji ter razprava o ureditvi pomembnejših prostorov v mestu.

„Pričakovani konstruktivni zaključki razprav nam bodo omogočili, da bomo že v juniju pripravili predlog urbanistične zasnove mesta in ga dali v javno obravnavo“, je še povedal Jurca in pojasnil, da bo vzporedno z zaključevanjem urbanistične zasnove potekala tudi priprava strategije prostorskega razvoja občine. „Predlog strategije bo za javno razgrnitev in obravnavo pripravljen do septembra, tako da bo mestni svet lahko hkrati obravnaval strategijo prostorskega razvoja in urbanistično zasnovo mesta, kot njeno pomembno sestavino“, je še dodal. V zvezi z izvedbenimi prostorskimi akti je Jurca povedal, da bodo Prostorski

ureditveni pogoji za mestno območje dopolnjeni in kot taki v marcu predstavljeni na javnih obravnavah v vseh krajevnih skupnostih. V nadaljevanju pa je podrobneje predstavil vseh petnajst lokacijskih načrtov, ki so trenutno v pripravi na območju novogoriške občine. Med njimi so štirje lokacijski načrti za stanovanja, štirje za proizvodne oz. poslovne dejavnosti, trije za javno infrastrukturo in stanovanja, dva za komunalno infrastrukturo in po eden za javno infrastrukturo in za športnorekreacijske dejavnosti. Ob zaključku je poudaril, da bodo večino predlogov omenjenih lokacijskih načrtov razgrnili v prihodnjih dveh mesecih.

Nace Novak

Italijani so bili najbolj številni gostje

Leto 2004 rekordno za slovenski turizem

V Sloveniji ugodno ocenjujejo napredek turizma oz. celotnega turističnega gospodarstva v letu 2004. To leto je bilo najbolj uspešno po osamosvojitvi države. Število gostov, ki so v Slovenijo prišli iz tujine, se je povečalo za 9% (na nekaj manj kot 1,5 milijona prihodov), skupen obisk pa je bil za 4% večji kot leto prej (2,3 milijona turistov). Tudi število prenočitev tujih gostov se je povečalo, in sicer za 4% (4,3 milijona nočitev). Vendar pa se je število prenočitev domačih gostov zmanjšalo za 3%. Delež tujih nočitev v vseh nočitvah znaša 5,6%, delež tujih gostov v številu vseh prihodov pa je 64%. Med tujci so lani prevladovali italijanski

gostje (plus 8 % prenočitev, plus 9% prihodov). Italijani so po številu nočitev na prvem mestu seznama zamenjali nemške goste. Tako pri prihodih kot tudi pri nočitvah so Francozi prehiteli Madžare, gostje iz Velike Britanije pa so pri nočitvah prehiteli Hrvate. Pri Nemčiji, ki je na drugem mestu seznama najpomembnejših trgov slovenskega turizma, ugotavljajo porast prihodov za 4%, vendar pa znižanje števila prenočitev za 5%. Opaziti je, da se turistična gibanja, ki so prisotna v svetu, kažejo tudi v Sloveniji, zato število prihodov tujih gostov narašča hitreje od števila prenočitev. Lanski rezultati slovenskega turizma skratka kažejo na čedalje večji turistični obisk, in kar je še posebej razveseljivo, na visoko stopnjo rasti turističnih deviz.

Prihodki od turizma so v prvih enajstih mesecih lanskega leta znašali milijardo 217 milijonov evrov, kar je za 10% več kot v enakem obdobju leta 2003. Razvoj slovenskega turizma je očiten tudi iz ugotovitve Evropske turistične komisije, da je Slovenska turistična organizacija ena najbolj uspešnih tovrstnih organizacij v Evropi. V Sloveniji medtem bodisi načrtujejo ali pa izvajajo nove naložbe za napredek turističnega gospodarstva v prihodnosti. Največjo skrb namenjajo zdraviliščem, ki postajajo najbolj znana posebnost in privlačnost Slovenije.

M.

Pri igrah na srečo zmaga le organizator!

Igre na srečo in nesrečni igralci

V Italiji so igre na srečo zelo razširjene, od raznih športnih stav do loterij, ki so povezane s športnimi dogodki, kot je npr. tekma formule ena v Imoli, ali s televizijskimi programi, kot je npr. Lotteria Italia, ali enostavnega Superenalotto. Ker Italijani zelo radi igrajo, si država stalno izmišlja nove igre in nove variante, ki kmalu postanejo uspešnice, saj ljudje pričakujejo, da bodo hitro in brez velikega napora postali milijonarji. Žal pa se to ne zgodi prav vsakemu igralcu na srečo. Veliko več je tistih, ki v igrah na srečo napravijo celo svoje premoženje in, ko se za veje svoje izgube, v skrajnem primeru naredijo samomor, kot tistih, ki so z igro na srečo obogateli in izboljšali svoj življenjski standard. Pri tem pa igrajo zelo veliko (negativno) vlogo tudi sredstva javnega obveščanja, saj dajejo vsaki milijonski zmagi izredno veliko pozornost, rednih tedenskih izgovor, ki jih igralec utrpí, pa sploh ne omenjajo. Analize o obsegu izgub lahko najdemo samo v kaki specializirani reviji, zelo malo pa se piše v takih časopisih, ki jih berejo čisto navadni potrošniki.

Pri vsem tem pa se igralci na srečo ne zavedajo, da zelo uspešno financirajo državo. Ker je organizator igre (na srečo) država, gre celotni dobiček igre v državne blagajne. Ko smo v prejšnjih dneh "čakali", da se prikaže številka 53 na Be-

netkah, so ekonomisti v grobih okvirih izračunali, koliko je država s temi stavami zaslužila. Državni ekonomski izvedenci pa so pred kratkim ugotovili, da v bistvu ne bi bili potrebni nobeni posebni varčevalni ukrepi, saj so igralci lota v zadnjih treh mesecih poskrbeli, da je država že unovčila več kot 4 milijarde evrov. Finančni zakon pa predvideva zmanjšanje davčnega pritiska, kar naj bi prineslo v državne blagajne 4,3 milijarde evrov manj kot v prejšnjem letu. To pomeni, da so samo igralci na srečo skoraj v celoti pokrili manjše davčne prilive celega leta 2005. Izkupek od iger na srečo pa so v zadnjih letih vedno večji, saj se vedno več ljudi odloča, da stavi izredno velike vsote denarja v zmotnem prepričanju, da bodo prej ali slej gotovo dobili.

Številni igralci lota so prepričani, da bodo z igrami na srečo zaslužili bajne zneske, v resnici pa zasluži le država, ki vse te zneske unovči, posameznim trafikam plača dogovorjeni znesek, levji delež pa vsekakor ostane v državni blagajni. Verjetno ni odveč, če ponovim, da pri vseh igrah na srečo, ki se ne ravna po pravilu poštenih iger, zmaga vedno le organizator igre in v Italiji je to država. S tem pa nočem trditi, da so igre na srečo, ki jih organizira država, nepošteno. Če govorim o tem, da igra na srečo, kot je npr. loto, ni poštena igra, nočem trditi, da država pri žre-

banju števil ne ravna pošteno. Naziv "poštena" igra je čisto matematičen. Poštena igra ima v verjetnostnem računu nekoliko drugačen pomen kot v vsakdanjem življenju. V matematiki je poštena igra vsaka igra, pri kateri znaša povprečna zmaga 0, kar pomeni, da pri dovolj velikem številu poizkusov igralec ne zasluži in niti ne izgubi. Pri vseh igrah na srečo, ki jih organizira država, pa ne moremo govoriti o pošteni igri, saj je edini, ki zasluži, organizator igre.

Loto je igra na srečo in vsaka številka ima določeno verjetnost, da se prikaže. Vsako žrebanje je neodvisno od prejšnjih, zato bi se lahko za stoletja pokazale vedno iste številke in bi lahko neke številke ne izžrebali nikoli. Tako ne moremo predvideti, kdaj se bo ena številka pokazala in kdaj ne. Strastni igralci lota in drugih iger na srečo pa verjetno ne poznajo verjetnostnega računa in seveda niti matematične teorije o pošteni igri, zato se vedno tvegajo cela premoženja v igrah na srečo. Četudi se kdaj zgodi, da kdo zmaga, so te zmage čisti drobiž v primerjavi s tistim, kar pri vsaki igri na srečo unovči država. Poleg tega pa, kar država dobi še zaradi stav, pa država unovči še davek, ki bremeni posamezne zmage in ki v letošnjem letu znaša 6% zmage. Tako država zasluži, bodisi če igralci zadenejo prave številke bodisi če jih ne zadenejo. Če kdo misli, da bo z igrami na srečo obogatel, je slabo poučen. Veliko bolje bi bilo, da bi znesek, ki ga tedensko namenja igram, dal v hranilnik. Ob koncu leta bi ugotovil, da je prihranil kar čedno vsoto.

Mara Petaros

Nasveti varčevalcem

Pri najemu dolgoročnega kredita (npr. nakup ali obnove neopremnine) dolжник lahko izbira med fiksno, spremenljivo ter mešano obrestno mero. Trenutno večina posojiljemalcev (75%) se odloča za spremenljivo obrestno mero. Slednja je namreč povprečno za 2% nižja od fiksne, ki sicer zagotavlja isti obrok vse do zapadlosti kredita. Ob spremenljivi obrestni meri pa se mesečni obrok sorazmerno poveša v primeru dviga ključne obrestne mere, kar je v sedanjih finančnih konjunkturi zelo verjetno. Po mnenju ekonomistov naj bi namreč osrednja evropska banka naredila prvi korak v tej smeri v drugi polovici tekočega leta, ko naj bi se ključna obrestna mera povešala za 0,75% od sedanjega zgodovinskega minimuma (2,00%). Obstajajo realne možnosti za še dodaten porastek 1% v letu 2006. Kakšen

Hipotekarna posojila: fiksna ali spremenljiva obrestna mera?

vpliv lahko ima uresničitev te perspektive na plačevanje mesečnih obrokov pri hipotekarnih posojilih? V spodnji tabeli (vir: dnevnik "Il Sole 24 Ore") navajamo primer že najetejše posojila v vrednosti 100.000 evrov z zapadlostjo od 10 do 30 let. V primeru poviška ključne obrestne mere po napovedih analitikov bi se začetna obrestna mera (2. kolona) po 12 mesecih povzpela na 3,80%, oziroma na 4,80% po 2 letih (3. in 4. kolona), v primeru kredita z 10-letno dospelostjo. Vzporedno bi mesečni obrok iz prvotnih 967 evrov narasel na 1.014 evrov oziroma na 1.057 evrov proti koncu leta 2006. V slučaju posojila s 30-letno zapadlostjo bi se obrok povišal iz 451 evrov na 557 evrov mesečno. Kljub povišanju ključne obrestne mere s strani evropske osrednje banke

za skupno 1,75% lahko trdimo, da hipotekarna posojila s spremenljivo obrestno mero ostajajo trenutno ugodnejša od fiksno. Poleg tega večina kreditnih pogodb prvega tipa omogoča kreditnojemalcu delno izplačilo kapitala s posledičnim znižanjem mesečnega obroka. Posojiljemalcu, ki ima namen v sedanjih finančnih konjunkturi najeti hipotekarno posojilo, pričamo pogodbo z mešano obrestno mero. Slednja formula omogoča periodično izbiro (vsaka 3 ali 5 let) med fiksno in spremenljivo obrestno mero. Dolжник si tako zagotovi možnost, da bo v prihodnosti koristil prednosti prve ali druge oblike. Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Kratke

Za prevzem evra je bistveno znižanje inflacije

Državni urad za makroekonomske analize in razvoj je v novi številki svojega glasila, Ekonomsko ogledalo, objavil komentarje in podatke o izvajanju nalog in meril, ki so določeni kot pogoj za prevzem evra v Sloveniji. Kot znano, so vlada, Narodna banka in Ministrstvo za finance čvrsto odločeni, da bo skupna evropska denarna enota stopila v veljavo 1. januarja leta 2007. Tedaj bi odpravili tolar, sedanjo uradno domačo valuto v državi. Ob koncu leta 2004 je Slovenija izpolnjevala tri od petih t.i. maastrichtskih meril, pri čemer enega, ki se nanaša na stabilnost tečaja tolarja, ni mogla zaradi tehničnih razlogov oz. zato, ker sodeluje v mehanizmu deviznih tečajev šele šest mesecev (merilo določa dveletno obdobje stabilnega tečaja). Vendar Slovenija še ni izpolnila merila (kriterija), ki se nanaša na stabilnost cen, saj je inflacija konec leta 2004 znašala 3,6%, izpolnitev maastrichtskega kriterija pa bi zahtevala njeno znižanje na 2,2%. Morda bo inflacijo mogoče znižati na omenjeno raven v letošnjem letu. / M.

(1) Trajanje posojila	(2) Začetna obrestna mera	(3) Obrestna mera po 12 mesecih	(4) Obrestna mera po 24 mesecih	(5) Začetni obrok (evri)	(6) Obrok po 12 mesecih (evri)	(7) Obrok po 24 mesecih (evri)
10	3,05 %	3,80 %	4,80 %	967	1.014	1.057
15	3,15 %	3,90 %	4,90 %	697	742	789
20	3,15 %	3,90 %	4,90 %	562	606	657
25	3,35 %	4,10 %	5,10 %	492	538	592
30	3,55 %	4,30 %	5,30 %	451	500	557

Pred kratkim sem sledil po slovenski televiziji smučarskim skokom na novi skakalnici blizu Turina, kjer bodo prihodnje leto zimske olimpijske igre. Kakor pri vseh skakalnicah je ime kraja na veliko zapisano na steni pod odskočno mizo in prese- nečen sem prebral ime Prage- lato. V spominu so se mi pri- priči zvrstile slike iz očetove- ga pripovedovanja. V tisti gorski vasi je leta 1926 kot italijanski vojak opravil smučarski tečaj. Nad italijansko vojsko sicer ni bil navdušen, saj mu je bil vedno za zgled starejši brat, letnik 1899, ki je kot avstrijski vojak že pri osemnajstih letih doživel pekel v strelskih jarkih na Rombonu in po vdaji Avstrije prišel peš do- mov s fronte na Piavi s puško na rami. To puško je potem skrival v seniku in je ni maral oddati novim italijanskim oblastem, ki so zasedle Pri- morsko. Vendar je stvar prišla na uho orožnikom v Dornberku in puško je moral izročiti. Zadeva ni imela hu- dih posledic, saj prvo leto po vojni fašizem še ni razsajal. Oče, ki je pred kratkim umrl

Razmišljanje o pravopisnih zmotah

Turin in očetova kolajna

v 97. letu starosti in je do zadnjih let življenja vsako ju- tro telovadil, se je športno izuril že v domačem telovad- nem društvu v Dornberku. Iz Turina so ga poslali na smučarski tečaj, ki je trajal 40 dni in se končal s tekmo- vanjem. Čeprav smučk ni nikoli prej videl, mu je šlo takoj gladko. Na tekmovanju je dobil bronasto kolajno in nagrajencem je čestital sam princ Umberto Savojski. O tem doživetju je oče na stara leta pripovedoval vedno po- gosteje, pravzaprav vsakok- rat, ko smo omenili in trez- tržejo vezi spomina in trez- nega razmišljanja, ostanejo nekateri predalčki jasni in svetli, pa čeprav niso po- membeni. Tisto kolajno je oče zadnja leta večkrat iskal in tudi mene spraševal, kje je. V resnici je jaz nisem nikoli vi- del. Dogodek res ni bil po- memben in opisal sem ga le za okvirček. Med tistim televizijskim pre-

nosom me je presenetilo ime Prigelato, a še bolj nad njim napisano ime TURIN. Ja, prav tako in ne TORINO, da kar nisem mogel verjeti svojim očem. Tisto olimpijsko skakalnico bodo kazali po vsem svetu in povsod vedo, da bodo olimpijske igre v mestu Torino, toda na skakalnici piše Turin. Pred- stavljam si, da so to zahtevali in dosegli tamkajšnji doma- čini, kljub temu da v današnji Italiji vladata Berlusconi in Fini. Ob tem prizoru mi pride na misel (z vso nejevoljo in jezo, ki te misli spremljata), kako na slovenskih radijskih in te- levizijskih postajah redno po- navljajo: Torino, Milano. Slo- venci smo od nekdaj rekli Turin in Milan. Jezim se na urednike in napovedovalce, toda potem grem gledat v pravopis in tam piše: Torino, Milano; in samo tako. Pogle- dam v starejšo, jugoslovan- sko izdajo pravopisa iz leta 1962: tam pa piše Turin, Mi- lan. Vprašujem se, zakaj so to

spremenili? Bomo v prihodnji izdaji pravopisa brali tu- di Cividale, Udine, Venezia, Roma? Mar želijo

učenjaki nove samostojne Slovenije s tem narediti uslužen poklon močnejšemu sosedu? Je potrebno biti hlapčevski tudi takrat, ko te- ga od tebe nihče ne pričakuje ne zahteva? Športni poročevalec na slo- venski televiziji redno izgo- varja Chiacig ime italijanske- ga košarkarja in posebno ja- sno poudarja tisto zadnjo črko G. Noče vedeti ali res ne ve, da je to slovenski priimek Kjačič, zelo pogost v Benečiji, od koder je košarkar doma. Italijani, ki se z njim zelo po- našajo, saj je stebel državne- ga moštva, tisto zadnjo črko njegovega priimka redno iz- govarjajo kot č. Do takih smešnih nesmislov pride, ko hočeš biti bolj pa- peški kot papež. Tokrat so nam z lepim podukom po- stregli gorjani s skrajnega ita- lijanskega zahoda. Naj si naši visoki izobraženci, ki urejajo pravopise, zapisejo za uho. Moj stric Lojzk s svojo avstrij- sko puško, skrito v seniku, je bil ponosnejši.

Danilo Čotar

V Kulturnem domu v Gorici

Goriški glasbeni festival Across the Border

Na tiskovni konferenci so pred dnevi v goriškem Kulturnem domu predstavili letošnji gla- sbeni festival Across the Bor- der, ki ima namen z glasbo od- pravljati državno mejo, še bolj pa podirati meje med različni- mi narodi v Gorici in širše na Goriškem. Pravzaprav se je glasbeni festi- val Across the Border že začel, sta na tiskovni konferenci poudarila ravnatelj Kulturne- ga doma Igor Komel in Mitja Rupel, in sicer z nastopom skupine Blek panter iz Dober- doba in s festivalom Pesmi ob meji-Canzoni di confine, na katerem so 28. januarja nasto- pili tudi Tržačanka Ylenia Zo- bec, Novogoričanka Tatjana Mihajl in legendarni Zoran Predin. Igor Komel je povedal, da so letos sodelovanje pri pripravi koncertov razširili na Mostov- no in Zavod Gong iz Nove Go- rice, a tudi Kulturni dom iz Nove Gorice, Folk club iz But- tria in vrsto drugih obmejnih

kulturnih ustanov. Prvi koncert nove sezone Across the border bo v sredo, 23. februarja, ko bo v Kultur- nem domu nastopil Kočani orkester iz Makedonije s cigan- sko glasbo. V soboto, 5. marca, bo na vrsti Big band RTV Slo- venije z Alenko Godec in s tržaško slovensko jazz pevko Martino Feri. V začetku aprila bo v Kulturnem domu v Novi Gorici nastopil Vlado Kreslin z Beltinško bando. V maju pri- pravljajo koncert skupine Ka- talena, ki igra slovensko ljud- sko glasbo, na goriškem gradu pa tudi koncert znane sloven- ske skupine The stroj. Igor Komel je še napovedal presenečenja, saj se z goriško občinsko upravo pripravljajo za vrsto koncertov na goriškem gradu, na Trgu pred svetogorsko železniško postajo in drugod, kot je tudi predsta- vil vsakoletni bilten Kulturne- no in Zavod Gong iz Nove Go- rice, a tudi Kulturni dom iz Nove Gorice, Folk club iz But- tria in vrsto drugih obmejnih

Prejeli smo Legitimiranje genocida

Zavajalska intelektualna misel (1)

Več cenjenih bralk in bralcev nas je poklicalo in nam tudi pisalo s prošnjo, da bi jim razložili, če vsi zapisi, ki jih objavljamo v Novem glasu, izražajo tudi usmeritev in mnenje uredništva Novega glasa. Povedali smo jim, in tudi na tem mestu povemo, da predvsem nenaročeni za- pisi ne izražajo vedno ured- niške politike našega ted- nika. Večkrat smo tudi v pre- cepu, če bi nekatere objavili ali ne. Pa vendar se odloča- mo, da v rubriki Prejeli smo zaradi pluralnosti objavimo tudi večino zapisov, s kateri- mi se sicer ne strinjamo. Tudi v prihodnje želimo namreč ohraniti različnost v pogledih na za nas pomebna vprašanja.

JUP

Mislim, da ni hujšega nasprotnika resnice, kot je indoktriniran intelektualc. Prav pri odzivih na neupravičeno prevpiti film "Srce v breznu" se to lepo zaz- nava, posebno pri tistih, ki so se zibali v dokaj ugodnem vz- dušju povojnega svobodnega tržaškega ozemlja (STO). Slo- venska komponenta na Tržaškem je po 1945. letu zaz- nala na lastni koži oddahnje- nost po propadu necifašizma in svobodno zadihala. To leto je bilo za zamejske Slovence res osvobodilno, čeprav je na- stopilo načrtno indoktrinir- ranje komunističnega agitpro- pa. Ker, po sili razmer, se na tem področju, ki je bila pod nadzorom anglo-ameriške oblasti, ni pojavil (razen nekaj sporadičnih slučajev, ki jih

masa ni zaslutila) državni te- rorizem boljsevidičnega tipa, kot je načrtno divjal v ostalem delu "osvobojene" Jugosla- vije, je prevladovalo mnenje, da so osvoboditelji tudi komu- nisti iz vrst Titove vojske. Tržaški Slovenec (razen čast- nih izjem) se ni zmenil za pri- merjavo njegovega statusa v svobodi s statusom sobratov, ki so ostali vklenjeni za želez- no zaveso. Vse, kar se je do- gajalo v jugodiktaturi proleta- riata stalinističnega ustroja, je ostalo prikrito po zaslugi agit- propa, ki je imel veliko moč v takratnem političnem življenju in Trstu, saj je zavez- niška administracija bolj kot demokratično tolerirala ves propagandni stroj komuni- stičnega indoktriniranja. Demonizirana je bila tista kom- ponenta tržaških Slovencev, ki se niso strinjali s komuniz- mom, in to so bili v glavnem pripadniki Slovenske demok- ratske zveze (poleg pobeglih slovenskih intelektualcev iz matic), ki je morala trpeti najbolj žolčne napade rdeče

in črne levce tistega časa. Zmerjani so bili s fašizmom in izdajalstvom, kar se še danes očita protikomunistom. Politično življenje po vojni se je v zamejstvu bistveno raz- likovalo od življenja v matici. Agitprop ni odnehal z antiim- perialistično propagando s tem, da je začel označevati An- glo-Amerikance s profašistič- no miselnostjo in tako ize- načeval fašizem z desnico, da bi čimbolj istovetil, v očeh naivnega zamejskega prebi- valstva, zahodno demokracijo s fašizmom. Fašističnim apo- logetom je to bilo všeč, saj so se začeli sami poimenovati kot Nacionalna desnica. Taka istovetenja so prevzeli tudi naši tržaški Slovenci z etiketi- ranjem zavednih Slovencev nekomunistov z desnico oz. fašizmom. Takrat si lahko bil le komunist ali fašist, kar se skuša še danes uveljavljati po zlagani formuli dobro-zlo. Ra- zumljivo je današnje obnašanje zamejske rdeče le- vice, ki se je udobno zibala v demokratičnem zahodnem

svetu, ko ideološko uveljavlja nostalgijo Titovega terorizma, ki ga nikoli ni okusila. De- mokracija je bila vedno zi- belka nasilnih izmov, prav za- radi dopuščanja svobodnih misli in dejanj, ki so bila izra- bljena od perversnosti totali- tarnih apologetov. Pri sloven- skih zamejcih še danes prevla- duje lažno mnenje, da je bi- la Titova Jugovina demokra- tična in pravna država (oh, sancta simplicitas). Saj v bist- vu lahko primerjajo le demok- racijo in fašizem. Zato danes obojajo le fašizem predvojne- ga časa v Italiji in njegovo divjanje pri nas. O pravem obrazu komunizma pa nimajo pojma, kaj šele, da bi se infor- mirali izven indoktrinacijskih zgodovinskih vzorcev, ki še vedno kraljujejo tudi v poosa- mosvojitveni Sloveniji. V de- mokraciji je lahko kričati in protestirati za vse mogoče želje, kjer te nobeden ne bo te- lesno in duševno kaznoval za tako početje. Malo drugače je v totalitarnih diktaturah, kjer najmanj, kar lahko doživiš, je

utišanje s smrtjo ali poljubno dolгим zaporom brez obram- be in priziva. Te resnice se naši rdečelevičarski manjšin- ci otepajo kot hudič križa. Po tej mali preambuli se povr- nem na motiv današnjega od- ziva v medijh na to, po mojem mnenju, prenapihnjeno pole- miko z laškim filmom. Važno je seveda, kakšna so stališča nekaterih intelektualcev na to spretno italijansko vabo, ki bo imela zaželen uspeh, v ko- likor ni nobenega, ki bi to va- bo znal pripeljati na pravo pot, kjer bi dobila zaslužno irilevantnost tudi pri Italia- nih. Kot sem v svojih doz- dajšnjih prispevkih poudarjal enostranskost odziva brez prave strategije za odgovor, ki bi bil tehten. Mitinje za pre- pričevanje prepričanih so brez vsake teže, medtem ko so izja- ve nekaterih zgodovinarjev in drugih intelektualcev še do- datno slabšale, ker ne upoštevajo dejstev, ampak zgolj ideološko doktrino.

/ dalje
Pavel FerlugaNOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. februarja, ob 14. uri.

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Kako se je lagal Dorian Gray...

svojem možu, kljub njegovim izrazitim atletskim sposobno- stim v nezaželeni športni disci- plini skokov (čez plot). Kljub temu da jo je, dokler ga niso sodniki uklenili, vlekel za nos. Toda laž ima kratke noge. Tako kratke, da je takratnemu pred- sedniku onemogočila na- daljnje skakanje. Govorimo o nevšečnostih, ki sicer spadajo v intimno sfero zakoncev Clinton in ki morajo biti zato nedostopne za "zu- nanje opazovalce". Zaradi od- mevnosti pa še enkrat po- stavljajo v ospredje vprašanje o tem, v kolikšni meri so laži dovoljene v življenju v dvoje, če so seveda sploh dovoljene. Omenjeno tematiko obravna- va zanimiv film, večkratni no- miniranec za letošnje oskarje. Pod režisersko taktirko Mikea Nicholsa, ki je bil z najpo-

membnejšim filmskim priz- nanjem nagrajen že leta 1967 za režijo filma Diplomiranec (z Dustinom Hoffmanom in gla- sbeno spremljavo dvojice Si- mon&Garfunkel), je nastal ce- lovečerec Bližnji odnosi (Clo- ser) z zvezdniško zasedbo (Ju- lija Roberts, Jude Law, Clive Owen in Natalie Portman). Režiser si dejansko postavlja vprašanje, ali so laži o lastni preteklosti pred partnerjem dovoljene ali ne. In v katerih primerih. Natančneje: je člo- vek pripravljen sprejeti k sebi partnerja, ki ga je vzljubil take- ga, kot je, ne glede na vse (po- zitivne in negativne) vidike iz preteklosti samega partnerja? Nichols na to vprašanje odgo- vorja pritrdilno: ljubezen med sočlovekoma mora biti moč- nejša od napak iz tiste pretek- losti, ki se ni bila skupna. Part-

nerja, ki smo ga vzljubili, sprejemamo takega, kot je, ne glede na njegove napake iz preteklosti.

Seveda, popolnoma drugače je takrat, ko govorimo o na- pakah iz skupne preteklosti (kar je sicer izhodiščna točka tega razmišljanja): razlika je ravno v tem, da v prvem pri- meru preteklost sestavljata dve ločeni zgodbi, v drugem pa je preteklost enotna zgod- ba. No, vseeno v tem prime- ru stvar zahaja že v intimno sfero partnerjev in je zato vsak odvečen komentar zu- nanjih opazovalcev odveč in nepotreben.

Ni kaj, Bill je svoj mladost- niški videz dobro utrjeval s kondicijskimi vajami in te- lovadbo v ovalni pisarni. A kaj, ko je želel le ohraniti čimdlje svoj mladostniški vi- dez. Kot veliki intelektualc je namreč ljubil klasike, v pr- vi vrsti Wildovega Doriana Graya. Morda pa je Hillary ljubi- teljica Nicholsovih filmskih izdelkov.

Andrej Černic

Obisk državnega sekretarja Republike Slovenije Franca Pukšiča v zamejstvu

Slovenska vlada bo naredila vse, da se zaščitni zakon premakne z mrtve točke

izpostavljeno dejstvo, da beneški Slovenci ne morejo spremljati programov slovenske nacionalne televizije kot tudi ne slovenskih programov deželnega sedeža italijanske

Vodja urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu, državni sekretar Republike Slovenije Franc Pukšič, je v sredo in četrtek, 16. in 17. t.m., prišel na dvodnevni obisk v Furlanijo-Juljsko krajino.

Kot je Pukšič prvi dan povedal za Slovensko tiskovno agencijo, je bil obisk izredno bogat in konkreten, saj se je v Trstu v sredo srečal tako z Illyjem kot s slovenskimi deželnimi svetniki in tudi s tržaškim županom Dipiazzo; srečal se je tudi s poslanci slovenske narodnosti v deželnem parlamentu F-Jk. Srečanja s Pukšičem so se udeležili poslanci Mirko Špa-

capan (Slovenska skupnost), Igor Dolenc in Tamara Blažina (oba iz stranke Levih demokratov), Igor Canciani (Stranka komunistične prenove) in Bruna Zorzini Spetič (Stranka italijanskih komunistov). Državnega sekretarja so svetniki seznanili z besedilom predloga novega statuta F-Jk, ki ga je pred nedavnim sprejel deželni parlament in kjer je slovenski in drugim manjšinam posvečena precejšnja pozornost, ter o obvezi F-Jk, da bo sprejela specifičen zaščitni zakon za slovensko manjšino. Namen Pukšičevega obiska v F-Jk je bila seznanitev s položajem slovenske manjšine,

hkrati pa uskladitev programa prednostnih nalog slovenske vlade s potrebami manjšinske skupnosti v dogovoru s krovnimi organizacijama manjšine.

Vodja urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič je imel v četrtek, 17. t.m., v Gorici in še prej v Beneški Sloveniji vrsto srečanj, na posebni tiskovni konferenci v Gorici v centru Bratuž pa je spregovoril o poteku svojega obiska.

“Občutki ob zaključku mojega obiska so zelo dobri. Ne domišljam si, da sem to območje spoznal dobro, imam pa nekaj izkušenj in v prihodnje se bom trudil, da se bom še kaj naučil,” je dejal. Med drugim je zatrdil, da se ne boji, da bi z novim razpisom za financiranje delovanja slovenske manjšine v Italiji “rušili enotnost manjšine”. Prav tako je menil, da imata krovni organizaciji manjšine legitimno pravico, da o neizvajanju zaščitnega zakona obvestita mednarodno javnost.

Ob tem je obljubil pomoč sedanje slovenske vlade, “ki bo naredila vse po diplomatskih poteh, da se stvari premaknejo z mrtve točke.”

Po uvodu generalnega konzula RS v Trstu Jožeta Šušmelja sta spregovorila predsednika krovnih organizacij Sergij Pahor in Rudi Pavšič, ki sta z veseljem pozdravila obisk državnega sekretarja Pukšiča med Slovenci v Italiji, istočasno pa sta tudi opozorila na nekatera razhajanja.

Pahor je povedal, da so se s Pukšičem pogovarjali o vseh težavah, prav tako pa so izrazili pričakovanja, da bo slovenska vlada tudi v prihodnje skrbela za slovensko manjšino v Italiji. “Državnemu sekretarju smo izrekli pomisleke glede novega razpisa za financiranje delovanja slovenskih kulturnih ustanov in društev v Italiji, ker sodimo, da ne ustreza našim razmeram in specifikam,” je dejal Pahor.

Rudi Pavšič je izrazil zadovoljstvo, da je bila večina obiska državnega sekretarja Pukšiča na Videmskem, saj “so tam naši ljudje najbolj potrebni naše in bližine Slovenije”. Pavšič je povedal, da se je državni sekretar srečal s pomembnimi ljudmi, obenem pa je tudi on nakazal razhajanja glede novega financiranja kulturnih in drugih dejavnosti slovenske narodne manjšine v Italiji.

“Prepričan sem, da bomo te dni dobili soglasje tam, kjer ga še nismo, se pravi pri novem razpisu, ker želimo ohraniti

njem zaščitnega zakona, ki je seveda nedopustno, pa čeprav lahko sam povem, da sva s predsednikom deželne uprave F-Jk Riccardom Illyjem dobro govorila, ker ima naklonjen odnos do reševanja težav, v katerih se nahaja slovenska narodna manjšina v Italiji. Gospod Illy se je obvezal za posredovanje pri italijanski vladi, kot mi je tudi obljubil, da bo pisal tako predsedniku vlade Berlusconiju kot tudi zunanemu ministru Finiju in ju opozoril na neizvajanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Pogovor z gospodom Illyjem spada seveda tudi v okvir bližnjega obiska ministra Finija v Sloveniji,” je dejal Pukšič.

Pogovor s slovenskimi deželnimi svetniki je označil za dober. Kot je dejal, so slovenski svetniki izrazili željo po tesnejšem sodelovanju s primorskimi poslanci slovenskega državnega zbora. O sredinem obisku urada Evroservice v Trstu, ki deluje v okviru SDGZ, pa je dejal, da je bil odličen predvsem zato, ker so videli, kako prav so storili v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, ko so ta projekt podprli. Pukšič se je dotaknil tudi pogovora s tržaškim županom

RAI iz Trsta. In prav ta sedež, tako Pukšič, bo v kratkem postavil nov televizijski oddajnik v Beneški Sloveniji, ki bi ga po Pukšičevem mnenju veljalo izkoristiti tudi za oddajanje programov slovenske nacionalne televizije. Povedal je, da se je seznanil s problemi slovenskega šolstva v Špetru, in obljubil pomoč, da bi se sedanji dvojezični šolski center v Špetru nadgradil.

Nadalje je povedal, da se je v Reziji srečal s tamkajšnjim županom, s katerim sta spregovorila o izboljšanju povezav s Slovenijo, tako tudi o smučarskih povezavah med Kaninom in Neveškim sedlom, kot se je tudi srečal z znano kulturno delavko Luigio Negro.

V Gorici se je sekretar Pukšič srečal tudi z goriškim županom Vittorio Brancatijem, s katerim sta ob prisotnosti odbornika Damijana Terpina spregovorila o vseh perečih problemih. Po delovnem kosilu je državni sekretar s spremstvom obiskal kino Vittoria in Kinoatelje na Travniku v Gorici ter sklenil svoj obisk Gorice v stavbi Katoliške knjigarne na Travniku, kjer deluje vrsta slovenskih kulturnih in drugih ustanov, in obiskal tudi naše uredništvo.

Pri predsedniku F-Jk Riccardu Illyju

Na srečanju z goriškim županom Brancatijem in odbornikom Terpinom (foto DPD)

Na goriškem uredništvu Novega glasa (foto DPD)

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi

Pravljice Anamarije Volk Zlobec
z ilustracijami Magde Starec Tavčar

O SREČNI HIŠICI

ter zbornik mladih ustvarjalcev tržaških
višjih srednjih šol

BESEDE MLADIH SRC,

ki je izšel v sodelovanju s
Skladom Nade Pertot

vas čakajo
na policah slovenskih knjigarn!

neko notranjo organiziranost, ki smo jo s težavo dosegli. Upam, da bomo to dosegli z uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu in z drugimi dejavniki,” je dejal Pavšič. Glede sestanka s krovnimi organizacijama je sekretar Pukšič dejal, da je potekal v odprtem in plodnem vzdušju, saj so odkrito spregovorili o vseh težavah. Istočasno je zatrdil, da so vsi pomisleki, da slovenska vlada v prihodnje ne bi skrbela za slovensko narodno manjšino v Italiji, nepotrebni. “Seznanili smo se z neizvajaj-

Dipiazza in povedal, da je “gospod Dipiazza pokazal pripravljenost za sodelovanje pri reševanju težav,” kot je tudi povedal, da naj bi se kmalu našel bančni kredit za Slovensko stalno gledališče v Trstu. Nadalje je spregovoril še o obisku v Beneški Sloveniji in Reziji, kjer je po njegovem pozitivno, da prihaja do uveljavljanja slovensčine in pravic slovenske manjšine, pa čeprav je še vedno veliko nasprotovanja slovenski manjšini. Dejal je, da je bilo na srečanju o medijih v videmski pokrajini

Iz Gorice je Pukšič s spremstvom odšel na gmajno v Bazovico in tam pred spomenikom slovenskim junakom položil venec Republike Slovenije. Program dvodnevnega obiska je bil pripravljen v sodelovanju s SSO, SKGZ in slovenskim generalnim konzulatom v Trstu. Pukšiča so na vseh obiskih v F-Jk spremljali generalni konzul Jože Šušmelj, konzul Zorko Pelikan in direktor Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak.

Jurij Paljki